

ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΠΜΣ «ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ»

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: «ΑΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ»

ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ: «ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ»

Θέμα Διπλωματικής Εργασίας

Μορφές Ελέγχου των Οικονομικών του Δημοσίου Τομέα:

Η περίπτωση των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Ονοματεπώνυμο Φοιτήτριας: **Ελένη Π. Δελβενακιώτη**

A.M.: **0815M004**

Επιβλέπων Καθηγητής: **Ιωάννης Ψυχάρης**

ΑΘΗΝΑ 2017

«Δηλώνω υπεύθυνα ότι όλα τα στοιχεία σε αυτήν την εργασία τα απέκτησα, τα επεξεργάσθηκα και τα παρουσιάζω σύμφωνα με τους κανόνες και τις αρχές της ακαδημαϊκής δεοντολογίας, καθώς και τους νόμους που διέπουν την έρευνα και την πνευματική ιδιοκτησία. Δηλώνω επίσης υπευθύνως ότι, όπως απαιτείται από αυτούς τους κανόνες, αναφέρομαι και παραπέμπω στις πηγές όλων των στοιχείων που χρησιμοποιώ και τα οποία δεν συνιστούν πρωτότυπη δημιουργία μου».

*Αφιερώνω την εργασία μου στη μητέρα μου Ιωάννα,
που με δίδαξε να έχω πίστη, υπομονή και επιμονή.*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα εργασία, η οποία πραγματοποιείται στα πλαίσια του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης, προσβλέπει στη μελέτη των διαφόρων ασκούμενων μορφών ελέγχου από το Κράτος, που συνίσταται στον έλεγχο νομιμότητας των πράξεων των Δήμων και Νομικών τους Προσώπων Δημοσίου Δικαίου και τον πειθαρχικό έλεγχο των αιρετών οργάνων τους, όπως χαρακτηριστικά προβλέπεται στο άρθρο 102 του Συντάγματος.

Βασικός σκοπός της εν λόγω εργασίας είναι επίσης η ανάδειξη των μορφών ελέγχου των οικονομικών των Ο.Τ.Α, έτσι όπως αυτά έχουν αποτυπωθεί κυρίως μετά τη ψήφιση του Ν. 3852/2010 καθώς και η διατύπωση συμπερασμάτων με την εξέταση ενός Δήμου, στην προκειμένη περίπτωση του Δήμου Αμαρουσίου, σχετικά με τη δυνατότητα ελέγχου της οικονομικής πορείας του, με τη χρήση των απαραίτητων χρηματοοικονομικών αριθμοδεικτών, που εκπίπτουν από τα διαθέσιμα απολογιστικά στοιχεία και ισολογισμούς των ετών 2013-2014-2015, αναδεικνύοντας τη μακροοικονομική κατάσταση του ανωτέρω Δήμου.

Λέξεις-Κλειδιά: Εποπτεία, Ελεγκτικό Συνέδριο, Οικονομικά της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Προϋπολογισμός Ο.Τ.Α., Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας Ο.Τ.Α., Χρηματοοικονομικοί Αριθμοδείκτες

ABSTRACT

This paper, which is produced in the context of the Postgraduate Studies Program of the Department of Economic and Regional Development, is intended as a study of the various forms of auditing applied by the State. Those consist not only of the legality check of the Municipalities' and their Public Right Legal Entities' actions but also of the disciplinary check of their elected officials, as it is established in article 102 of the Greek Constitution.

The paper also focuses on presenting the forms of economic auditing of the Local Government Organisation as those have been specified, mainly after the voting of Law 3852/2010, as well as on formulating conclusions after examining a municipality, in this case the Municipality of Amarousion, regarding the audit of its economic affairs by the use of the necessary financial ratio which is derived from the available evidence of economic review and balance sheets for the years 2013–2014–2015, highlighting the macro-economic situation of the aforementioned municipality.

Key words: Inspection, Court of Audit, Economics of the Local Authorities, Local Government Organisation budget, Financial Independence Observatory of the Local Government Organisation, Financial Ratio

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	4
ABSTRACT	5
ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ	8
ΓΡΑΦΗΜΑΤΑ	10
ΠΙΝΑΚΕΣ	11
ΕΙΣΑΓΩΓΗ - ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	12
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	14
1.1 Εξελικτική πορεία των Ο.Τ.Α.	14
1.2 Ευρωπαϊκός Χάρτης Τοπικής Αυτοδιοίκησης (EXTA).....	16
1.3 Πρόγραμμα «Καλλικράτης».	17
1.4 Τα οικονομικά των Ο.Τ.Α.....	20
1.4.1 Προϋπολογισμοί και τρόποι κατάρτισης αυτών.	20
1.4.1.1 Έννοια και Θεσμικό Πλαίσιο.	20
1.4.1.2 Γενικές Αρχές Κατάρτισης Προϋπολογισμού.	22
1.4.1.3 Στάδια και Προθεσμίες Κατάρτισης.	24
1.4.1.4 Κυρώσεις.....	25
1.4.2 Έλεγχος των Προϋπολογισμών των Ο.Τ.Α.	26
1.4.3 Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας.....	29
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΩΝ Ο.Τ.Α.....	32
2.1 Η νομική βάση της εποπτείας.	34
2.1.1 Οργάνωση και διάρθρωση της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας των Ο.Τ.Α.	34
2.1.2 Πειθαρχική ευθύνη του Ελεγκτή Νομιμότητας.	36
2.1.3 Είδη Ελέγχου Νομιμότητας των Πράξεων των Ο.Τ.Α.	37
2.1.3.1 Υποχρεωτικός Έλεγχος Νομιμότητας.	37
2.1.3.2 Αυτεπάγγελτος Έλεγχος Νομιμότητας.....	38
2.1.3.3 Έλεγχος κατόπιν ειδικής διοικητικής προσφυγής.....	39
2.1.4 Εποπτεία επί των αιρετών των Ο.Τ.Α.....	40
2.1.4.1 Πειθαρχική ευθύνη των αιρετών.....	41
2.1.4.2 Διοικητικά Μέτρα.	42
2.1.4.3 Αστική ευθύνη των αιρετών.	44

2.1.5 Μορφές Ελέγχου των Ο.Τ.Α. από το Ελεγκτικό Συνέδριο.	45
2.1.5.1 Προληπτικός έλεγχος.	46
2.1.5.2 Κατασταλτικός έλεγχος.	48
2.1.5.3 Προληπτικός έλεγχος συμβάσεων.	49
2.1.6 Οικονομικοί – Διοικητικοί - Διαχειριστικοί Έλεγχοι.	50
2.1.6.1 Συνήγορος του Πολίτη.	50
2.1.6.2 Σώμα Επιθεωρητών Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης.	51
2.1.6.3 Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης.	53
2.1.6.4 Υπηρεσίες Ελέγχου στα καθ' ύλην αρμόδια υπουργεία.	54
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ - ΔΗΜΟΣ ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ ΑΤΤΙΚΗΣ	56
3.1. Ιστορικά στοιχεία	56
3.2. Δημογραφικά Στοιχεία.....	57
3.3. Ανάλυση Απολογισμών Εσόδων και Εξόδων ετών 2013 – 2015.....	61
3.4. Χρηματοοικονομικοί Αριθμοδείκτες.	69
3.4.1 Δείκτες Ρευστότητας (Liquidity Ratios)	72
3.4.2 Δείκτης Εξόδων Λειτουργίας (Operating Expense Ratios).....	75
3.4.3 Δείκτες Κεφαλαιακής Δομής και Βιωσιμότητας	77
(Financial Structure and Viability Ratios)	77
3.4.4 Δείκτες Αποδοτικότητας (Profitability Ratios)	82
3.4.5 Δείκτες Συσχέτισης Εσόδων και Εξόδων.....	84
(Total Debts to Assets Ratios).....	84
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.....	88
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	94
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	97

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ

Α.Δ.	Αποκεντρωμένη Διοίκηση
Αριθ.	Αριθμός
Αρθρ.	Άρθρο
Α.Σ.Ε.Π.	Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού
Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε	Ανώτερη Σχολή Παιδαγωγικών και Τεχνολογικών Εφαρμογών
Α.Τ.Ε.Ι.	Ανώτατα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα
Α.Υ.Ε.	Αυτοτελής Υπηρεσία Εποπτείας
Β.Δ.	Βασιλικό Διάταγμα
Βλ.	Βλέπετε
Γ.Ε.Δ.Δ.	Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης
Γ.Λ.Κ.	Γενικό Λογιστήριο του Κράτους
ΔΕ.	Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση
ΔΕΗ	Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού
Δ.Ε.Υ.Α.	Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης και Αποχέτευσης
Δ.Κ.Κ.	Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας
Δ.Τ.Ρ.	Δείκτης Ταμειακής Ρευστότητας
Ε.Ε.	Ευρωπαϊκή Ένωση
Ε.Ε.Τ.Α.Α.	Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης
ΕΙ.Σ.Ε.Π.	Ειδικό Συμβούλιο Επιλογής Προϊσταμένων
ΕΛ.ΣΥΝ.	Ελεγκτικό Συνέδριο
ΕΝ.Π.Ε.	Ένωση Περιφερειών Ελλάδος
ΕΝΦΙΑ	Ενιαίος Φόρος Ιδιοκτησίας Ακινήτων
Ε.Σ.Ο.Λ.	Ευρωπαϊκό Σύστημα Ολοκληρωμένων Οικονομικών Λογαριασμών
Ε.Σ.Π.Α.	Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς
Ε.Χ.Τ.Α.	Ευρωπαϊκός Χάρτης Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Κ.Α.Ε.	Κωδικός Αριθμός εσόδων/εξόδων
Κ.Α.Π.	Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι
Κ.Β.Δ.	Κεντρική Βάση Δεδομένων

Κ.Δ.Κ.	Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων
Κ.Ν.Α.	Κώδικας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης
Κ.Ο.Κ.	Κώδικας Οδικής Κυκλοφορίας
Κ.Υ.Α.	Κοινή Υπουργική Απόφαση
Ν.	Νόμος
Ν.Α.	Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση
Ν.Δ.	Νομοθετικό Διάταγμα
Ν.Π.Δ.Δ.	Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου
Ν.Π.Ι.Δ.	Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου
Ο.Π.Δ.	Ολοκληρωμένο Πλαίσιο Δράσης
Ο.Τ.Α.	Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης
παρ.	Παράγραφος
ΠΕ.	Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση
Περ.	Περίπτωση
Π.Δ.	Προεδρικό Διάταγμα
Π.Ο.Ε.	Παρελθόντα Οικονομικά Έτη
Σ.Ε.Ε.Δ.Δ.	Σώμα Επιθεωρητών Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης
Σ.Ο.Ε.Ε	Συντονιστικό Όργανο Επιθεώρησης και Ελέγχου
Σ.τ.Ε	Συμβούλιο της Επικρατείας
Σ.τ.Π	Συνήγορος του Πολίτη
Τ.Α.	Τοπική Αυτοδιοίκηση
Τ.Α.Π.	Τέλος Ακίνητης Περιουσίας
ΤΕ.	Τεχνολογική Εκπαίδευση
Υ.Α.	Υπουργική Απόφαση
ΥΕ.	Υποχρεωτική Εκπαίδευση
ΥΠ.ΕΣ.Δ.Α.	Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης
Υπ' αριθμ.	Υπ' Αριθμόν
ΥΠ.ΟΙΚ.	Υπουργείο Οικονομικών

ΓΡΑΦΗΜΑΤΑ

Γράφημα 1: Πληθυσμός κατά φύλο	57
Γράφημα 2: Μόνιμος Πληθυσμός και Οικογενειακή Κατάσταση	58
Γράφημα 3: Μόνιμος Πληθυσμός κατά φύλο και επίπεδο εκπαίδευσης.....	59
Γράφημα 4: Μόνιμος Πληθυσμός και κατάσταση ασχολίας.....	60
Γράφημα 5: Απασχολούμενοι και άνεργοι κατά επίπεδο εκπαίδευσης	61
Γράφημα 6: Κατηγορίες Εσόδων Οικονομικού Έτους 2013	63
Γράφημα 7: Κατηγορίες Εσόδων Οικονομικού Έτους 2014.....	64
Γράφημα 8: Κατηγορίες Εσόδων Οικονομικού Έτους 2015	64
Γράφημα 9: Κατηγορίες Εξόδων Οικονομικού Έτους 2013	66
Γράφημα 10: Κατηγορίες Εξόδων Οικονομικού Έτους 2014	66
Γράφημα 11: Κατηγορίες Εξόδων Οικονομικού Έτους 2015	66
Γράφημα 12: Συγκριτική Ανάλυση Εσόδων Ετών 2013 και 2015	67
Γράφημα 13: Συγκριτική Ανάλυση Εξόδων Ετών 2013 και 2015.....	68
Γράφημα 14: Δείκτης Άμεσης ή Ειδικής Ρευστότητας	73
Γράφημα 15: Δείκτης Γενικής ή Κυκλοφοριακής Ρευστότητας.....	74
Γράφημα 16: Δείκτης Ταμειακής Ρευστότητας	75
Γράφημα 17: Δείκτης Εξόδων Λειτουργίας	76
Γράφημα 18: Δείκτης Συνολικής Δανειακής Επιβάρυνσης.....	78
Γράφημα 19: Δείκτης Ξένων προς Ίδια Κεφάλαια	79
Γράφημα 20: Δείκτης Κάλυψης Χρηματοοικονομικών Δαπανών.....	80
Γράφημα 21: Δείκτης Μακροπρόθεσμου Δανεισμού προς Ίδια Κεφάλαια	81
Γράφημα 22: Δείκτης Αποδοτικότητας Συνολικών Κεφαλαίων	83
Γράφημα 23: Δείκτης Κάλυψης Κόστους Λειτουργικών Δαπανών	84
Γράφημα 24: Δείκτης Συσχετισμού Επιχορηγήσεων με Συνολικά Έξοδα.....	85
Γράφημα 25: Δείκτης κόστους προσωπικού	86

ΠΙΝΑΚΕΣ

Πίνακας 1: Συγκριτικό Διάγραμμα Ελεγκτικών Σωμάτων της Διοίκησης.....	55
Πίνακας 2: Απολογισμός Εσόδων Οικονομικού Έτους 2013	62
Πίνακας 3: Απολογισμός Εσόδων Οικονομικού Έτους 2014	62
Πίνακας 4: Απολογισμός Εσόδων Οικονομικού Έτους 2015	63
Πίνακας 5: Απολογισμός Δαπανών Οικονομικού Έτους 2013.....	65
Πίνακας 6: Απολογισμός Δαπανών Οικονομικού Έτους 2014.....	65
Πίνακας 7: Απολογισμός Δαπανών Οικονομικού Έτους 2015.....	65
Πίνακας 8: Σύνολο βασικών εξεταζόμενων αριθμοδεικτών.....	72

ΕΙΣΑΓΩΓΗ - ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Η αρχή της κρατικής εποπτείας στην Ελλάδα, θεωρείται πολύ σημαντική για τη διατήρηση της ενότητας του Κράτους, την ομοιόμορφη εφαρμογή της δικαιοσύνης και για την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Οι ελεγκτικές αρχές λειτουργούν συνεπικουρικά προς τους Δήμους αναφορικά με θέματα ορθής –χρηστής δικαυκής εφαρμογής, καθώς, σύμφωνα με το άρθρο 102, παρ.4 του Συντάγματος του 2001, η εποπτεία του Κράτους θεσμοθετείται συνταγματικά και περιορίζεται αποκλειστικά σε νομική εποπτεία. Με την αυτοδιοικητική μεταρρύθμιση του 2010, για την επίτευξη των ως άνω, προβλέφθηκε η δημιουργία της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας Ο.Τ.Α., παρόλο που δεν έχει λάβει ακόμη χώρα η σύστασή της, λόγω κυρίως έλλειψης των αναλογούντων χρηματοδοτικών πόρων, επιφέροντας ως αποτέλεσμα την ανάληψη των καθηκόντων-αρμοδιοτήτων της, από το Γενικό Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

Ωστόσο, με βάση την παρ.5 του ως άνω άρθρου το Σύνταγμα εγγυάται την οικονομική αυτοτέλεια των Δήμων, συμπεριλαμβανομένης μίας ίδιας διαχείρισης των εσόδων και εξόδων, εισπράξεων και πληρωμών. Επιπλέον το Κράτος με δεδομένη την αρχή της ισοδυναμίας αρμοδιοτήτων-πόρων, υποχρεούται με κάθε μεταβίβαση αρμοδιοτήτων από κεντρικά ή περιφερειακά όργανά του προς την Τοπική Αυτοδιοίκηση στη μεταφορά των αντίστοιχων πόρων, για την εκπλήρωση των «καθηκόντων» του. Επιπλέον οι Δήμοι, σύμφωνα με το άρθρο 98 του Συντάγματος, καθώς, και όλοι οι άλλοι οργανισμοί Δημοσίου Δικαίου, ελέγχονται από το Ελεγκτικό Συνέδριο, το οποίο, από την πλευρά του, ελέγχει όλες τις συμβάσεις τους με χρηματικό αντικείμενο άνω των 200.000 Ευρώ.

Για αυτό το λόγο, για την καλύτερη κατανόηση της παρούσας κατάστασης, συμπεριλαμβανομένης της εκτεταμένης οικονομικής κρίσης που διανύει η Χώρα μας με άμεσο αντίκτυπο τη συνεπακόλουθη μείωση των μεταβιβασθέντων πόρων προς τους Ο.Τ.Α. και με τις διάφορες κατά καιρούς αναμορφώσεις-αναδιατυπώσεις, που συντελέστηκαν τα τελευταία χρόνια, αντικείμενο της εργασίας θα αποτελέσουν οι διάφορες πτυχές ελέγχου των οικονομικών των Ο.Τ.Α., από τους αντίστοιχους κάθε φορά φορείς, με σκοπό να αναδειχθεί η ανάγκη «ουσιαστικής» εφαρμογής τους.

Γι' αυτό το λόγο, για τη διαλεύκανση και την καλύτερη κατανόηση της αποτυπωθείσας κατάστασης, η εν λόγω διπλωματική εργασία καλείται να απαντήσει σε ένα ερευνητικό ερώτημα, εάν είναι επαρκής και αποτελεσματικός ο ασκούμενος έλεγχος ως προς την οικονομική διαχείριση των Ο.Τ.Α.

Αναλυτικότερα, η παρούσα εργασία διαρθρώνεται σε τρία κεφάλαια:

Αρχικά, στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στο θεσμό της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα, έτσι όπως αυτή έχει εξελιχθεί με το πέρασ των ετών, εστιάζοντας κυρίως στα οικονομικά των Ο.Τ.Α.

Ακολούθως, στο δεύτερο κεφάλαιο θα παρουσιαστούν οι διάφορες μορφές εποπτείας των Δήμων, όπως αυτές «συμβαδίζουν», με το «Πρόγραμμα Καλλικράτης».

Επιπροσθέτως, στο τρίτο κεφάλαιο, για την καλύτερη κατανόηση του ως άνω ερωτήματος προτείνεται η ανάλυση του Δήμου Αμαρουσίου Αττικής για την τριετία 2013-2015, με τη συλλογή και επεξεργασία συγκεκριμένων χρηματοοικονομικών δεδομένων και αριθμοδεικτών (όπως είναι ο δείκτης άμεσης, γενικής και ταμειακής ρευστότητας, μακροπρόθεσμου δανεισμού προς τα ίδια κεφάλαια, οικονομικής μόχλευσης κ.α.), έτσι όπως αυτά εκπίπτουν από την ανάλυση των ισολογισμών, απολογισμών των εσόδων και των δαπανών.

Εν κατακλείδι, θα γίνει συνοπτική παρουσίαση των προαναφερθέντων και θα διατυπωθούν συμπερασματικές παρατηρήσεις και προτάσεις για τη βελτίωση του συστήματος ελέγχου.

Όσον αφορά τη **μεθοδολογία** που θα ακολουθηθεί για την εκπόνηση της εργασίας, θα χρησιμοποιηθούν στοιχεία από την ελληνική βιβλιογραφία, και την αντίστοιχη νομολογία, που αποτελεί το θεσμικό πλαίσιο μέσα στο οποίο λαμβάνουν χώρα οι ανάλογες «δράσεις». Επιπλέον, καταλυτική θα είναι και η συνεισφορά του πρωτογενούς υλικού που μας παρείχε ο υπό ανάλυση Δήμος Αμαρουσίου, σχετικά με την οικονομική πορεία των εσόδων και δαπανών του, μέσα από την εξέταση των ισολογισμών και των απολογιστικών του πινάκων.

Σε αντιστοίχιση με τη χρήση των παραπάνω δεδομένων, η μέθοδος που θα χρησιμοποιηθεί θα είναι αυτή της περιγραφικής στατιστικής. Ειδικότερα, με την περιγραφική στατιστική επιδιώκεται η αναλυτική συστηματική, και αποτελεσματική συλλογή, οργάνωση, ταξινόμηση, παρουσίαση και επεξήγηση ενός συνόλου δεδομένων κάνοντας χρήση των απαραίτητων γραφημάτων και πινάκων. Έτσι, λοιπόν, η ποσοτική ανάλυση που θα διενεργηθεί θα διακρίνεται και «από την αναζήτηση εμπειρικών γενικεύσεων και κανονικοτήτων και από έλεγχο τυχουσών αιτιωδών υποθέσεων. Εξάλλου, η αιτιότητα αποτελεί πάντα το σημείο αναφοράς για τη στατιστική επεξεργασία των κοινωνικών και οικονομικών δεδομένων, αφού γίνεται χρήση των όρων ανεξάρτητης και εξαρτημένης μεταβλητής, που εκφράζουν, με τη σειρά τους, την αιτία και το αποτέλεσμα, ως προς τις υπό έλεγχο θεωρητικές υποθέσεις. (Κυριαζή, 2003, 149). Αποτέλεσμα όλων αυτών θα είναι η ανάδειξη των γενικών τάσεων, ομοιομορφων ή μη, που σημειώνεται, με το πέρας των ετών, στον εν λόγω Δήμο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

1.1 Εξελικτική πορεία των Ο.Τ.Α.

Στην Ελλάδα, ο θεσμός της Τοπικής Αυτοδιοίκησης έχει μια μακρά ιστορική παράδοση.

Αν ανατρέξουμε ιστορικά θα δούμε ότι ως «πατέρας» της τοπικής αυτοδιοίκησης θεωρείται από πολλούς ιστορικούς ο Κλεισθένης, ο οποίος χώρισε την Αθηναϊκή Πολιτεία σε 100 δήμους, καθένας εκ των οποίων είχε τη δική του διοικητική περιφέρεια, τη δική του ονομασία και τα δικά του εκλεγμένα διοικητικά όργανα. Επίσης, Δήμοι είχαν δημιουργηθεί στη Μίλητο, στα νησιά του Αιγαίου και σε πολλές άλλες περιοχές της Ελλάδας. (Ιατρού Σ., Κουδούνη Α., Νικολακοπούλου Μ., Χασομέρη Σ. 2005).

Αμέσως μετά την Επανάσταση, συναντάται ο θεσμός της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, με την πρώτη Εθνοσυνέλευση της Επιδαύρου (12/1821-1/1822), όπου συνεχίστηκε το σύστημα εκπροσώπησης των τοπικών κοινοτήτων που ίσχυε από τα χρόνια της Τουρκοκρατίας.

Αργότερα, το 1823, με το Νόμο της Επιδαύρου ψηφίζεται ο «Οργανισμός των Ελληνικών Επαρχιών», όπου ορίζονταν ότι «οι επαρχίες υποδιαιρούνται σε κωμοπόλεις και χωριά» και ότι το χωριό ή η κωμόπολη και η πρωτεύουσα της επαρχίας έχουν αιρετούς σε ανάλογο αριθμό με «την ποσότητα των οικογενειών».

Ωστόσο, το 1828, ο ερχομός του **Ιωάννη Καποδίστρια**, έφερε πολλές αλλαγές. Διαίρεσε την Ελληνική επικράτεια σε επαρχίες, υπό-επαρχίες και κοινότητες με τους έπαρχους και τους κοινοτάρχες να διορίζονται από την κεντρική διοίκηση (Αθανασάκης Κ., Καρέλα Α., Καραμπλή Ε., Κυριόπουλος Ι., Λιονής Χ., Μυλωνά Κ., Σουλιώτης Κ., Τριτάκη Γ. Τσιαντού Β.2009)

Το 1833 θεσπίστηκε ο «Νόμος περί συστάσεως των δήμων», σύμφωνα με τον οποίο η χώρα διαιρέθηκε σε νομούς, επαρχίες και δήμους με βάση πληθυσμιακά και γεωγραφικά δεδομένα. Ο νόμος αυτός διατηρήθηκε για 80 έτη. Οι Δήμοι είχαν αρκετές αρμοδιότητες με σημαντικότερες: τη στοιχειώδη εκπαίδευση, τη στρατολόγηση και την αστυνόμευση. Τα δημοτικά συμβούλια εκλέγονταν από τους δημότες, αλλά ο δήμαρχος επιλέγονταν από το νομάρχη, από τον κατάλογο των υποψηφίων που συνέτασσε το δημοτικό συμβούλιο.

Το 1912, επί κυβερνήσεως Ελευθέριου Βενιζέλου, ψηφίζεται ο Νόμος «περί συστάσεως δήμων και κοινοτήτων». Με αυτό το νόμο εισήχθησαν οι κοινότητες ως δεύτερο είδος πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α και δημιουργήθηκαν περίπου 6000 πρωτοβάθμιοι Ο.Τ.Α.

Με το Σύνταγμα του 1927, θεσπίστηκε η αυτοδιοίκηση των δύο βαθμίδων με πρώτη βαθμίδα την κοινότητα. Ειδικότερα, στο άρθρο 107 του Συντάγματος, αναφέρεται ότι «το Κράτος διαιρείται εις περιφέρειας, εντός των οποίων οι πολίτες διαχειρίζονται απευθείας τας τοπικάς υποθέσεις, αις ο νόμος θέλει να ορίσει». Ακόμη στο Σύνταγμα αναφέρεται ότι «το Κράτος ασκεί μόνο ανώτατην εποπτεία επί των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, μη εμποδίζουσαν την πρωτοβουίαν και την ελεύθερη δράση αυτών».

Με το Σύνταγμα του 1952, γίνεται για πρώτη φορά αναφορά στην αποκέντρωση, ενώ στο άρθρο 121 του Συντάγματος του 1968 αναφέρεται ότι «η Τοπική Αυτοδιοίκηση συνίσταται από τους Δήμους και τις Κοινότητες, η εκλογή των δημοτικών αρχών γίνεται με καθολική και μυστική ψηφοφορία, οι οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης έχουν ως αποκλειστικό σκοπό την προαγωγή των τοπικών συμφερόντων και την ικανοποίηση των αναγκών των κατοίκων της περιφέρειας και τέλος, το Κράτος ασκεί την εποπτεία των οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης».

Με την αποκατάσταση της δημοκρατίας θεσμοθετείται αρτιότερο νομοθετικό πλαίσιο που καθορίζει τη δράση και τη λειτουργία των θεσμών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Με τα Συντάγματα των ετών 1975, 1986, 2001, η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων ανήκει στους οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρώτου βαθμού που την αποτελούν οι δήμοι και οι κοινότητες.

Συγκεκριμένα, η διάταξη περί «**διοικητικής αυτοτέλειας των Ο.Τ.Α.**» συνιστά νεωτερισμό του Συντάγματος του 1975. Κατά τη θεωρία, η διοικητική αυτοτέλεια παρουσιάζει τις ακόλουθες πτυχές: α) τη θεσμική αυτοτέλεια, που εκδηλώνεται με την ύπαρξη ιδιαίτερων οργάνων των ΟΤΑ που λαμβάνουν αποφάσεις και ασκούν δημόσια εξουσία, στο πεδίο αρμοδιότητάς τους, με δική τους ευθύνη, β) την οργανωτική αυτοτέλεια, που εκδηλώνεται με την οργάνωση των υπηρεσιών του ΟΤΑ και τον καθορισμό του τρόπου λειτουργίας τους, καθώς και τη σύσταση των νομικών τους προσώπων, γ) την υπηρεσιακή αυτοτέλεια, που εκδηλώνεται με τη λήψη, κατά τη διακριτική ευχέρεια του ΟΤΑ (σύμφωνα με τους νόμους) αποφάσεων για θέματα των υπαλλήλων τους και δ) τη δημοσιονομική και οικονομική αυτοτέλεια που εκδηλώνεται με το σχηματισμό και τη διαχείριση ιδιαίτερης περιουσίας αλλά και γενικότερα την ύπαρξη ιδιαίτερης διαχείρισης με έσοδα και έξοδα των ΟΤΑ. (Χρυσανθάκης Χ., 2015, 3)

Ειδικότερα, με το **N.1622/86** με τίτλο «Τοπική Αυτοδιοίκηση – Περιφερειακή Ανάπτυξη και Δημοκρατικός Προγραμματισμός», εισήχθη ο θεσμός της περιφέρειας. Σύμφωνα με την εισηγητική έκθεση του νόμου, η περιφέρεια δεν αποτελούσε με τη νομική και ουσιαστική έννοια βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης, αλλά βαθμό στη βάση της περιφερειακής αποκέντρωσης του κρατικού δημοσίου τομέα και της ολοκλήρωσης του δημοκρατικού προγραμματισμού. Κάθε περιφέρεια αποτελούνταν από συγκεκριμένους νομούς, οι οποίοι συγκροτούσαν την περιφέρεια. Έτσι βάσει του άρθρου 71 του Ν.1622/86, εκδόθηκε το υπ.αριθμ. 5 Π.Δ. 6398, με το οποίο η χώρα διαιρείται σε 13 περιφέρειες με συγκεκριμένη χωρική έκταση και έδρα όπως ισχύουν και μέχρι σήμερα (Αθανασόπουλος Κ., (2003) *Περιφερειακή διοίκηση – Τοπική Αυτοδιοίκηση*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση).

Με το **N.2240/94** καταργείται ο μετακλητός νομάρχης και η κρατική παρουσία σε επίπεδο νομού και σχεδόν όλες οι αρμοδιότητες της κρατικής νομαρχίας μεταφέρονται στη νομαρχιακή αυτοδιοίκηση όπου συγκροτείται τριμελής επιτροπή ως ανεξάρτητη διοικητική αρχή εποπτείας επί των Ο.Τ.Α.

Οι Νόμοι **2218/94** και **2240/94**, ρύθμισαν θέματα σχετικά με τις αρμοδιότητες της Ν.Α. Οι ρυθμίσεις αυτές περιλαμβάνονται στον κώδικα Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης (Π.Δ. 30/96, αρθρ.8 - 10), όπου όριζε ότι «η *διοίκηση των τοπικών υποθέσεων νομαρχιακού επιπέδου ανήκει στις νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις. Στις Ν.Α. περιέρχονται όλες οι σχετικές αρμοδιότητες των νομαρχών και των νομαρχιακών*

υπηρεσιών» με ρητές εξαιρέσεις από το νόμο. (Αθανασόπουλος Κ., (2000) *Θεσμικό πλαίσιο περιφερειακής ανάπτυξης*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήσης).

Επίσης, με την εφαρμογή του **N.2539/97 «Σχέδιο Ιωάννης Καποδίστριας»**, καταργήθηκαν οι υφιστάμενοι Δήμοι και Κοινότητες και συστάθηκαν νέοι, οι οποίοι προέκυψαν από συνένωση Ο.Τ.Α. Συνολικά δημιουργήθηκαν 900 νέοι δήμοι και 133 κοινότητες, αντί των περίπου 6.000 που πριν υπήρχαν. Η γενική αρμοδιότητα των Ο.Τ.Α, όπως ορίζεται στο Σύνταγμα (άρθρο 102, παρ.1) και τον Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (N.3463/06, άρθρο 75): «*οι δημοτικές και κοινοτικές αρχές διευθύνουν και ρυθμίζουν όλες τις τοπικές υποθέσεις, σύμφωνα με τις αρχές της επικουρικότητας και της εγγύτητας, με στόχο την προστασία την ανάπτυξη και τη συνεχή βελτίωση των συμφερόντων και της ποιότητας ζωής της τοπικής κοινωνίας*».

Τέλος, με την εφαρμογή του **N.3463/2006**, νέος **Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Κ.Δ.Κ.)**, ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας ασκεί εποπτεία στους Δήμους και τις Κοινότητες που συνίσταται σε έλεγχο νομιμότητας. Ο έλεγχος του Γραμματέα αποτελεί κατασταλτικό έλεγχο και δεν είναι υποχρεωτικό να αποστέλλονται όλες οι αποφάσεις των Δημοτικών και Κοινοτικών Συμβουλίων για έλεγχο νομιμότητας στο Γενικό Γραμματέα. Αποστέλλονται μόνο οι αποφάσεις οικονομικού περιεχομένου, κανονιστικού χαρακτήρα και κάθε μορφής συμβάσεων. Εάν ο Γενικός Γραμματέας διαπίστωνε το παράνομο της απόφασης την ακύρωνε.

Με τον Κ.Δ.Κ., επιχειρήθηκε η συστηματοποίηση των τομέων αρμοδιότητας των πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α και κατέληξε σε ένα γενικότερο πλαίσιο που εμπεριέχει τα κάτωθι: Περιβάλλον, Ποιότητας Ζωής, Ανάπτυξη, Απασχόληση, Κοινωνική Προστασία, Πολιτισμός, Παιδεία, Αθλητισμός, Πολιτική Προστασία και την εν γένει εύρυθμη λειτουργία των πόλεων και οικισμών.

1.2 Ευρωπαϊκός Χάρτης Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΕΧΤΑ).

Μέσα από τη Χάρτα του Ρήγα (1797), το χάρτη των κοινοτικών ελευθεριών (1953), τον Ευρωπαϊκό Χάρτη Τοπικής Αυτονομίας (1985) και το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα, η σημασία και η αξία της αποκέντρωσης επιβεβαιώνεται πολλαπλά.

Η υπογραφή της Ευρωπαϊκής Χάρτας Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Συμβουλίου της Ευρώπης ξεκίνησε στις 15 Οκτωβρίου 1985. Σχεδόν όλα τα Κράτη Μέλη του Συμβουλίου είναι σήμερα και μέρη του Χάρτη. Ο Χάρτης έχει επικυρωθεί μέχρι στιγμής από 22 Χώρες, έχει υπογραφεί από άλλες επτά, ενώ δεν έχει επικυρωθεί και δεν έχει υπογραφεί από άλλες εννέα¹.

Η Ελλάδα κύρωσε το Χάρτη 4 χρόνια αργότερα, με το **N. 1850/89**, όχι όμως στο σύνολο του. Εκτός επικύρωσης έμειναν τα άρθρα 5, 7 παρ. 2, 8 παρ. 2 και 10 παρ. 2 του Χάρτη, τα οποία δεν έχουν επικυρωθεί μέχρι σήμερα.

Τα άρθρα που δεν επικυρώθηκαν από την Ελλάδα αφορούν την προστασία των εδαφικών ορίων των Ο.Τ.Α., τις οικονομικές αποζημιώσεις των αιρετών, τους διοικητικούς ελέγχους στις πράξεις των ΟΤΑ, τις προϋποθέσεις άσκησης των

¹ <http://www.moi.gov.cy/moi/moi.nsf/All/841A51EE209B21BCC2257AB8003895A8?OpenDocument>

αρμοδιοτήτων σε τοπικό επίπεδο, το διοικητικό έλεγχο των πράξεων των Ο.Τ.Α. και το δικαίωμα συνεταιρισμού των ΟΤΑ.

Ο Χάρτης δεσμεύει τα Κράτη Μέλη που έχουν επικυρώσει τη Συνθήκη να εγγυώνται την πολιτική, διοικητική και οικονομική αυτονομία των Τοπικών Αρχών. Προνοεί ότι η αρχή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης οφείλει να αναγνωρίζεται στην εσωτερική νομοθεσία και, εάν αυτό είναι δυνατό, στο Σύνταγμα. Οι τοπικές αρχές, ως το πιο πρώιμο νομικό όργανο για την καθιέρωση της αρχής της επικουρικότητας, οφείλουν να εκλέγονται με καθολική ψηφοφορία.

Οι βασικές αρχές του Χάρτη

- οι τοπικές αρχές ενεργώντας εντός των ορίων του νομού, θα πρέπει να ρυθμίζουν και να διαχειρίζονται ένα σημαντικό μέρος των δημοσίων υποθέσεων, προς το συμφέρον του τοπικού πληθυσμού.

- οι δημόσιες υποθέσεις θα πρέπει να ασκούνται από αρχές που είναι εγγύτερα στους πολίτες.

- οι Ο.Τ.Α. θα πρέπει να έχουν οικονομική αυτοτέλεια, ώστε να μπορούν να ασκούν τις αρμοδιότητές τους.

Ο Ε.Χ.Τ.Α στη θεσμική ιεραρχία ως διεθνής σύμβαση βρίσκεται αμέσως μετά το Σύνταγμα και υπερισχύει των Κωδικών Αυτοδιοίκησης. Σύμφωνα με το άρθρο 4 του ΕΧΤΑ, οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρέπει να διατυπώνουν τη γνώμη τους, κατά το δυνατόν έγκαιρα, κατά τη διάρκεια των διαδικασιών προγραμματισμού και λήψεως αποφάσεως για όλα τα θέματα που τους αφορούν άμεσα.

Ο Χάρτης υποχρεώνει και δεσμεύει τα συμβαλλόμενα μέρη να εφαρμόζουν σειρά από θεμελιώδεις κανόνες, που εξασφαλίζουν την πολιτική, διοικητική και οικονομική ανεξαρτησία των Ο.Τ.Α. Παράλληλα, αποτελεί κατά κάποιο τρόπο μία «πρόταση» προς τα Κράτη-μέλη για μεγαλύτερη αποκέντρωση και ενίσχυση του ρόλου των Ο.Τ.Α., κυρίως στις περιπτώσεις των κρατών με ισχυρές συγκεντρωτικές διοικητικές δομές. (Μπέσιλα-Βήκα Ε., (1998), *Οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης ως φορείς της επιχειρηματικής δραστηριότητας*, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα).

1.3 Πρόγραμμα «Καλλικράτης».

Με το Ν.3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης», προκύπτει η σημερινή δομή της τοπικής αυτοδιοίκησης, όπου ο πρώτος βαθμός περιορίζεται σε 325 Δήμους, ο δεύτερος σε 13 αιρετές Περιφέρειες, ενώ η κρατική αποκέντρωση υλοποιείται μέσω των 7 Αποκεντρωμένων Διοικήσεων (Α.Δ.).

Με το «Πρόγραμμα Καλλικράτης», επιχειρείται ένας επανασχεδιασμός της λειτουργίας της αυτοδιοίκησης αλλά και του Κράτους. Το Σύνταγμα επιβάλλει ένα επιτελικό Κράτος με αποκεντρωμένα όργανα και δύο βαθμούς αυτοδιοίκησης.

Ο «Καλλικράτης» θεωρείται συνέχεια του «Καποδίστρια» (Ν.2539/97), υπό την έννοια ότι αμφότεροι διέπονται από τη φιλοσοφία αναγκαστικής συνένωσης των υπαρχόντων μικρών δήμων και κοινοτήτων σε μεγαλύτερους.

Βασικές πτυχές του προγράμματος είναι η μείωση του αριθμού των δήμων και των νομικών τους προσώπων κατά περίπου 2/3, η αντικατάσταση των 57 νομαρχιών δευτεροβάθμιων Ο.Τ.Α από τις 13 περιφέρειες, η σύσταση των αποκεντρωμένων

διοικήσεων, οι αλλαγές στον τρόπο χρηματοδότησης των ΟΤΑ, η αύξηση της θητείας των αυτοδιοικητικών οργάνων από 4 σε 5 έτη και η ανακατανομή των αρμοδιοτήτων κάθε βαθμού.

Οι βασικές **καινοτομίες** του νέου Νόμου είναι οι ακόλουθες:

- **η λειτουργική και δομική επαναθεμελίωση των Δήμων.**

Οι νέοι Δήμοι μειώνονται σε 325, με σκοπό να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις των καιρών, αξιοποιώντας τις νέες μεθόδους διοίκησης ώστε να ανταπεξέλθουν στις νέες αρμοδιότητες. Με τη συγκρότηση των Δήμων σε χωρικά και πληθυσμιακά μεγαλύτερες γεωγραφικές μονάδες, δημιουργείται ένα ισχυρότερο διοικητικό σύστημα με σκοπό οι Δήμοι να εξελίσσονται σε αποτελεσματικότερους διαχειριστές υπηρεσιών εξυπηρετώντας την καθημερινότητα και την ποιότητας ζωής των δημοτών.

- **η θεμελίωση της Περιφέρειας ως δεύτερος βαθμός της Αυτοδιοίκησης.**

Οι νέες Περιφέρειες οι οποίες προέρχονται από συνένωση των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων που καταργούνται και μετατρέπονται σε 13 αιρετές περιφέρειες σε αριθμό αντίστοιχο των 13 κρατικών περιφερειών. Η Περιφέρεια θεμελιώνεται ως θεσμός με άμεσα αιρετά όργανα και μεταφέρονται σε αυτήν οι αρμοδιότητες της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης που ασκούνται αποτελεσματικότερα σε περιφερειακό επίπεδο καθώς και αρμοδιότητες που ασκούνταν μέχρι σήμερα από το κράτος, εκτός από αυτές που είναι αμιγώς κρατικές και παραμένουν στην κρατική διοίκηση.

- **η πενταετής θητεία των αιρετών αρχών.**

Μια σημαντική μεταβολή αποτελεί και η επιμήκυνση της θητείας των αιρετών από (4) τέσσερα σε (5) έτη. Η επιμήκυνση της δημοτικής και περιφερειακής περιόδου κατά ένα έτος, είναι σύμφωνη με το άρθρο 102, παρ.2 του Συντάγματος, καθώς διασφαλίζεται καλύτερα το οργανωτικό τους πρόγραμμα στα πλαίσια των αυξημένων καθηκόντων τους και μειώνεται παράλληλα το κόστος των εκλογών καθώς οι δημοτικές και περιφερειακές εκλογές διεξάγονται με τις ευρωεκλογές.

- **η θεμελίωση των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων.**

Με το νέο σχεδιασμό η κρατικά αποκεντρωμένη διοίκηση οργανώνεται σε ευρύτερες χωρικές ενότητες, τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, οι οποίες ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις, της εδαφικής, κοινωνικής και οικονομικής συνοχής. Στη θέση των 13 Διοικητικών Περιφερειών που προϋπήρχαν συγκροτούνται 7 Αποκεντρωμένες Διοικήσεις. Με τον τρόπο αυτό η Αποκεντρωμένη Διοίκηση οργανώνεται σε ευρύτερα γεωγραφικά όρια.

- **Η ενίσχυση των αρμοδιοτήτων των νέων Ο.Τ.Α.**

Σύμφωνα με το νέο νόμο σηματοδοτείται μια προσπάθεια δυναμικής διαδικασίας αποκέντρωσης των αρμοδιοτήτων προς την αυτοδιοίκηση και την αποκεντρωμένη διοίκηση, με σκοπό να περιοριστούν οι εποπτικές και επιτελικές λειτουργίες του κράτους. Για πρώτη φορά, πραγματοποιείται πλήρης καταγραφή και κατανομή όλων των αρμοδιοτήτων σε όλα τα επίπεδα διοίκησης και αυτοδιοίκησης. Εκτός από τη μεταφορά αρμοδιοτήτων και την ανάληψη νέων υποχρεώσεων για τους Δήμους και τις αιρετές Περιφέρειες, είναι χαρακτηριστικό ότι στους νησιώτικους Δήμους μεταφέρονται επιπλέον αρμοδιότητες, με στόχο ο νησιώτης να εξυπηρετείται καλύτερα στον τόπο διαμονής του.

- **ο εξορθολογισμός και περιορισμός των Ν.Π.Δ.Δ. και των επιχειρήσεων.**

Περιορίζεται σημαντικά ο αριθμός των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου της αυτοδιοίκησης με αποτέλεσμα την εξοικονόμηση εξόδων, πόρων και διαδικασιών. Επίσης εξορθολογίζεται το καθεστώς των δημοτικών Ν.Π.Δ.Δ. και των επιχειρήσεων αυτών.

- **η εισαγωγή προληπτικού ελέγχου του Ελεγκτικού Συνεδρίου σε όλους τους Ο.Τ.Α. και τα νομικά τους πρόσωπα (άρθρο 275 Ν.3852/2010).**

Για πρώτη φορά όλες οι δαπάνες των Δήμων και των Περιφερειών, όλων των νομικών τους προσώπων και επιχειρήσεων, υπάγονται στον προληπτικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σε αντίθεση με την περίοδο, προ της εφαρμογής του Καλλικράτη, όπου 500 Δήμοι και καμία επιχείρηση ή Ν.Π.Δ.Δ., δεν υπάγονταν στον έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

- **η εισαγωγή αυστηρών, κυρίως αναπτυξιακών προϋποθέσεων στην πιστοληπτική πολιτική των Δήμων και των Περιφερειών, με παράλληλη απαγόρευση του δανεισμού για λειτουργικές δαπάνες (άρθρο 269, Ν.3852/2010).**

Προ της εφαρμογής του Καλλικράτη, το ύψος δανεισμού των Ο.Τ.Α., ήταν χωρίς περιορισμούς. Καθορίστηκε για πρώτη φορά το πλαίσιο και οι προδιαγραφές δανεισμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, σύμφωνα και με τη σχετική ευρωπαϊκή εμπειρία. Η δανειακή πολιτική των περιφερειών, αλλά και των Δήμων συσχετίζεται πλέον με την ικανότητά τους να εξυπηρετήσουν τη δημόσια πίστη τους. Οι προϋποθέσεις και οι διαδικασίες για την λήψη δανείου από τις Περιφέρειες είναι οι εξής: α) το ετήσιο κόστος εξυπηρέτησης της δημόσιας πίστης τους να μην υπερβαίνει το 20% των ετήσιων τακτικών εσόδων τους και β) το συνολικό χρέος της Περιφέρειας που προβαίνει σε δανεισμό να μην υπερβαίνει ποσοστό του 60% των συνολικών εσόδων του. (Ως συνολικό χρέος θεωρούνται οι συνολικές μακροπρόθεσμες και βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις του).

- **η πρόβλεψη προσυμβατικού ελέγχου νομιμότητας (άρθρο 278, Ν.3852/2010).**

Το Ελεγκτικό Συνέδριο πραγματοποιεί, για πρώτη φορά, γενικευμένο προσυμβατικό έλεγχο νομιμότητας σε συμβάσεις άνω των 100.000 € (χαμηλότερο του ορίου των 500.000 € που ισχύει στο δημόσιο) τις οποίες συνάπτουν οι περιφέρειες και τα νομικά τους πρόσωπα καθώς και οι επιχειρήσεις τους.

- **η πρόβλεψη ελέγχου της πορείας είσπραξης των εσόδων (άρθρο 277, Ν.3852/2010).**

Ο αρμόδιος για τον προληπτικό έλεγχο επίτροπος παρακολουθεί την είσπραξη των εσόδων και έχει τη δυνατότητα, εάν διαπιστώσει αδράνεια, να ορίσει ημερομηνία είσπραξης των εσόδων και σε περίπτωση παρατεταμένης αδράνειας που οφείλεται σε δόλο ή βαριά αμέλεια των διοικούντων να τους παραπέμψει, για καταλογισμό της ζημιάς που προξένησαν.

- **η διασφάλιση πραγματικά ισοσκελισμένων προϋπολογισμών (άρθρο 268, Ν.3852/2010).**

Όλοι οι ΟΤΑ οφείλουν από το Νόμο να μην είναι ελλειμματικοί και να συντάσσουν και να εκτελούν ισοσκελισμένους προϋπολογισμούς. Οι προϋπολογισμοί των ΟΤΑ έως τον Καλλικράτη ισοσκελιζόνταν πλασματικά με αποτέλεσμα συχνά να

οδηγούνται σε ελλείμματα, και συνεπώς σε χρέη. Με τον Καλλικράτη, ο έλεγχος νομιμότητας του προϋπολογισμού περιλαμβάνει τον έλεγχο των εσόδων ώστε να διασφαλίζεται ότι ο προϋπολογισμός είναι αξιόπιστα ισοσκελισμένος.

- **η πρόβλεψη ειδικού προγράμματος εξυγίανσης για όσους ΟΤΑ διαπιστωθεί αδυναμία ανταπόκρισης στις υποχρεώσεις τους (άρθρο 262, Ν.3852/2010).**

Η ένταξη στο ειδικό πρόγραμμα εξυγίανσης γίνεται ύστερα από σχετικό αίτημα της Περιφέρειας, είτε εάν διαπιστωθεί η ανάγκη ένταξής της μετά από αξιολόγηση των οικονομικών της στοιχείων. Επακόλουθο της ένταξης αυτής, είναι η παρακολούθηση και η τεχνική υποστήριξη της εξέλιξης του περιφερειακού επιχειρησιακού προγράμματος εξυγίανσης από την ελεγκτική επιτροπή, ο περιορισμός των προσλήψεων, η διάθεση μέρους ή του συνόλου των εσόδων για έργα, δράσεις και υπηρεσίες, προς επίτευξη των στόχων των εν λόγω προγραμμάτων, καθώς και η διαβίβαση ετήσιων αναφορών προόδου της περιφέρειας στην ελεγκτική επιτροπή.

- **η σύνταξη τριμηνιαίας έκθεσης για τα αποτελέσματα εκτέλεσης του προϋπολογισμού, η οποία και αναρτάται στην ιστοσελίδα του Δήμου, στην οποία συμπεριλαμβάνεται και η άποψη της μειοψηφίας.**

- **η υποχρεωτική ανάρτηση όλων των αποφάσεων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης στο Διαύγεια.**

- **η Κεντρική βάση Δεδομένων (άρθρο 269, Ν.3852/2010).**

Από τις παραπάνω καινοτομίες, εξαιρετικά σημαντική αναδεικνύεται η θεσμοθέτηση και λειτουργία της Κεντρικής Βάσης Δεδομένων οικονομικών στοιχείων. Αντιμετωπίζεται έτσι ένα πρόβλημα τόσο παλιό, όσο και η ίδια η Αυτοδιοίκηση: η απουσία έγκυρων στατιστικών στοιχείων και οικονομικών δεδομένων με τη συνακόλουθη αδυναμία παρακολούθησης των οικονομικών της Αυτοδιοίκησης.

Η βάση Δεδομένων τηρείται στο Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης με την τεχνική υποστήριξη της Ε.Ε.Τ.Α.Α.

Συγκεντρώνεται το σύνολο των κρίσιμων οικονομικών και στατιστικών δεδομένων με στόχο την παρακολούθηση των οικονομικών στοιχείων των ΟΤΑ και των νομικών τους προσώπων, καθώς και των περιφερειών.

Παράλληλα, η μη ανταπόκριση στις σχετικές υποχρεώσεις παροχής στοιχείων πέραν των προβλεπόμενων πειθαρχικών και διοικητικών κυρώσεων συνεπάγεται και κυρώσεις για τους Ο.Τ.Α. με τη μορφή προστίμων και παρακράτησης στην τακτική επιχορήγηση από τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους.

1.4 Τα οικονομικά των Ο.Τ.Α.

1.4.1 Προϋπολογισμοί και τρόποι κατάρτισης αυτών.

1.4.1.1 Έννοια και Θεσμικό Πλαίσιο.

Η έννοια του προϋπολογισμού αναφέρεται στη διοικητική πράξη με την οποία προσδιορίζονται τα έσοδα και καθορίζονται τα έξοδα για ένα οικονομικό έτος, τα οποία κατατάσσονται σε ειδικούς λογαριασμούς κατά κεφάλαιο και άρθρα (κωδικούς

αριθμούς εσόδων/εξόδων Κ.Α.Ε.).

Ακολούθως, η φύση του προϋπολογισμού έχει τριπλή σημασία όπως:

- **δημοσιολογιστική**, εφόσον, με τον προϋπολογισμό χαράσσεται η μελλοντική οικονομική πορεία των Ο.Τ.Α. για ένα χρονικό διάστημα, με το να προσδιορίζει τα αναμενόμενα έσοδα και να καθορίζει τα όρια των εξόδων, διαμορφώνοντας με αυτόν τον τρόπο το πλαίσιο για την επίτευξη των σκοπών του. Έτσι διαμορφώνεται το δημοσιονομικό πρόγραμμα.

- **οικονομικοπολιτική**, εφόσον, η λειτουργία του προϋπολογισμού για την κάλυψη των αναγκών των Ο.Τ.Α., συνίσταται στην επίτευξη των σκοπών του, με υπεύθυνο και ορθολογιστικό τρόπο, ο οποίος πρέπει να εναρμονίζεται μεταξύ των αναγκών και του τρόπου κάλυψης αυτών.

- **δημοσιονομική**, διότι ο προϋπολογισμός δεν αποτελεί απλή λογιστική κατάσταση των προβλέψεων εσόδων και εξόδων, αλλά βαρυσήμαντη πράξη, που συνίσταται στον προγραμματισμό και συντονισμό των δραστηριοτήτων των Ο.Τ.Α., στη διαμόρφωση της επενδυτικής πολιτικής και τον έλεγχο της λογιστικής ορθότητας, νομιμότητας και της οικονομικής αποδοτικότητας.

Ο προϋπολογισμός αποτελεί θεμελιώδη έννοια του δημόσιου λογιστικού, με το οποίο καθορίζεται το ετήσιο δημοσιονομικό πρόγραμμα. Ειδικότερα, σύμφωνα με την παρ.10 του άρθρου 266 του Ν.3852/2010: «στους δήμους, από την ισχύ του παρόντος νόμου, εφαρμόζονται οι διατάξεις του Π.Δ. 315/1999: «περί ορισμού του περιεχομένου και του χρόνου έναρξης της εφαρμογής του **Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου Δήμων και Κοινοτήτων**», όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.

Ακόμη, με βάση το άρθρο 33 του Ν.4257/2014: «οι διατάξεις του Π.Δ. 315/1999 που ισχύουν για τους Δήμους, περί του Διπλογραφικού Συστήματος Γενικής και Αναλυτικής Λογιστικής – Κοστολόγησης, εφαρμόζονται κατ' αναλογία και για τα δημοτικά ιδρύματα, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και τους συνδέσμους αυτών, εξαιρουμένων των σχολικών επιτροπών. Ομοίως εφαρμόζονται κατ' αναλογία από τους ανωτέρω φορείς, οι διατάξεις της παρ.8 του άρθρου 209 του Ν.3463/2006, στην περίπτωση που η ταμειακή τους λειτουργία δεν διεξάγεται από τους Δήμους που τους έχουν συστήσει». Επιπροσθέτως, με το άρθρο 3 παρ.4 του Π.Δ. 315/1995 «σε περίπτωση μη εφαρμογής ή πλημμελούς εφαρμογής από τους υπόχρεους του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου που θεσπίζεται με το παρόν Π.Δ. από 1/1/2000 και μετά επιβάλλονται χρηματικά πρόστιμα ύψους από πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) δραχμές (ήτοι 1.467,35 €), έως είκοσι εκατομμύρια (20.000.000) δραχμές (ήτοι 58.694,06 €), για τους ΟΤΑ πρώτου βαθμού με πληθυσμό μέχρι πενήντα χιλιάδες (50.000) κατοίκους, και από πέντε εκατομμύρια (5.000.000) (ήτοι 14.673,51 €), έως πενήντα εκατομμύρια (50.000.000) δραχμές (ήτοι 146.735,14 €), για τους Ο.Τ.Α πρώτου βαθμού με πληθυσμό άνω των πενήντα χιλιάδων (50.000) κατοίκων».

Ωστόσο, λαμβάνοντας υπόψη τη σφαιρική χρονικά θεσμική διάσταση διαμόρφωσης και διαχείρισης των προϋπολογισμών, η οικονομική «λειτουργία» των Ο.Τ.Α, χρονικά εμπίπτει με τις παρακάτω διατάξεις:

- Β.Δ. 17-5/15.06.59 «Περί οικονομικής διοίκησης και λογιστικού των Δήμων & Κοινοτήτων» για την οικονομική διαχείριση

- Ν.2362/95 «Περί Δημοσίου Λογιστικού, ελέγχου των δαπανών του Κράτους και άλλες διατάξεις»

●Π.Δ. 315/99, «Περί ορισμού του περιεχομένου και του χρόνου ενάρξεως της εφαρμογής του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου Δήμων και Κοινοτήτων»

●Κ.Υ.Α. 7028/2004 για τον καθορισμό του τύπου του προϋπολογισμού των Δήμων & Κοινοτήτων, σε αντικατάσταση αυτού που είχε καθορισθεί με το Β.Δ. 821/1970 (και όπως αυτό τροποποιήθηκε από το Β.Δ. 216/1971)

●Ν.3463/2006 «Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων», όπου γίνεται αναφορά περί υποχρέωσης κατάρτισης ισοσκελισμένου προϋπολογισμού (άρθρα 155-162)

Πιο συγκεκριμένα, η εισαγωγή της Κ.Υ.Α.7028/2004, περί του νέου τύπου κατάρτισης προϋπολογισμού, ο νέος κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων, αλλά και η τήρηση του διπλογραφικού συστήματος στους δήμους (με το Π.Δ. 315/99), συντέλεσαν στη δημιουργία ενός νέου θεσμικού περιβάλλοντος για τους δήμους που θα συνέβαλε στην καλύτερη κάλυψη των αναγκών τους.

Συγκεκριμένα, με το πέρας των ετών, ακολούθησαν οι κάτωθι σημαντικοί Νόμοι και Υπουργικές Αποφάσεις:

●Ν.3852/2010, «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης»

●Ν.3871/2010, «Δημοσιονομική Διαχείριση και Ευθύνη»

●Υ.Α.74712/29-12-10, «Καθορισμός του τύπου, των περιεχομένων των στοιχείων του χρόνου και του τρόπου ενημέρωσης της βάσης δεδομένων «Οικονομικά στοιχεία Δήμων» των αριθμοδεικτών αξιολόγησης καθώς και κάθε άλλης αναγκαίας λεπτομέρειας»

●Ν.4093/2012, «Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Προσαρμογής»

●Ν.4111/2013, «Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας των Ο.Τ.Α.»

●Ν.4172/2013, «Προϋπολογισμός Δήμων & Περιφερειών»

●Ν.4129/2013, «Κύρωση του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο»

●Ν.4257/2014, «Επείγουσες ρυθμίσεις αρμοδιότητας υπουργείου Εσωτερικών»

●Ν.4270/2014, «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ, Δημόσιο Λογιστικό»

●Ν.4325/2015, «Εκδημοκρατισμός της Διοίκησης - Καταπολέμηση Γραφειοκρατίας και Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση. Αποκατάσταση αδικιών και άλλες διατάξεις»

1.4.1.2 Γενικές Αρχές Κατάρτισης Προϋπολογισμού.

Οι βασικές αρχές που διέπουν την κατάρτιση των προϋπολογισμών, σύμφωνα με το άρθρο 5 του Ν.2362/1995, όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 7 του Ν.3871/2010 και συμπληρώθηκε με το άρθρο 49 του Ν.4270/2014, είναι:

● Η αρχή της ετήσιας διάρκειας.

Σύμφωνα με την αρχή αυτή οι δημοσιονομικές πράξεις του προϋπολογισμού αναφέρονται σε ένα οικονομικό έτος που αρχίζει την 1 Ιανουαρίου και λήγει την 31 Δεκεμβρίου ενός ημερολογιακού έτους.

- **Αρχές της ενότητας και καθολικότητας.**

Σύμφωνα με την αρχή της ενότητας όλα τα δημόσια έσοδα και έξοδα εγγράφονται σε έναν ενιαίο προϋπολογισμό. Ενώ σύμφωνα με την αρχή της καθολικότητας, όλα τα δημόσια έσοδα και έξοδα εμφανίζονται στον προϋπολογισμό. Επίσης στον προϋπολογισμό περιλαμβάνονται τα αποθεματικά καθώς και οι εγγυήσεις του δημοσίου και των οιονεί χρηματοοικονομικών δραστηριοτήτων. Με βάση τις αρχές αυτές κανένα έσοδο και καμία δαπάνη δε μπορεί να υλοποιηθεί, εάν δεν αντιστοιχεί σε κωδικό αριθμό εσόδων/εξόδων (ΚΑΕ) του προϋπολογισμού (αρχή ενότητας), καμία δαπάνη δεν μπορεί να αποτελεί αντικείμενο ανάληψης ή εντολής πέραν των εγκεκριμένων πιστώσεων (αρχή της καθολικότητας).

- **Αρχή της ειδίκευσης του προϋπολογισμού και της ειδικότητας των πιστώσεων.**

Σύμφωνα με την αρχή της ειδίκευσης τα δημόσια έσοδα και έξοδα του προϋπολογισμού προσδιορίζονται, με ορισμένη εκ των προτέρων αναλυτική κωδική κατάταξη, που ορίζεται με σχετική απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και η οποία επικαιροποιείται ανά τακτά χρονικά διαστήματα. Σύμφωνα με την αρχή της ειδικότητας των πιστώσεων απαγορεύεται η χρήση πίστωσης για την ικανοποίηση διαφορετικής ανάγκης από αυτή που αναγράφεται στον προϋπολογισμό.

- **Αρχή της ειλικρίνειας και της ακρίβειας του προϋπολογισμού.**

Σύμφωνα με την αρχή αυτή, κάθε πρόβλεψη εσόδων και εξόδων που περιέχεται στον προϋπολογισμό πρέπει να είναι ειλικρινής και ακριβής στο μέτρο του εφικτού και να μην υπερεκτιμά ή υποτιμά τα πραγματικά στοιχεία στα οποία βασίζονται οι προβλέψεις, καθώς και να είναι σύμφωνη με τις λοιπές εκτιμήσεις της κυβέρνησης.

Λαμβάνοντας υπόψη τις διατάξεις των άρθρων 159 παρ.5 του Ν.3463/06 και 266 παρ.6 του Ν.3852/2010 καθώς επίσης και του άρθρου 35 του Ν.4270/2014, στις ανωτέρω αρχές έρχονται να προστεθούν και οι παρακάτω:

- **Αρχή της δημοσιότητας.**

Συνοπτική οικονομική κατάσταση του προϋπολογισμού όπως τελικά ψηφίστηκε από το δημοτικό συμβούλιο, αναρτάται υποχρεωτικά στην ιστοσελίδα του οικείου δήμου και δημοσιεύεται σε μία (1) τουλάχιστον ημερήσια ή εβδομαδιαία τοπική εφημερίδα ή, εάν τέτοια δεν υπάρχει, σε εφημερίδα που εκδίδεται στα όρια του Νομού που εδρεύει ο οικείος Δήμος (παρ.6 άρθρο 266 του Ν.3852/2010). Η προαναφερθείσα κατάσταση αναρτάται υποχρεωτικά στην επίσημη ιστοσελίδα του Δήμου (παρ.6 άρθρο 266 του Ν.3852/2010) αλλά και στη «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» (παρ.4 άρθρο 2 Ν.3862/2010). Αν δεν διενεργηθεί η δημοσίευση στη «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» δεν εκτελείται ο προϋπολογισμός (άρθρο 4, Ν.3861/2010), καθώς οι προϋπολογισμοί των Δήμων εμπίπτουν στο άρθρο 2 παρ.4 περ.6 Ν.3861/2010.

- **Αρχή της ισοσκελίσης.**

Ο προϋπολογισμός καταρτίζεται και υποβάλλεται ισοσκελισμένος. Επίσης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 35 του Ν.4270/2014: «*Η δημοσιονομική θέση της Γενικής Κυβέρνησης (κατά ΕΣΟΛ) πρέπει να είναι ισοσκελισμένη ή πλεονασματική*». Βάσει των ανωτέρω, προς την επίτευξη **ρεαλιστικών και ισοσκελισμένων προϋπολογισμών** και σύμφωνα με τα άρθρα 77 και 78 του Ν.

4172/2013, αναφορικά με τους προϋπολογισμούς των Ο.Τ.Α., επήλθαν ρυθμίσεις στη διαδικασία κατάρτισης, εκτέλεσης και αναμόρφωσης του προϋπολογισμού των Δήμων, ενώ για όσους φορείς λειτουργούν κατά παρέκκλιση των διατάξεων, προβλέφθηκαν κυρώσεις. Ο προϋπολογισμός θα πρέπει να είναι ισοσκελισμένος υπό την έννοια ότι το σύνολο των εσόδων ισούται με το σύνολο των δαπανών συν το αποθεματικό και ότι το σύνολο των δαπανών, μη συμπεριλαμβανομένου των χρεολυσίων, δε μπορεί να είναι μεγαλύτερο από το σύνολο των εσόδων αφαιρούμενων των εσόδων που προκύπτουν από δάνεια. Επίσης στον προϋπολογισμό θα πρέπει να εγγράφονται όλες οι δαπάνες και τα έσοδα των Δήμων, τα οποία αναμένεται να πληρωθούν και συνεπώς να εισπραχθούν κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους. Η υπερεκτίμηση των εσόδων ή η εγγραφή εσόδων που δεν πρόκειται να εισπραχθούν, οδηγεί ουσιαστικά στην κατάρτιση μη ρεαλιστικού προϋπολογισμού και στην παράβαση της αρχής της ισοσκελίσης, καθιστώντας τον ελλειμματικό.

- **Η αρχή του χρέους** (άρθρο 36 του Ν.4093/2012).
- **Η αρχή της πορείας προσαρμογής** (άρθρο 37 του Ν.4270/2014).
- **Η αρχή του δημοσιονομικού σχεδιασμού** (άρθρο 34 του Ν.4093/2012).

1.4.1.3 Στάδια και Προθεσμίες Κατάρτισης.

Τα στάδια και οι προθεσμίες κατάρτισης του προϋπολογισμού ορίζονται πλέον από το άρθρο 77 του Ν.4172/2013.

- έως το τέλος Ιουνίου

Το Δημοτικό Συμβούλιο καθορίζει το ανώτατο ύψος του προϋπολογισμού εξόδων κάθε κοινότητας για το επόμενο οικονομικό έτος. Το συμβούλιο της Δημοτικής ή Τοπικής κοινότητας καταρτίζει σχέδιο του προϋπολογισμού εξόδων της κοινότητας, το οποίο δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το ανώτατο ποσό που καθορίστηκε από το δημοτικό συμβούλιο.

- έως την 20^η Ιουλίου

Το σχέδιο, συνοδευμένο από αιτιολογική έκθεση, αποστέλλεται στην οικονομική επιτροπή και σε περίπτωση μη κατάρτισης ή εμπρόθεσμης υποβολής του, το σχέδιο προϋπολογισμού εξόδων καταρτίζεται από αυτή. Η εκτελεστική επιτροπή καταθέτει το προσχέδιο αυτού στην οικονομική επιτροπή.

- έως την 5^η Σεπτεμβρίου

Η οικονομική επιτροπή εξετάζει το προσχέδιο που της παραδίδει η εκτελεστική επιτροπή, καθώς και το σχέδιο του προϋπολογισμού εξόδων. Μερικώς για την ενσωμάτωση του σχεδίου του προϋπολογισμού στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων που τηρείται στο Υπουργείο Εσωτερικών, προκειμένου το Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας των Ο.Τ.Α. (του άρθρου 4 του Ν.4111/2013 και πλέον του άρθρου 27 του Ν.4270/2014) να εκδώσει τη γνώμη του.

- έως το τέλος Οκτωβρίου

Το Παρατηρητήριο εκδίδει σχετική γνώμη επί του σχεδίου του προϋπολογισμού και το Υπουργείο Εσωτερικών παρέχει οδηγίες για την ανάλογη διαμόρφωση του σχεδίου αυτού. Η οικονομική επιτροπή συνεδριάζει και υποβάλλει το σχέδιο του προϋπολογισμού στο δημοτικό συμβούλιο προς συζήτηση κα ψήφιση (το οποίο συνοδεύεται υποχρεωτικά από τη γνώμη του Παρατηρητηρίου, τις οδηγίες του Υπουργείου Εσωτερικών καθώς και από αιτιολογική έκθεση στην οποία παρουσιάζονται οι τυχόν προσαρμογές που επήλθαν στο σχέδιο του προϋπολογισμού). Εάν το σχέδιο του προϋπολογισμού του δήμου δεν καταρτιστεί ή καταρτιστεί κατά παρέκκλιση των ανωτέρω ή δεν υποβληθεί εμπρόθεσμα στο δημοτικό συμβούλιο, το ίδιο το δημοτικό συμβούλιο καταρτίζει και ψηφίζει τον προϋπολογισμό έως την 15^η Ιουλίου.

- έως την 15^η Ιουλίου

Το δημοτικό συμβούλιο ψηφίζει τον προϋπολογισμό και το Ολοκληρωμένο Πλαίσιο Δράσης (ΟΠΔ), κατά το άρθρο 4 του Ν.4111/2013, σε μια ειδική για αυτόν συνεδρίαση και τα υποβάλλει για έλεγχο, σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή, στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση, μαζί με τα απαραίτητα δικαιολογητικά.

- έως την 31^η Δεκεμβρίου

Η Αποκεντρωμένη Διοίκηση ασκεί τον έλεγχο επί του προϋπολογισμού και του ΟΠΔ, επικυρώνει τον προϋπολογισμό και εγκρίνει το ΟΠΔ, κατά το άρθρο 77 παρ.6 του Ν.4172/2013. Εάν η Αποκεντρωμένη Διοίκηση διαπιστώσει ότι συντρέχουν τα παρακάτω:

- ο προϋπολογισμός έχει καταρτιστεί κατά παράβαση των οδηγιών της ΚΥΑ ή της κείμενης νομοθεσίας, αναπέμπει τον προϋπολογισμό στο Δημοτικό Συμβούλιο προς τροποποίηση εντός 15 ημερών.
- ο προϋπολογισμός έχει καταρτιστεί σύμφωνα με τις προβλεπόμενες οδηγίες, αλλά το ΟΠΔ δεν πληροί τους όρους της παρ.4 της υπ. αριθμ.7261/2013 ΚΥΑ, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, τότε ο προϋπολογισμός εγκρίνεται και επιστρέφεται στον ΟΤΑ μόνο το ΟΠΔ προς διόρθωση, υποβολή εκ νέου και έγκριση από την Αποκεντρωμένη Διοίκηση.

Μετά την επικύρωση, ο Δήμος μεριμνά για την αποστολή αυτού καθώς και κάθε άλλου σχετικού στοιχείου, στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων που τηρείται στο Υπουργείο Εσωτερικών.

1.4.1.4 Κυρώσεις.

Σε περίπτωση μη τήρησης των ως άνω προθεσμιών - η οποία αποτελεί παράβαση καθήκοντος - σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, μπορεί να επιφέρει σημαντικές κυρώσεις. Σύμφωνα με το άρθρο 77 παρ.8 του Ν.4172/2013 αναφέρεται ότι: «Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, που εκδίδεται ύστερα από αιτιολογημένη εισήγηση της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Εσωτερικών, είναι δυνατόν να επιβάλλεται παρακράτηση και μη απόδοση μέρους ή του συνόλου της μηνιαίας τακτικής επιχορήγησης του δήμου από τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους (ΚΑΠ), πλην των προνοιακών επιδομάτων: α) για όσο χρόνο καθυστερεί η ενσωμάτωση του σχεδίου και του επικυρωμένου προϋπολογισμού στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων που τηρείται στο Υπουργείο

Εσωτερικών, καθώς και η ψήφιση και αποστολή του προϋπολογισμού προς έλεγχο στην αρμόδια, για την εποπτεία του Δήμου, Αρχή & β) στην περίπτωση κατάρτισης και ψήφισης προϋπολογισμού κατά παρέκκλιση των οδηγιών της κοινής υπουργικής απόφασης». Εντούτοις, τα αρμόδια όργανα επιβαρύνονται με αστική και πειθαρχική ευθύνη, εάν δεν τηρήσουν τις, σύμφωνα με το Νόμο προθεσμίες και διαδικασίες, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 141, 142 και 143 του ως άνω Νόμου.

1.4.2 Έλεγχος των Προϋπολογισμών των Ο.Τ.Α.

Για τον έλεγχο των προϋπολογισμών του οικονομικού έτους 2016, ιδιαίτερη μνεία επετεύχθη μέσω της διευκρινιστικής εγκυκλίου 41, Α.Π. 39937 /13.11.2015. Συγκεκριμένα:

- η οικονομική επιτροπή του δήμου αναλαμβάνει την πρωτοβουλία κατάρτισης των προϋπολογισμών, σε περίπτωση που το σχέδιο του προϋπολογισμού εξόδων ή το προσχέδιο του προϋπολογισμού δεν καταρτιστούν εμπρόθεσμα, είτε η Δημοτική Επιτροπή Διαβούλευσης δε γνωμοδοτήσει εγκαίρως, με σκοπό να τηρηθούν οι προθεσμίες που προβλέπονται έτσι ώστε να μην υπάρξουν καθυστερήσεις. Ειδικότερα, θα πρέπει να έχει ενσωματωθεί η βάση δεδομένων του ΥΠ.ΕΣ.Δ.Α. στο σχέδιο του προϋπολογισμού, μέχρι την 5η Σεπτεμβρίου, προκειμένου το Παρατηρητήριο να εκδώσει τη σχετική γνώμη επί του σχεδίου του προϋπολογισμού. Με τον τρόπο αυτό, η ψήφιση του προϋπολογισμού καθίσταται δυνατή ακόμα και στην περίπτωση που εκλείπουν τα στοιχεία του άρθρου 77, παρ.3 και 4 του Ν. 4172/2013.

- θα πρέπει να καταρτιστεί, ψηφιστεί και υποβληθεί προς έλεγχο από την αρμόδια Αρχή το Ολοκληρωμένο Πλαίσιο Δράσης (Ο.Π.Δ.) που προβλέπεται στο άρθρο 4, παρ.4 του Ν.4111/2013 μαζί με τον προϋπολογισμό του Ο.Τ.Α. και του κάθε νομικού προσώπου του Ο.Τ.Α. που εντάσσεται στο Ο.Π.Δ. (άρθρο 6 της υπ' αριθμ. 7261/22-2-2013 Απόφασης των Υπουργών Οικονομικών και Εσωτερικών (Β'450), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει). Από την πλευρά του, το δημοτικό συμβούλιο πρέπει να ψηφίσει τον προϋπολογισμό καθώς και το Ο.Π.Δ., έως τη 15η Νοεμβρίου και η απόφαση του να υποβληθεί σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή για έλεγχο στην οικεία Αποκεντρωμένη Διοίκηση, η οποία, με τη σειρά της, θα πρέπει να μεριμνήσει ώστε αυτός να ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος του έτους.

Κατόπιν της επικύρωσής του, ο προϋπολογισμός ενσωματώνεται στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων του ΥΠ.ΕΣ.Δ.Α. Εάν, όμως, ο προϋπολογισμός έχει καταρτιστεί σύμφωνα με τις προβλεπόμενες οδηγίες, αλλά το Ο.Π.Δ. χρήζει τροποποίησης ή συμπλήρωσης και επομένως δεν μπορεί να επικυρωθεί, τότε και μόνο ο προϋπολογισμός επικυρώνεται και αναπέμπεται στο φορέα μόνο το Ο.Π.Δ. προς διόρθωση και επανυποβολή στην Α.Δ.

Τέλος, στην ως άνω εγκύκλιο παρέχονται αποσαφηνιστικές διευκρινήσεις σχετικά με τον προϋπολογισμό των Δήμων, όπως είναι η μη απόκλιση από το εγκεκριμένο κωδικολόγιο, καθώς, οποιαδήποτε απόκλιση αποτελεί αιτία αναπομπής του αρχικού προϋπολογισμού και των μεταγενέστερων αναμορφώσεών του. Επιπλέον, σε περιπτώσεις όπου έχουν διαπιστωθεί στους Ο.Τ.Α. ταμειακά ελλείμματα, χωρίς να έχει ολοκληρωθεί ο σχετικός διαχειριστικός έλεγχος, θα πρέπει: «το ταμειακό έλλειμμα να εμφανίζεται στο χρηματικό υπόλοιπο του προϋπολογισμού, έως ότου εκδοθεί το τελικό πόρισμα του διαχειριστικού ελέγχου και να γίνει εγγραφή

ισόποση με το εκτιμώμενο ύψος του ελλείμματος στο σκέλος των εξόδων, στον Κ.Α. 85 «Προβλέψεις μη είσπραξης εισπρακτέων υπολοίπων βεβαιωμένων κατά τα Π.Ο.Ε. εντός του οικονομικού έτους». Όταν ολοκληρωθεί ο έλεγχος και βεβαιωθεί το έλλειμμα ο προϋπολογισμός αναμορφώνεται και θα πρέπει: το χρηματικό υπόλοιπο του δήμου να μειωθεί κατά το βεβαιωθέν ποσό και να γίνει ισόποση εγγραφή στον Κ.Α. 1516 «Εσοδα από διάφορες καταλογιστικές αποφάσεις»².

Ωστόσο με βάση το άρθρο 165 του Ν.3463/2006, αναφορικά με την υποβολή στοιχείων, οι Ο.Τ.Α. πρώτου βαθμού έπρεπε να υποβάλλουν στο ΥΠ.ΕΣ.Δ.Α. στοιχεία για το προσωπικό τους, την οικονομική τους κατάσταση και διαχείριση, με σκοπό τη δημιουργία μιας ολοκληρωμένης και συμπαγούς βάσης δεδομένων στο ΥΠ.ΕΣ.Δ.Α. για το σύνολο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' βαθμού. Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 25 του πρωτότερου Ν. 1828/1989, η καθυστέρηση ή μη παροχή των στοιχείων επέφερε πρόστιμο στον Ο.Τ.Α. (με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών), από 5% έως 15% των Κ.Α.Π, το οποίο, με τη σειρά του, παρακρατείται κατά την κατανομή του επόμενου έτους. Στην ως άνω απόφαση ρυθμίζεται η διαδικασία και η εξειδίκευση του περιεχομένου της αξιολόγησης, καθώς, και η αποδοτικότητα της δράσης των Ο.Τ.Α., παρόλο που η λειτουργία της βάσης αυτής λειτούργησε κατά το Ν.3845/2014, μετά την από 2/61968/0094/17-09-2010 Εγκύκλιο του ΥΠΟΙΚ, όπου επιβλήθηκαν οι ανάλογες δεσμεύσεις και ενισχύθηκε η υποχρέωση άμεσης πληροφόρησης των οικονομικών στοιχείων των Ο.Τ.Α.

Για τον καθορισμό του θεσμικού πλαισίου σχετικά με τη βάση δεδομένων του Κόμβου Διαλειτουργικότητας, όπου θα συλλέγονται τα οικονομικά στοιχεία των Ο.Τ.Α, προβλέφθηκε η θέσπιση βάσης δεδομένων του Κόμβου Διαλειτουργικότητας με βάση την υπ.αριθμ. 74712/29-12-2010, απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών *«Καθορισμός του τύπου, του περιεχομένου των στοιχείων, του χρόνου και του τρόπου ενημέρωσης της βάσης δεδομένων «Οικονομικά στοιχεία δήμων», των αριθμοδεικτών αξιολόγησης καθώς και κάθε άλλης αναγκαίας λεπτομέρειας».*

Η ειδική διαδικτυακή εφαρμογή της Υ.Α. 74712/29-12-2010 και της Υ.Α. 74713/201029-12-2010, για τους δήμους και τις Περιφέρειες αντιστοίχως, προβλέφθηκε λόγω της άμεσης ανάγκης συμμόρφωσης του Υπουργείου στις απαιτήσεις του Ν. 3845/2010 για την υποβολή οικονομικών στοιχείων των Ο.Τ.Α. στο Γ.Λ.Κ μέσω των στατιστικών δελτίων της 2/61968/0094/17-09-2010 Εγκυκλίου του ΥΠΟΙΚ, σε μηνιαία βάση, για τους φορείς της Αυτοδιοίκησης που είναι ενταγμένοι στο Μητρώο Φορέων Γενικής Κυβέρνησης και σε τριμηνιαία βάση για τους υπόλοιπους. Στη συγκεκριμένη Υ.Α. προσδιορίζονται οι αριθμοδείκτες, με βάση τους οποίους θα αξιολογηθούν όλα τα οικονομικά στοιχεία των Ο.Τ.Α., οι οποίοι, όμως, διαχωρίζονται ανάλογα με το ακολουθούμενο λογιστικό σχέδιο, από τη μια πλευρά, σε αριθμοδείκτες με βάση τον προϋπολογισμό και από την άλλη, σε αριθμοδείκτες με βάση τις οικονομικές καταστάσεις του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου. Ειδικότερα, σύμφωνα με τα όσα ρητώς αναφέρονται στην εν λόγω Υ.Α.: *«Τα συγκεκριμένα στατιστικά στοιχεία χρησιμοποιούνται για τη λήψη αποφάσεων και τη διαμόρφωση πολιτικών σε τοπικό, εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο και με*

² Σταυρίδου Μ. (2016) *Διπλωματική Εργασία: Το πρόγραμμα δημοσιονομικής σταθεροποίησης των Δήμων στην Ελλάδα*, Αθήνα: Πάντειον Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών. Τμήμα Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης.

βάση την αξιολόγησή τους πραγματοποιούνται από το Ελεγκτικό Συνέδριο στους δήμους, στα νομικά τους πρόσωπα δημοσίου δικαίου καθώς και στους συνδέσμους των δήμων, έλεγχοι όταν δεν ικανοποιούνται συγκεκριμένοι αριθμοδείκτες αξιολόγησης».

Στόχο της βάσης δεδομένων αποτελεί η συλλογή, η ανάπτυξη και η διάδοση των οικονομικών στοιχείων των Ο.Τ.Α., ώστε να τίθενται οι δημοσιονομικοί στόχοι, να καταρτίζονται ρεαλιστικοί και ισοσκελισμένοι προϋπολογισμοί και να μπαίνει σε εφαρμογή το πρόγραμμα εξυγίανσης όσων Ο.Τ.Α. αδυνατούν να εξυπηρετήσουν δανειακές και ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις.

Επομένως, βάσει των ανωτέρω, πέρα από τη βάση δεδομένων του ΥΠ.ΕΣ.Δ.Α., προβλέπεται και η τήρηση της βάσης δεδομένων του Κεντρικού Κόμβου Διαλειτουργικότητας. Η διαφορά ανάμεσα στις δύο βάσεις συνίσταται στο εξής (με βάση το άρθρο 3 της άνωθεν Υ.Α.):

- Στη βάση δεδομένων του ΥΠ.ΕΣ.Δ.Α., οι στατιστικοί ανταποκριτές των Ο.Τ.Α. καταχωρούν τα οικονομικά τους στοιχεία καθώς και τα στοιχεία των νομικών τους προσώπων δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου και των επιχειρήσεων τους. Ειδικότερα, υποχρεούνται καταχώρησης των στοιχείων τους όλοι οι δήμοι της χώρας, οι περιφέρειες, τα Ν.Π.Δ.Δ. και Ν.Π.Ι.Δ. τους, οι δημοτικές κοινωφελείς επιχειρήσεις, οι δημοτικές ανώνυμες εταιρείες, οι Δημοτικές Επιχειρήσεις Ύδρευσης – Αποχέτευσης, οι σύνδεσμοι δήμων και οι επιχειρήσεις των Δήμων.

- Στη βάση δεδομένων του Κόμβου Διαλειτουργικότητας, η βάση τροφοδοτείται αυτοματοποιημένα από το πληροφοριακό σύστημα (πρόγραμμα οικονομικής διαχείρισης) των Ο.Τ.Α., με τη χρήση διαδικτυακών υπηρεσιών - διεπαφών.

Τα στοιχεία που πρέπει να υποβάλλουν οι ανωτέρω φορείς στη βάση δεδομένων του Υ.Π.ΕΣ.Δ.Α. είναι τα μηνιαία οικονομικά στοιχεία που καθορίζονται στην εγκύκλιο 2/61968/0094/17-9-2010 του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, βάση τις διατάξεις του Ν.3845/2010 - υπαγόμενα στο άρθρο 2 της 74712 Υ.Α. - περιλαμβάνουν σύννοψη προϋπολογιστικών και απολογιστικών στοιχείων εσόδων και εξόδων σε ταμειακή βάση και τη σύννοψη στοιχείων ισολογισμού. Επίσης υποβάλλουν:

- απολογιστικό πίνακα υλοποίησης του προϋπολογισμού
- ετήσια προσωρινά και τελικά απολογιστικά στοιχεία
- ισοζύγιο του γενικού καθολικού της γενικής λογιστικής
- ετήσιες οικονομικές καταστάσεις
- στοιχεία σχετικά με την πορεία είσπραξης των εσόδων
- στοιχεία του μητρώου δεσμεύσεων (σύμφωνα με το αρ.7 παρ.6 του Π.Δ.113/2010)

Στο άρθρο 7 της ανωτέρω υπουργικής απόφασης και σύμφωνα με το άρθρο 283 του Ν.3852/2010, γίνεται φανερό ότι η μη εφαρμογή της για τους δημάρχους και τους περιφερειάρχες συνιστά σοβαρή πειθαρχική παράβαση καθήκοντος και προβλέπονται οι ανάλογες κυρώσεις, οι οποίες αφορούν:

- στην παρακράτηση και μη απόδοση στον Ο.Τ.Α. της μηνιαίας τακτικής επιχορήγησης από τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους για

όσο χρόνο καθυστερεί η ενσωμάτωση των στοιχείων στη βάση, όπως αναφέρεται και στο άρθρο 7, παρ.5 Π.Δ. 113/2010

- στην επιβολή προστίμου 5% έως 15% των Κ.Α.Π. σε βάρος του Ο.Τ.Α. από την κατανομή των Κ.Α.Π. του επόμενου έτους
- στην επιβολή διοικητικών κυρώσεων του Ν.3852/2010 στον περιφερειάρχη ή στον προϊστάμενο της αρμόδιας υπηρεσίας

Από τα παραπάνω γίνεται σαφές ότι η ταυτόχρονη λειτουργία της βάσης δεδομένων του ΥΠ.ΕΣ.Δ.Α. και αυτής του Κόμβου Διαλειτουργικότητας επιτρέπει τη διασταύρωση των οικονομικών στοιχείων, σύμφωνα με την οποία, μπορεί να γίνει υπολογισμός των οιονδήποτε αποκλίσεων και των συνεπακόλουθων λαθών στην τήρηση των οικονομικών στοιχείων των Ο.Τ.Α. και τη διόρθωση λαθών στην τήρηση των λογιστικών στοιχείων των Ο.Τ.Α., με απώτερο σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας των οικονομικών στοιχείων των Ο.Τ.Α. και την ενιαία τήρηση των λογιστικών βιβλίων τους.

1.4.3 Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας.

Σύμφωνα με το άρθρο 262 του Ν. 3852/2010, προβλέπεται η δημιουργία διυπουργικής επιτροπής, της Ελεγκτικής Επιτροπής, για την ενίσχυση της οικονομικής αυτοτέλειας των Ο.Τ.Α. και την εξυγίανσή τους. Με βάση το Ν.4092/2012, ο οποίος αντικαταστάθηκε με το άρθρο 4, του Ν. 4111/2013, αρμόδιο σχήμα, αποτέλεσε το **Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας των Ο.Τ.Α.**, που συστήθηκε και συγκροτήθηκε τον Ιανουάριο του 2013 από το Υπουργείο Εσωτερικών, με τη βοήθεια του Γ.Λ.Κ., για να ενισχυθούν τα υφιστάμενα θεσμικά εργαλεία διασφάλισης της οικονομικής εξυγίανσης.

Αναλυτικότερα σε περίπτωση που διαπιστώνονται αποκλίσεις, ο Δήμος οφείλει να αναμορφώσει τον προϋπολογισμό του και να τον υποβάλει στην αρμόδια Αποκεντρωμένη Διοίκηση προς έγκριση. Αν οι αποκλίσεις εξακολουθούν να υφίστανται, μετά το πέρας τριμήνου, ο Υπουργός Εσωτερικών αποφασίζει την υποχρεωτική υπαγωγή του Δήμου σε πρόγραμμα εξυγίανσης με άμεσο επακόλουθο, εκ μέρους του Δήμου, τον περιορισμό των μη ανελαστικών δαπανών, της μισθοδοσίας, τον υποχρεωτικών μετατάξεων προσωπικού και την αύξηση των ιδίων εσόδων.

Με την εφαρμογή της παρ.1, του άρθρου 4 του Ν.4111/2013, σκοπός του Παρατηρητηρίου είναι *«η κατάρτιση από τους Ο.Τ.Α. ρεαλιστικών και ισοσκελισμένων προϋπολογισμών και απολογισμών σύμφωνα με την ισχύουσα δημοσιονομική νομοθεσία, καθώς και παρακολούθηση σε μηνιαία βάση της εκτέλεσης των προϋπολογισμών των Ο.Τ.Α. και των Νομικών τους Προσώπων που εντάσσονται στο Μητρώο των Φορέων Γενικής Κυβέρνησης».*

Αρχικά συγκροτήθηκε, σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 1288/10-01-2013 απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, χωρίς ωστόσο αρχικά να ορίζεται η συμμετοχή εκπροσώπων της Κ.Ε.Δ.Ε ή της ΕΝ.Π.Ε. Εντούτοις, η σύνθεσή του απαρτίζεται από:

- ένα Σύμβουλο του Ελεγκτικού Συνεδρίου ως Πρόεδρο
- το Γενικό Διευθυντή Οικονομικών Υπηρεσιών του ΥΠ.ΕΣ.Δ.Α.
- το Διευθυντή της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών ΥΠ.ΕΣ.Δ.Α.

- τον εκπρόσωπο της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας για τους Δήμους ο Εμπειρογνώμονα εγνωσμένου κύρους
- τον εκπρόσωπο του Υπουργείου Οικονομικών
- το Γενικό Διευθυντή Θησαυροφυλακίου του Προϋπολογισμού του Γ.Λ.Κ.

Εντούτοις, αργότερα, η παρ.2 του άρθρου 4 του Ν.4111/2013 τροποποιήθηκε με τα άρθρα 6 και 20, παρ.3 του Ν.4147/2013 και αντικαταστάθηκε. Έτσι, ως προς τη σύνθεσή του, το Παρατηρητήριο αποτελείται από:

- έναν Σύμβουλο του Ελεγκτικού Συνεδρίου ως Πρόεδρο
- τον Γενικό Διευθυντή Δημοσιονομικής Πολιτικής και Προϋπολογισμού του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους
- το Γενικό Διευθυντή Οικονομικών Υπηρεσιών και Διοικητικής Υποστήριξης του Υπουργείου Εσωτερικών, το Διευθυντή της Διεύθυνσης Οικονομικών Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών
- έναν εμπειρογνώμονα εγνωσμένου κύρους
- έναν εκπρόσωπο του Υπουργείου Οικονομικών
- έναν εκπρόσωπο της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας, προκειμένου για δήμους, ή έναν εκπρόσωπο της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδας, προκειμένου για περιφέρειες (οι οποίοι ορίζονται με απόφαση των οικείων Διοικητικών Συμβουλίων τους).

Όλοι οι ανωτέρω ορίζονται με τους αναπληρωτές τους. Σε όλες τις συνεδριάσεις του Παρατηρητηρίου μετέχουν ως μέλη, χωρίς δικαίωμα ψήφου:

- ο Προϊστάμενος του Τμήματος Προϋπολογισμού της Διεύθυνσης Προϋπολογισμού της Γενικής Κυβέρνησης του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους,
- ο Προϊστάμενος του Τμήματος Οικονομικής Διοίκησης και Προϋπολογισμού και
- ο Προϊστάμενος του Τμήματος Παρακολούθησης και Επεξεργασίας Οικονομικών Στοιχείων Τοπικής Αυτοδιοίκησης της Διεύθυνσης Οικονομικών Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών.

Στις κύριες αρμοδιότητες του Παρατηρητηρίου συγκαταλεγόταν αρχικά η δημοσιονομική στοχοθέτηση, με τα Ολοκληρωμένα Πλαίσια Δράσης (Ο.Π.Δ.), όπου εάν οι αποκλίσεις για δύο συνεχόμενα τρίμηνα είχαν υπερβεί το 10%, ενεργοποιούνταν το πρόγραμμα εξυγίανσης. Στη συνέχεια και σύμφωνα με άρθρο 76, παρ.1 του Ν.4172/2013, οι αρμοδιότητες του πρότερου σχήματος (Ελεγκτική Επιτροπή) περνούν στο Παρατηρητήριο και ενισχύονται, εφόσον είναι απαραίτητη η γνωμοδότησή του κατά τη διαδικασία κατάρτισης και ελέγχου των ετήσιων προϋπολογισμών των δήμων. Επίσης, υπάρχει η πρόβλεψη, οι προτάσεις του Παρατηρητηρίου να λαμβάνονται υπόψη προκειμένου να καταρτιστεί ο ενοποιημένος προϋπολογισμός της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, που αποτυπώνεται στο εκάστοτε Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Σταθερότητας.

Επιπροσθέτως, το άρθρο 17 του Ν.4270/2014, συγκαταλέγει το Παρατηρητήριο στα θεσμικά όργανα του δημόσιου λογιστικού, ενώ το άρθρο 64 του ίδιου Νόμου, περί έγκρισης και κατάρτισης προϋπολογισμού, ενσωμάτωσε τα άρθρα 77 και 78 του Ν.4172/2013. Έτσι, οριστικοποιήθηκε ο ρόλος του Παρατηρητηρίου, από το οποίο εάν διαπιστωθεί απόκλιση άνω του 10% των τριμηνιαίων δημοσιονομικών στόχων, ενημερώνεται (από το Παρατηρητήριο) αυτόματα το Υπουργείο Εσωτερικών και η Αποκεντρωμένη Διοίκηση (που είναι η αρμόδια αρχή για την εποπτεία του), ενώ, παράλληλα εισηγείται μεθόδους διόρθωσης των αποκλίσεων και ρεαλιστικότερους στόχους του Ο.Π.Δ.

Όπως αναφέρεται στο άρθρο αυτό, στην παρ.4: «Το Παρατηρητήριο δύναται να διαπιστώσει αδυναμία κατάρτισης τουλάχιστον ισοσκελισμένου αρχικού προϋπολογισμού από τον Ο.Τ.Α., είτε αδυναμία ισοσκέλισης κατόπιν αναμόρφωσής του. Επιπλέον, ενώ ο Ο.Τ.Α. έχει επικυρωμένο προϋπολογισμό, ωστόσο έχει εγγράψει σε αυτόν πλασματικά είτε υπερεκτιμημένα έσοδα, είτε δεν έχει εγγράψει τις υποχρεωτικές του δαπάνες (και το πραγματικό ύψος των απλήρωτων υποχρεώσεων του) και ως εκ τούτου δεν ισοσκελίζει τον προϋπολογισμό του. Στις ανωτέρω περιπτώσεις λοιπόν το Παρατηρητήριο ζητά από τον Προϊστάμενο Οικονομικών Υπηρεσιών του Ο.Τ.Α., εντός συγκεκριμένης προθεσμίας, σύνταξη έκθεσης στην οποία εκτενώς θα αναφέρονται στοιχεία όπως, ο συνολικός δανεισμός του, οι βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις, ιδίως οι ληξιπρόθεσμες και προς τρίτους, οι υποχρεώσεις και απαιτήσεις από δίκες σε εξέλιξη και οι λοιπές απαιτήσεις, η εκτίμηση της δυνατότητας εξυπηρέτησης των υποχρεώσεων καθώς και οποιοδήποτε άλλο στοιχείο κρίνεται απαραίτητο προς αξιολόγηση».

Η εν λόγω έκθεση αξιολογείται από το Παρατηρητήριο, και εφόσον κριθεί ότι η αδυναμία ισοσκέλισης προϋπολογισμού εξακολουθεί να υφίσταται, ο Ο.Τ.Α. υπάγεται υποχρεωτικά σε Πρόγραμμα Εξυγίανσης, με αιτιολογημένη απόφαση του Παρατηρητηρίου και διαπιστωτική πράξη του Υπουργού Εσωτερικών. Κατόπιν της ένταξης του Ο.Τ.Α. στο πρόγραμμα, ο Ο.Τ.Α. καλείται από το Παρατηρητήριο, εντός συγκεκριμένης προθεσμίας, να συντάξει Σχέδιο Οικονομικής Εξυγίανσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΩΝ Ο.Τ.Α.

Η εποπτεία που ασκείται από το Κράτος προς τους Δήμους και στα νομικά τους πρόσωπα δημοσίου δικαίου, συνίσταται αποκλειστικά σε **έλεγχο νομιμότητας** των πράξεων τους και σε **πειθαρχικό έλεγχο** των αιρετών οργάνων.

Ειδικότερα, η οικονομική αυτοτέλεια των Ο.Τ.Α. κατοχυρώνεται στο Σύνταγμα στην παρ.2 του άρθρου 102 : « *Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης έχουν διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια*». Επίσης η υποχρέωση του κράτους να διασφαλίζει τους αναγκαίους πόρους διατυπώνεται στην παρ.5, του ίδιου άρθρου: «*Το Κράτος λαμβάνει τα νομοθετικά, κανονιστικά και δημοσιονομικά μέτρα που απαιτούνται για την εξασφάλιση της οικονομικής αυτοτέλειας και των πόρων που είναι αναγκαίοι για την εκπλήρωση της αποστολής και την άσκηση των αρμοδιοτήτων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης με ταυτόχρονη διασφάλιση της διαφάνειας κατά τη διαχείριση των πόρων αυτών. Νόμος ορίζει τα σχετικά με την απόδοση και κατανομή, μεταξύ των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, των φόρων ή τελών που καθορίζονται υπέρ αυτών και εισπράττονται από το Κράτος. Κάθε μεταβίβαση αρμοδιοτήτων από κεντρικά ή περιφερειακά όργανα του Κράτους προς την τοπική αυτοδιοίκηση συνεπάγεται και τη μεταφορά των αντίστοιχων πόρων*».

Παράλληλα οι Δήμοι ελέγχονται από το Ελεγκτικό Συνέδριο, όπως ορίζεται στην παρ. 1 του άρθρου 98 του Συντάγματος, με βάση το οποίο «στην αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου ανήκουν ιδίως: α) ο έλεγχος των δαπανών του Κράτους, καθώς και των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλων νομικών προσώπων, που υπάγονται με ειδική διάταξη νόμου στο καθεστώς αυτό, β) ο έλεγχος συμβάσεων μεγάλης οικονομικής αξίας στις οποίες αντισυμβαλλόμενος είναι το Δημόσιο ή άλλο νομικό πρόσωπο που εξομοιώνεται με το Δημόσιο από την άποψη αυτή, όπως νόμος ορίζει και γ) ο έλεγχος των λογαριασμών των δημόσιων υπόλογων και των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλων νομικών προσώπων, που υπάγονται στον προβλεπόμενο από το εδάφιο α' έλεγχο».

Αναλυτικότερα η έννοια της εποπτείας και οι αρχές που τη διέπουν παρουσιάζονται στις παρακάτω δύο υποκατηγορίες.

ι) Διακρίσεις της έννοιας της εποπτείας.

Ο θεσμός της εποπτείας μπορεί να ταξινομηθεί κατά το αντικείμενο και κατά τα υποκείμενα αυτής α) **σε εποπτεία επί των πράξεων των οργάνων των ΟΤΑ** και β) **σε εποπτεία επί των προσώπων**.

Α) Αναφορικά με τις πράξεις των οργάνων των ΟΤΑ, η εποπτεία αφορά τις πράξεις που εκδίδονται από: α) τα μονομελή όργανα της τοπικής αυτοδιοίκησης όπως ο Δήμαρχος και ο Περιφερειάρχης β) τα πολυμελή όργανα της τοπικής αυτοδιοίκησης όπως για παράδειγμα τα Δημοτικά Συμβούλια, τα Περιφερειακά Συμβούλια, οι Οικονομικές Επιτροπές κ.λ.π. και γ) από τους Δήμους, τις Περιφέρειες, των Ν.Π.Δ.Δ που έχουν συστήσει και των Συνδέσμων των οποίων οι αποφάσεις, υπόκεινται σε έλεγχο νομιμότητας. Σε εφαρμογή του Ν.3852/2010, κρατική εποπτεία ασκείται και επί των πράξεων των επιχειρήσεων των δήμων και των περιφερειών, εκτός από τις αποφάσεις των ανωνύμων εταιρειών, στις οποίες οι φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης δεν έχουν την πλειοψηφία.

Η εποπτεία επί των πράξεων των οργάνων των ΟΤΑ, κατά το αντικείμενό της διακρίνεται σε: α) σε έλεγχο νομιμότητας και β) σε έλεγχο σκοπιμότητας.

Ο έλεγχος νομιμότητας επί των πράξεων των ΟΤΑ, περιορίζεται στην έρευνα του αν και κατά πόσο οι πράξεις αυτές είναι σύμφωνες ή τουλάχιστον, μη αντίθετες με τους υφιστάμενους κανόνες δικαίου. Επιπλέον ο έλεγχος νομιμότητας δεν αφορά μόνο τις πράξεις των ΟΤΑ αλλά υπεισέρχεται και στις πράξεις των συνιστώμενων από τους ΟΤΑ νομικών προσώπων καθώς και των συνδέσμων τους, προκειμένου το Κράτος να έχει εποπτεία των δράσεων που εκτυλίσσονται σε όλο το δίκτυο των νομικών προσώπων που τελούν υπό τη σκέπη της τοπικής αυτοδιοίκησης. Ο εν λόγω έλεγχος, αποβλέπει στην ορθή ερμηνεία και εφαρμογή της νομοθεσίας, τόσο ως προς τη διαδικασία που ακολουθήθηκε για την έκδοσή τους όσο και ως προς το περιεχόμενό τους και περιλαμβάνει κάθε περίπτωση παράβασης της νομιμότητας. Σχετικά με τον τρόπο, με τον οποίο στοχεύει να παρέμβει η εποπτεία στις πράξεις συνίσταται σε α) σε προληπτικό και β) κατασταλτικό έλεγχο.

Β) Από την άλλη πλευρά, η εποπτεία επί των προσώπων που συγκροτούν τα όργανα των ΟΤΑ, αφορά την επιβολή πειθαρχικών ποινών στα αιρετά όργανα των ΟΤΑ και την αποζημίωση των φορέων, στους οποίους ανήκουν, σε περίπτωση πρόκλησης ζημίας στην περιουσίας τους από δόλο ή βαριά αμέλεια. Η βαρύτητα της πειθαρχικής ποινής που επιβάλλεται στα όργανα των Ο.Τ.Α., είναι ανάλογη με τη βαρύτητα της παράβασης και εξαρτάται από τη βλάβη που μπορεί να προξενήσει η παράβαση στη συνοχή και την ισορροπία της οργάνωσης.

ii) Οι βασικές αρχές της εποπτείας.

Η κρατική εποπτεία επί των ΟΤΑ, διέπεται από τις εξής αρχές (Μπέσιλα-Βήκα Ε., 1995, 28) :

- συνίσταται αποκλειστικά σε έλεγχο νομιμότητας όπως προβλέπεται ρητά στο άρθρο 102 παρ.4 του Συντάγματος.
- υπόκειται στην αρχή της νομιμότητας, δηλαδή ασκείται μόνο σύμφωνα με τους τύπους και τις περιπτώσεις που προβλέπονται από το Σύνταγμα ή από τους νόμους.
- διέπεται από την αρχή της αναλογικότητας, που σημαίνει ότι η έκταση της επέμβασης της εποπτεύουσας κρατικής αρχής, οφείλει να είναι ανάλογη της σπουδαιότητας των συμφερόντων που η αρχή αυτή είναι υποχρεωμένη να διαφυλάξει.
- δεν μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα τη μεταρρύθμιση των πράξεων των οργάνων της τοπικής αυτοδιοίκησης.
- δεν μπορεί να οδηγεί σε υποκατάσταση των εποπτευόμενων οργάνων των ΟΤΑ. Η υποκατάσταση θα μπορούσε να επιτρέπεται στην εξαιρετική περίπτωση όπου τα όργανα της τοπικής αυτοδιοίκησης αρνούνται να εκπληρώσουν νόμιμες υποχρεώσεις, που είναι άκρως απαραίτητες για τη λειτουργία της.

2.1 Η νομική βάση της εποπτείας.

2.1.1 Οργάνωση και διάρθρωση της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας των Ο.Τ.Α.

Σύμφωνα με τα άρθρα 214 και 215 του Ν.3852/2010 (όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 20 του Ν.4257/2014), στην έδρα κάθε Αποκεντρωμένης Διοίκησης συστήνεται **Αυτοτελής Υπηρεσία Εποπτείας (Α.Υ.Ε)** Ο.Τ.Α., η οποία εντάσσεται στην οργανωτική δομή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, υπαγόμενη απευθείας στο Γενικό Γραμματέα. Προϊστάμενος της Υπηρεσίας αυτής είναι ο **Ελεγκτής Νομιμότητας**, ο οποίος διορίζεται με πενταετή θητεία.

Επιπλέον κατά βάση του άρθρου 215 αναφέρεται ότι: *«η Αυτοτελής Υπηρεσία Εποπτείας ΟΤΑ είναι αρμόδια για τον έλεγχο νομιμότητας των πράξεων των ΟΤΑ και για τον πειθαρχικό έλεγχο των αιρετών κατά το άρθρο 102 παρ. 4 του Συντάγματος. Επίσης, μπορεί να εκδίδει οδηγίες αυτεπαγγέλτως με σκοπό τη διασφάλιση της νομιμότητας στη δράση τους»*.

Σύμφωνα με το άρθρο 218 του Ν.3852/2010, η Α.Υ.Ε των Ο.Τ.Α. αποτελείται από τρεις διευθύνσεις:

- **τη Διεύθυνση Γενικών Υποθέσεων**, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ.1 του άρθρου 2 του Π.Δ. 134/2010, όπου έχει ως αρμοδιότητα τον πειθαρχικό έλεγχο των αιρετών, την άσκηση του υποχρεωτικού και αυτεπάγγελτου ελέγχου νομιμότητας των μονομελών και συλλογικών οργάνων των Ο.Τ.Α., την προπαρασκευή της ετήσιας έκθεσης του άρθρου 229 του Ν.3852/2010, την άσκηση ελέγχου νομιμότητας και την εξέταση των προσφυγών για κάθε θέμα που δεν υπάγεται στις αρμοδιότητες των άλλων Διευθύνσεων καθώς και την έκδοση οδηγιών για τη διασφάλιση της νομιμότητας επί θεμάτων του κύκλου των αρμοδιοτήτων της.
- **τη Διεύθυνση Οικονομικών Υποθέσεων**, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ.1 του άρθρου 3 του Π.Δ. 134/2010, όπου έχει ως αρμοδιότητα την άσκηση υποχρεωτικού και αυτεπάγγελτου ελέγχου νομιμότητας και την εξέταση προσφυγών που αφορούν στους φόρους, τα τέλη, τα δικαιώματα και τους λοιπούς πόρους, την οικονομική διοίκηση και διαχείριση, την ακίνητη περιουσία των Ο.Τ.Α., τη διαδικασία κατάρτισης και υλοποίησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων καθώς και την έκδοση οδηγιών για τη διασφάλιση της νομιμότητας επί θεμάτων του κύκλου των αρμοδιοτήτων της.
- **τη Διεύθυνση Τεχνικών Υποθέσεων**, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 4 του Π.Δ. 134/2010, όπου έχει ως αρμοδιότητα την άσκηση υποχρεωτικού και αυτεπάγγελτου ελέγχου νομιμότητας και την εξέταση προσφυγών που αφορούν στα έργα, τις μελέτες των έργων και τις υπηρεσίες του Ν. 3316/2005 όπως ισχύει, τα θέματα των αναγκαστικών απαλλοτριώσεων, τα θέματα περιβάλλοντος και αγροτικής ανάπτυξης καθώς και την έκδοση οδηγιών για τη διασφάλιση της νομιμότητας επί θεμάτων του κύκλου αρμοδιοτήτων της.

Επιπροσθέτως με τις διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 20 του Ν. 4257/2014 ορίστηκε εκ νέου η διάρθρωση των Αυτοτελών Υπηρεσιών Εποπτείας των Ο.Τ.Α. ως εξής:

α) εκτός της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αιγαίου, οι ΑΥΕ Ο.Τ.Α. στα εδαφικά όρια των υπολοίπων Αποκεντρωμένων Διοικήσεων διαρθρώνονται ως προς τη λειτουργία τους από:

- τον Ελεγκτή Νομιμότητας ως Προϊστάμενη Αρχή
- τη Διεύθυνση Εποπτείας ΟΤΑ, η οποία αποτελείται από τα ακόλουθα τμήματα τα οποία ασκούν αρμοδιότητες επί Γενικών, Οικονομικών και των Τεχνικών Υποθέσεων:
 - το Τμήμα Γενικών & Οικονομικών Υποθέσεων,
 - το Τμήμα Τεχνικών Υποθέσεων.

β) η Αυτοτελής Υπηρεσία Εποπτείας ΟΤΑ, στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αιγαίου, διαρθρώνεται ως προς τη λειτουργία της από:

- τον Ελεγκτή Νομιμότητας ως Προϊστάμενη Αρχή
- τη Διεύθυνση Εποπτείας Ο.Τ.Α., η οποία ασκεί αρμοδιότητες επί Γενικών, Οικονομικών και Τεχνικών Υποθέσεων, αποτελείται από τα παρακάτω τμήματα:
 - Τμήμα Εποπτείας Ο.Τ.Α. Βορείου Αιγαίου με έδρα τη Μυτιλήνη.
 - Τμήμα Εποπτείας Ο.Τ.Α. Κυκλάδων με έδρα την Ερμούπολη.
 - Τμήμα Εποπτείας Ο.Τ.Α. Δωδεκανήσου με έδρα τη Ρόδο.

Σε εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων ορίστηκε ότι σε κάθε Νομό της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, πέρα του Νομού της έδρας, συστήνεται οργανική μονάδα επιπέδου Γραφείου με τίτλο «Γραφείο Εποπτείας Ο.Τ.Α. και την ονομασία του νομού» ως αποκεντρωμένη μονάδα του Τμήματος Γενικών και Οικονομικών Υποθέσεων.

Σε κάθε Αυτοτελή Υπηρεσία Εποπτείας ΟΤΑ συνιστώνται θέσεις μονίμων υπαλλήλων κατηγοριών ΠΕ, ΤΕ, ΔΕ και ΥΕ, οι οποίοι διορίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2190/1994, όπως ισχύει. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 8 του Π.Δ. 134/2010, σε κάθε Α.Υ.Ε. διορίζονται μέσω ΑΣΕΠ στην κατηγορία ΠΕ: α) στον κλάδο Διοικητικού: απόφοιτοι με πτυχίο, μεταπτυχιακό δίπλωμα ή διδακτορικό νομικού τμήματος Ελληνικών Α.Ε.Ι ή ισότιμο της αλλοδαπής, β) στον κλάδο Οικονομικού: απόφοιτοι με πτυχίο, μεταπτυχιακό δίπλωμα ή διδακτορικό οικονομικών επιστημών Ελληνικών Α.Ε.Ι. ή ισότιμο της αλλοδαπής και γ) στον κλάδο Μηχανικών: απόφοιτοι με πτυχίο, μεταπτυχιακό δίπλωμα ή διδακτορικό πολυτεχνικών σχολών Ελληνικών Α.Ε.Ι. ή ισότιμο της αλλοδαπής. Οι διορισθέντες του κλάδου αυτού πρέπει να γνωρίζουν άριστα ή πολύ καλά τουλάχιστον μια ξένη γλώσσα.

Σύμφωνα με το άρθρο 20, παρ.2 του Ν.4257/2014, προϊστάμενος σε κάθε Αυτοτελή Υπηρεσία Εποπτείας ΟΤΑ τίθεται ο «**Ελεγκτής Νομιμότητας**», θέση αντίστοιχη με θέση Προϊσταμένου Γενικής Διεύθυνσης. Ο Ελεγκτής Νομιμότητας διορίζεται με πενταετή θητεία με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, μετά από προκήρυξη της θέσης και επιλογή από το Ειδικό Συμβούλιο Επιλογής Προϊσταμένων (Ε.Ι.Σ.Ε.Π).

Οι υποψήφιοι για τη θέση αυτή πρέπει να διαθέτουν πτυχίο νομικής και

διδασκαρικό ή μεταπτυχιακό δίπλωμα σε γνωστικό αντικείμενο του δικαίου, είτε πενταετή δικηγορική εμπειρία ή προϋπηρεσία σε συναφές με τη θέση αντικείμενο καθώς και γνώση μιας τουλάχιστον ξένης γλώσσας. Στην εν λόγω θέση μπορεί να επιλεγεί σύμφωνα με τις διατάξεις των παρ. 2 και 3 του άρθρου 216 του Καλλικράτη, και μόνιμος δημόσιος υπάλληλος με τα ανάλογα προσόντα, τις ικανότητες και την πείρα, που έχει ασκήσει καθήκοντα Προϊσταμένου Γενικής Διεύθυνσης ή Διεύθυνσης.

Η ανάθεση της αρμοδιότητας επιλογής των Προϊσταμένων των Αυτοτελών Υπηρεσιών Εποπτείας Ο.Τ.Α. από το ΕΙ.Σ.Ε.Π. αποτέλεσε σημαντική εγγύηση για την επιλογή των καταλληλότερων υποψηφίων, εφόσον η συγκρότηση του εν λόγω συμβουλίου διασφαλίζει την τήρηση των αρχών της αξιοκρατίας, της ισότητας και της διαφάνειας. Το γεγονός αυτό αποτελεί καινοτομία του Καλλικράτη ως προς το σύστημα εποπτείας των ΟΤΑ, δεδομένου ότι τον πολιτικά τοποθετημένο μετακλητό Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, έρχεται να αντικαταστήσει ο Ελεγκτής Νομιμότητας, πρόσωπο αυξημένων τυπικών προσόντων τοποθετημένο αξιοκρατικά, κατόπιν επιλογής του από το ως άνω Συμβούλιο με βάση τα τυπικά προσόντα, την πείρα και τις ικανότητές του οι οποίες αξιολογούνται σε σχετική συνέντευξη.

Περαιτέρω, ως προς την επιλογή των υποψηφίων, διακρίνεται η βούληση του νομοθέτη ο Ελεγκτής Νομιμότητας να μην προέρχεται από τη μόνιμη δημοσιοϋπαλληλία αλλά να είναι επί θητεία υπάλληλος, ο οποίος απολαμβάνει τις εγγυήσεις της μονιμότητας κατά την περίοδο άσκησης των καθηκόντων του. Με τον τρόπο αυτό δύναται να ανανεώνεται ανά τακτά χρονικά διαστήματα, ο κύκλος των υποψηφίων για τις επτά θέσεις των Προϊσταμένων των Αυτοτελών Υπηρεσιών από πρόσωπα με γνώσεις, κύρος και εμπειρία σε θέματα ελέγχου (Πικραμένος, 2015, σελ.54).

2.1.2 Πειθαρχική ευθύνη του Ελεγκτή Νομιμότητας.

Εγγύηση του καθεστώτος ανεξαρτησίας τόσο του επικεφαλής όσο και του προσωπικού της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας αποτέλεσε αρχικά με τον Καλλικράτη, η καθιέρωση ειδικού υπηρεσιακού συμβουλίου, η πλειοψηφία του οποίου προέρχεται από μέλη του κατά το άρθρο 100Α του Συντάγματος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους. Το εν λόγω υπηρεσιακό συμβούλιο ήταν αρμόδιο για την επιβολή των πειθαρχικών ποινών στον Ελεγκτή Νομιμότητας. Ειδικότερα, στον Ελεγκτή Νομιμότητας μπορούσαν να επιβληθούν οι πειθαρχικές ποινές της έγγραφης επίπληξης, του προστίμου έως τις αποδοχές τριών μηνών και της οριστικής παύσης. Εκτός από το υπηρεσιακό συμβούλιο, πειθαρχική εξουσία στον Ελεγκτή Νομιμότητας ασκούσε και ο Υπουργός Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (νυν Υπουργείο Εσωτερικών), ο οποίος μπορούσε να επιβάλει στον Ελεγκτή μέχρι την ποινή του προστίμου έως τις αποδοχές ενός (1) μηνός, μόνο, όμως, μετά από γνώμη του ανωτέρω υπηρεσιακού συμβουλίου. Η πρόβλεψη αυτή ενίσχυε περαιτέρω την ανεξαρτησία του Ελεγκτή Νομιμότητας δεδομένου ότι θα λειτουργούσε ως δικλείδα ασφαλείας σε περιπτώσεις που ο πειθαρχικός έλεγχος του εν λόγω Υπουργού δεν ασκούνταν με αμιγώς υπηρεσιακά κριτήρια.

Ωστόσο, με τις διατάξεις του άρθρου 20 του Ν. 4257/2014, οι ως άνω διατάξεις τροποποιήθηκαν ως εξής: την πειθαρχική εξουσία στον Ελεγκτή Νομιμότητας ασκούν:

- ο Γενικός Γραμματέας της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης και
- το Δευτεροβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο

Ο Γενικός Γραμματέας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης δύναται να επιβάλλει στον Ελεγκτή Νομιμότητας μέχρι την ποινή του προστίμου έως τις αποδοχές ενός μηνός, το Δευτεροβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο δύναται να επιβάλλει οποιαδήποτε ποινή, ενώ κατά τα λοιπά τη λειτουργία του θεσμού ως προς τις πειθαρχικές διατάξεις διέπουν οι διατάξεις του Υπαλληλικού Κώδικα.

Όσον αφορά στους υπαλλήλους της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας ΟΤΑ, την πειθαρχική εξουσία ασκούν:

- ο Προϊστάμενος της Διεύθυνσης Εποπτείας Ο.Τ.Α.
- ο Ελεγκτής Νομιμότητας
- ο Γενικός Γραμματέας της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης
- το κοινό Πειθαρχικό Συμβούλιο των υπαλλήλων του Υπουργείου Εσωτερικών, των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων και των φορέων που υπάγονται σε αυτές.

2.1.3 Είδη Ελέγχου Νομιμότητας των Πράξεων των Ο.Τ.Α.

Σύμφωνα με τα άρθρα 225 έως 228 του Καλλικράτη προβλέπονται τρία είδη ελέγχου νομιμότητας με σκοπό την καλύτερη και πληρέστερη αντιμετώπιση των ζητημάτων που ανακύπτουν κατά τη δράση των οργάνων των Ο.Τ.Α.

2.1.3.1 Υποχρεωτικός Έλεγχος Νομιμότητας.

Στην Αυτοτελή Υπηρεσία Εποπτείας ΟΤΑ, με βάση το άρθρο 225 του «Προγράμματος Καλλικράτης», αναφορικά με τον υποχρεωτικό έλεγχο νομιμότητας, αποστέλλονται οι αποφάσεις των συλλογικών οργάνων των δήμων και περιφερειών που σχετίζονται με:

- ρυθμίσεις κανονιστικού περιεχομένου,
- την ανάθεση έργων, υπηρεσιών, μελετών και προμηθειών,
- την αγορά και εκποίηση ακινήτων
- την κήρυξη αναγκαστικών απαλλοτριώσεων,
- την επιβολή φόρων, τελών, δικαιωμάτων
- τη σύναψη κάθε μορφής συμβάσεων, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται και εκείνες που προβλέπονται από ειδικές διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας,
- τη σύναψη δανείων
- τη διενέργεια τοπικού δημοψηφίσματος όταν αυτό προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία
- τις διαδικασίες κατάρτισης επιχειρησιακών προγραμμάτων.

Σημαντική καινοτομία του νόμου, είναι η υποχρέωση να αποστέλλονται για έλεγχο νομιμότητας οι αποφάσεις των επιχειρήσεων των δήμων, εκτός από τις αποφάσεις των ανωνύμων εταιρειών, στις οποίες οι φορείς της Τοπικής

Αυτοδιοίκησης δεν έχουν την πλειοψηφία. Οι ανωτέρω πράξεις αφορούν:

- αύξηση μετοχικού κεφαλαίου
- εκποίηση παγίων περιουσιακών στοιχείων
- λήψη δανείων.

Ο έλεγχος νομιμότητας είναι κατασταλτικός και όχι προληπτικός και περιορίζεται για συγκεκριμένες αποφάσεις που από τη φύση τους χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής και συνεπώς ελέγχου νομιμότητας. Με αυτόν τον τρόπο «πρόσφορο έδαφος» βρίσκει και το άρθρο 102 του Συντάγματος για τη διασφάλιση της διοικητικής και οικονομικής αυτοτέλει των ΟΤΑ. Μεγάλο μέρος των αποφάσεων που αποστέλλονται για έλεγχο νομιμότητας έχει οικονομικό περιεχόμενο, γεγονός που αποδεικνύει την ιδιαίτερη σημασία τους τόσο για τους πολίτες, ιδίως όταν επιβάλλονται οικονομικά βάρη, όσο και για τη διαφάνεια και τη χρηστή διοίκηση κατά τη λειτουργία των Ο.Τ.Α. (Πικραμένος, 2015, 59). Σε περίπτωση μη αποστολής, για έλεγχο πράξης από αυτές που υποχρεωτικά πρέπει να αποστέλλονται για έλεγχο νομιμότητας, στοιχειοθετείται η παράβαση καθήκοντος που επιφέρει ανάλογες πειθαρχικές κυρώσεις. Εκτός όμως από τις ανωτέρω αποφάσεις, είναι σαφές ότι για όσες αποφάσεις προβλέπεται ρητά από τις διατάξεις ο έλεγχός τους από τον Ελεγκτή Νομιμότητας, τότε αυτές θα αποστέλλονται για έλεγχο νομιμότητας.

Αποφάσεις που δεν αποστέλλονται για έλεγχο νομιμότητας στον Ελεγκτή Νομιμότητας.

Από την άλλη πλευρά οι ΟΤΑ, δεν αποστέλλουν για έλεγχο νομιμότητας τις αποφάσεις:

- που δεν έχουν εκτελεστό χαρακτήρα όπως οι απλές ειδοποιήσεις ή ανακοινώσεις, οι απλές γνώμες, οι βεβαιωτικές πράξεις και οι πράξεις που ενσωματώθηκαν σε άλλη εκτελεστή διοικητική πράξη
- των συλλογικών οργάνων, οι οποίες δεν ορίζονται ρητά στο άρθρο 225 του Ν.3852/2010, όπως για παράδειγμα η απόφαση της Επιτροπής Ποιότητας Ζωής για τη χορήγηση προέγκρισης ίδρυσης καταστημάτων, η χορήγηση άδειας λειτουργίας μουσικής κ.λ.π.
- των μονομελών οργάνων, όπως για παράδειγμα ο ορισμός Αντιδημάρχου, η έκδοση αδειών που προβλέπονται από τις διατάξεις που διέπουν τις αρμοδιότητες του Δήμου, κ.λ.π.

2.1.3.2 Αυτεπάγγελτος Έλεγχος Νομιμότητας.

Σύμφωνα με το άρθρο 226 του Καλλικράτη, θεσπίζεται ο αυτεπάγγελτος έλεγχος νομιμότητας, με τον οποίο ο Ελεγκτής Νομιμότητας μπορεί αυτεπαγγέλτως να ακυρώσει οποιαδήποτε απόφαση των συλλογικών ή μονομελών οργάνων των Δήμων και των Περιφερειών, των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου αυτών και των επιχειρήσεων τους εκτός από τις αποφάσεις των ανωνύμων εταιρειών, στις οποίες οι φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης δεν έχουν την πλειοψηφία, των ΔΕΥΑ και των μονομετοχικών ανωνύμων εταιρειών Ο.Τ.Α., όπως προβλέπεται στο άρθρο 7 παρ.2 του Ν.4257/2014, καθώς και των συνδέσμων για λόγους νομιμότητας, μέσα σε προθεσμία δύο μηνών, αφότου η απόφαση έχει δημοσιευθεί ή εκδοθεί.

Η ανωτέρω διάταξη αποτελεί συνέχεια της διάταξης της παρ. 2 του άρθρου 149 του Ν. 3463/2006, με την οποία καθιερώθηκε ο αυτεπάγγελτος έλεγχος στους πρωτοβάθμιους ΟΤΑ, βάσει της οποίας ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας (και νυν Ελεγκτής Νομιμότητας), έχοντας ως γνώμονα τις γενικές αρχές της χρηστής διοίκησης και της δικαιολογημένης προστασίας του διοικούμενου, ήλεγχε ως προς τη νομιμότητα τις πράξεις των μονομελών και συλλογικών οργάνων των Δήμων και των δημοτικών διαμερισμάτων, των κοινοτήτων, των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου των δήμων και κοινοτήτων και των συνδέσμων αυτών. Περαιτέρω, όπως αναφέρεται στην ως άνω διάταξη, ο αυτεπάγγελτος έλεγχος νομιμότητας πράξεων και των δύο βαθμών τοπικής αυτοδιοίκησης αντιμετωπίζεται ενιαία, δεδομένου ότι εφαρμόζεται και για τους Δήμους και για τις Περιφέρειες και παράλληλα ασκείται όταν περιέλθει σε γνώση του Ελεγκτή κάθε παράνομη πράξη του Ο.Τ.Α. Για το λόγο αυτό και κατ' εφαρμογή της διάταξης της παρ. 2 του άρθρου 226, οι Δήμοι, οι Περιφέρειες, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου αυτών και οι επιχειρήσεις τους, καθώς και οι σύνδεσμοι υποχρεούνται να παρέχουν κάθε στοιχείο που ζητείται από την Αυτοτελή Υπηρεσία Εποπτείας ΟΤΑ με σκοπό την άσκηση του ελέγχου νομιμότητας.

Τέλος για την καλύτερη εξέταση της υφιστάμενης κατάστασης και την απόκτηση αντίληψης επί των πραγματικών δεδομένων που έχουν δημιουργηθεί ως αποτέλεσμα της εκτέλεσης μιας αμφισβητούμενης ως προς τη νομιμότητας πράξης του Ο.Τ.Α., με βάση τη διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 229, θεσμοθετήθηκε η διενέργεια επιτόπιων ελέγχων από υπαλλήλους της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας Ο.Τ.Α. ή και από τον ίδιο τον Ελεγκτή Νομιμότητας.

2.1.3.3 Έλεγχος κατόπιν ειδικής διοικητικής προσφυγής.

Σύμφωνα με το άρθρο 227, παρ.1 του Ν.3852/2010, ο αυτεπάγγελτος έλεγχος ξεκινά με πρωτοβουλία της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας και στηρίζεται στην πρωτοβουλία των φυσικών ή νομικών προσώπων που ασκούν ειδική διοικητική προσφυγή, ενώπιον του Ελεγκτή Νομιμότητας, προς ακύρωση των αποφάσεων των συλλογικών ή μονομελών οργάνων των δήμων, των περιφερειών, των Ν.Π.Δ.Δ. αυτών και των συνδέσμων των Ο.Τ.Α. Η προσφυγή αυτή, με βάση την παρ.2 του ως άνω άρθρου, μπορεί να ασκηθεί και κατά παράλειψη οφειλόμενης ενέργειας των ανωτέρω οργάνων. Πρόκειται για πράξεις οι οποίες προέρχονται από Ν.Π.Δ.Δ. που ασκούν δημόσια εξουσία και εκδίδουν κατά κανόνα εκτελεστές διοικητικές πράξεις. Ωστόσο, δεν προβλέπεται η άσκηση ειδικής διοικητικής προσφυγής κατά πράξεων Ν.Π.Δ.Δ. διότι οι πράξεις εμπίπτουν στο χώρο του ιδιωτικού δικαίου.

Ο ενδιαφερόμενος πρέπει να θεμελιώνει το έννομο συμφέρον του προς ακύρωση της προσβαλλόμενης πράξης, ήτοι τον ειδικό σύνδεσμο που έχει με την πράξη από την οποία υφίσταται βλάβη και να τηρήσει την οριζόμενη δεκαπενθήμερη προθεσμία από τη δημοσίευση της απόφασης ή την ανάρτησή της στο διαδίκτυο ή από την κοινοποίησή της ή αφότου έλαβε γνώση αυτής (άρθρο 227 παρ.1). Η κοινοποίηση ή η γνώση της πράξης αποτελούν την αφετηρία της προθεσμίας σε περίπτωση που προσβάλλεται ατομική πράξη που αφορά τον ίδιο τον ενδιαφερόμενο, ενώ στις κανονιστικές πράξεις και στις λοιπές κατηγορίες πράξεων η προθεσμία κινείται από τη δημοσίευση ή την ανάρτησή της πράξης στο διαδίκτυο.

Από την πλευρά του, ο Ελεγκτής Νομιμότητας έχει αποκλειστική προθεσμία δύο μηνών από την υποβολή της ειδικής διοικητικής προσφυγής για να αποφανθεί επ' αυτής (άρθρο 227 παρ.2). Με την προσφυγή ο ενδιαφερόμενος μπορεί να

προβάλλει μόνο αιτιάσεις που αφορούν τη νομιμότητα της προσβαλλόμενης πράξης. Με το πέρας της προαναφερόμενης προθεσμίας και με την μη παράλληλη έκδοση απόφασης εκ μέρους του Ελεγκτή Νομιμότητας, η προσφυγή θεωρείται ότι έχει απορριφθεί (άρθρο 227 παρ.2).

Από την άλλη πλευρά, ο ενδιαφερόμενος μπορεί να αιτηθεί με την ειδική διοικητική προσφυγή την αναστολή εκτέλεσης της προσβαλλόμενης πράξης (άρθρο 228 παρ.1). Σε αυτήν την περίπτωση, οι Ο.Τ.Α. και τα νομικά πρόσωπα αυτών, είναι υποχρεωμένα να εκθέσουν τις απόψεις τους μέσα σε σύντομη προθεσμία που τάσσει ο Ελεγκτής Νομιμότητας (άρθρο 228 παρ.1), ο οποίος, με την σειρά του χορηγεί την αναστολή εφόσον η προσφυγή παρίσταται προδήλως βάσιμη ή κρίνεται ότι ο ασκών την ειδική διοικητική προσφυγή θα υποστεί ανεπανόρθωτη βλάβη από την εκτέλεση της πράξης (άρθρο 228 παρ.2). Η πράξη αναστολής ισχύει μέχρι την έκδοση της απόφασης του Ελεγκτή Νομιμότητας επί της ειδικής διοικητικής προσφυγής ή την άπρακτη πάροδο δύο μηνών εντός των οποίων οφείλει να αποφανθεί (άρθρο 228 παρ.3). Επιτρέπεται ανάκληση της απόφασης που χορηγεί αναστολή μόνον εφόσον γίνει επίκληση νεότερων κρίσιμων στοιχείων που δεν είχαν τεθεί υπόψη του Ελεγκτή Νομιμότητας κατά την έκδοση της απόφασής του ή μεταβλήθηκαν τα δεδομένα βάσει των οποίων χορηγήθηκε η αναστολή (άρθρο 228 παρ.4).

Η άσκηση της ειδικής διοικητικής προσφυγής αποτελεί προϋπόθεση για την άσκηση ενδίκων βοηθημάτων ενώπιον των αρμόδιων δικαστηρίων. Με τη ρύθμιση αυτή ο νομοθέτης θέλησε να καταστήσει υποχρεωτική την άσκηση της εν λόγω προσφυγής λαμβάνοντας υπόψη ότι η θεσμοθέτηση της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας Ο.Τ.Α. εγγυάται ποιοτικό και αποτελεσματικό έλεγχο των πράξεων των οργάνων των Ο.Τ.Α. (μονομελών και συλλογικών) λόγω του εξειδικευμένου προσωπικού της και επομένως ο ενδιαφερόμενος μπορεί να ικανοποιηθεί σε σύντομο χρόνο χωρίς να απαιτηθεί μακρόχρονη δικαστική διαμάχη. Όμως ακόμα και αν η ειδική διοικητική προσφυγή απορριφθεί, η προσβαλλόμενη ενώπιον των δικαστηρίων πράξη του Ελεγκτή Νομιμότητας θα διαθέτει, κατά τεκμήριο, νομική αρτιότητα και θα διευκολύνει το δικαστικό έλεγχο προς όφελος του διαδίκου αλλά και της εύρυθμης λειτουργίας της δικαιοσύνης.

Έτσι για πρώτη φορά καθιερώνεται στη νομοθεσία μας η υποχρεωτική άσκηση προσφυγής νομιμότητας πριν από τον δικαστικό έλεγχο. Κατά την ορθότερη ερμηνεία των διατάξεων του άρθρου 227 του Ν.3852/2010 η προσφυγή αυτή αφορά μόνο τις πράξεις των αιρετών οργάνων και όχι το σύνολο των πράξεων που εκδίδονται από τις υπηρεσίες των Ο.Τ.Α.

2.1.4 Εποπτεία επί των αιρετών των Ο.Τ.Α.

Σε εφαρμογή του τελευταίου εδαφίου της παρ.4 του άρθρου 102 του Συντάγματος με το οποίο ορίζονται τα εξής: «...*Πειθαρχικές ποινές στα αιρετά όργανα της τοπικής αυτοδιοίκησης εκτός από τις περιπτώσεις που συνεπάγονται αυτοδικαίως έκπτωση ή αργία επιβάλλονται μόνο ύστερα από σύμφωνη γνώμη συμβουλίου που αποτελείται κατά πλειοψηφία από τακτικούς δικαστές όπως νόμος ορίζει...*», ο Νόμος 3852/2010 περιέχει δέσμη ρυθμίσεων που αφορούν την **πειθαρχική ευθύνη των αιρετών εκπροσώπων των Ο.Τ.Α., την επιβολή των μέτρων της αυτοδίκαιης έκπτωσης και της αργίας καθώς και την αστική ευθύνη για τη ζημία που προκαλούν στους Ο.Τ.Α στους οποίους έχουν εκλεγεί.**

2.1.4.1 Πειθαρχική ευθύνη των αιρετών.

Με τις διατάξεις των παρ. 1 και 2 του άρθρου 233 του «Καλλικράτη», επιβάλλονται με απόφαση του Ελεγκτή Νομιμότητας οι πειθαρχικές ποινές της αργίας έως έξι μηνών και της έκπτωσης στους περιφερειάρχες, αντιπεριφερειάρχες, περιφερειακούς συμβούλους, δημάρχους, δημοτικούς συμβούλους, συμβούλους τοπικών ή δημοτικών κοινοτήτων και εκπροσώπους τοπικών κοινοτήτων εάν έχουν διαπράξει: α) σοβαρή παράβαση των καθηκόντων τους ή υπέρβαση της αρμοδιότητάς τους από δόλο ή βαριά αμέλεια, και β) παραβάσεις των καθηκόντων που τους έχουν ανατεθεί.

Σε εφαρμογή των ανωτέρω, επαναφέρεται η πειθαρχική ποινή της έκπτωσης, η οποία επιτρέπει στο αρμόδιο πειθαρχικό συμβούλιο, να κρίνει αν η σοβαρότητα του διαπραχθέντος πειθαρχικού παραπτώματος επιτάσσει να επιβληθεί η πειθαρχική ποινή της έκπτωσης ή η πειθαρχική ποινή της αργίας έως έξι μηνών.

Περαιτέρω, προβλέπεται το διοικητικό μέτρο της αργίας, βάσει του οποίου, ο αιρετός απομακρύνεται από τα καθήκοντά του μέχρι να ολοκληρωθεί η ποινική διαδικασία που έχει κινηθεί σε βάρος του. Εντούτοις, η κωλυσιεργία κατά την εξέταση τέτοιου είδους υποθέσεων κατά την απονομή της δικαιοσύνης οδηγεί στην μακροχρόνια απομάκρυνση του αιρετού από τη θέση του, με αποτέλεσμα να καθίσταται ανέφικτη η εκτέλεση των καθηκόντων για τα οποία εκλέχθηκε, ενώ σε πολλές περιπτώσεις, η αργία αυτή εκτείνεται και σε περισσότερες από μια δημοτικές περιόδους (Πικραμένος, 2015, 70).

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 234 (παρ.1 έως 5) του ανωτέρω Νόμου, τις πειθαρχικές ποινές επιβάλλονται με απόφαση του Ελεγκτή Νομιμότητας, κατόπιν της σύμφωνης γνώμης του πειθαρχικού συμβουλίου το οποίο είναι ενιαίο για τους αιρετούς Δήμων και Περιφερειών και αποτελείται από τον πρόεδρο του εφετείου της έδρας της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας Ο.Τ.Α. ως πρόεδρο, δύο εφέτες του ίδιου εφετείου, τον προϊστάμενο της διεύθυνσης της Αυτοτελούς Υπηρεσίας και έναν αιρετό εκπρόσωπο της οικείας ένωσης Δήμων ή Περιφερειών ανάλογα με την προέλευση του εγκαλούμενου αιρετού.

Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση του Νόμου, προκειμένου να απεμπλακεί ένα πολιτικό πρόσωπο, όπως ο Υπουργός Εσωτερικών, από τον έλεγχο των αιρετών και να ανατεθεί αποκλειστικά σε όργανα με αυξημένες εγγυήσεις αντικειμενικότητας και ανεξαρτησίας, καταργείται η δυνατότητα προσφυγής στον Υπουργό, ώστε να μην μπορεί να ανατρέψει την κρίση του πειθαρχικού συμβουλίου, και ενισχύεται η θέση του προβλεπόμενου συμβουλίου με τις διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 102 του Συντάγματος.

Επιπροσθέτως με βάση το άρθρο 234 παρ.6, η προθεσμία για την άσκηση της προσφυγής, αναστέλλει την εκτέλεση της ποινής και ο ενδιαφερόμενος μπορεί να ασκήσει, μαζί με την προσφυγή, και αίτηση αναστολής η οποία εξετάζεται από την επιτροπή αναστολών του Δικαστηρίου και για τη χορήγησή της γίνεται στάθμιση του δημοσίου συμφέροντος. Σε περίπτωση κατάθεσης αίτησης αναστολής η επιβληθείσα ποινή δεν εκτελείται μέχρι να εκδοθεί απόφαση της επιτροπής αναστολών.

Με τις ρυθμίσεις του Ν. 3852/2010 επήλθαν ορισμένες μεταβολές στο προϋπάρχον καθεστώς με κυριότερες (Πικραμένος, 2015, 66):

- την επαναφορά της πειθαρχικής ποινής της έκπτωσης για τους αιρετούς των πρωτοβάθμιων ΟΤΑ. Η πειθαρχική ποινή της έκπτωσης των αιρετών εκπροσώπων των πρωτοβάθμιων ΟΤΑ προβλεπόταν σε προϋσχύοντες δημοτικούς και κοινοτικούς κώδικες, όχι όμως και στον Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων στον οποίο έπαυσε να προβλέπεται με τις διατάξεις του άρθρου 142 του Ν. 3463/2006. Αντιθέτως, για τους αιρετούς των δευτεροβάθμιων Ο.Τ.Α., προβλεπόταν η πειθαρχική ποινή της έκπτωσης, στο άρθρο 72 παρ.1 του Π.Δ. 30/1996, στην οποία αναφερόταν ως «διοικητική κύρωση».
- την ανάθεση της αρμοδιότητας για κίνηση της πειθαρχικής διαδικασίας και την επιβολή της προσήκουσας ποινής στον Ελεγκτή Νομιμότητας, ο οποίος αντικαθιστά τον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας στο ζήτημα της αρμοδιότητας επιβολής της ως άνω ποινής κατ' επιταγή των άρθρων 142 του Ν. 3463/2006 και 72 του Π.Δ. 30/1996.
- την πρόβλεψη ενός μόνο πειθαρχικού συμβουλίου αποτελούμενο κατά πλειοψηφία από εφέτες, για τους αιρετούς των πρωτοβάθμιων και δευτεροβάθμιων Ο.Τ.Α. Στον Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Ν.3463/2006) και στον Κώδικα Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης (Π.Δ 30/1996) υπήρχαν διαφοροποιήσεις ως προς την πειθαρχική διαδικασία, μία εκ των οποίων είναι η πρόβλεψη της συμμετοχής πρωτοδικών στο πειθαρχικό συμβούλιο για τους αιρετούς των πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α. και της συμμετοχής εφετών στο αντίστοιχο των αιρετών των δευτεροβάθμιων Ο.Τ.Α. Με τον ισχύοντα Νόμο, όμως, επιχειρείται η ενοποίηση της σχετικής διαδικασίας σε όλες τις επιμέρους πτυχές της και στο πλαίσιο αυτό προβλέπεται η συμμετοχή εφετών στο πειθαρχικό συμβούλιο που έχει αρμοδιότητα για τους αιρετούς και των δύο βαθμίδων.

2.1.4.2 Διοικητικά Μέτρα.

Ο Νόμος προβλέπει την επιβολή (3) τριών διοικητικών μέτρων.

- την αυτοδίκαιη έκπτωση
- την αυτοδίκαιη αργία
- την παύση των αιρετών ή τη διάλυση του Δημοτικού Συμβουλίου.

ι) την αυτοδίκαιη έκπτωση ή έκπτωση εξαιτίας καταδίκης.

Με το άρθρο 236 παρ.1 του Ν.3852/2010, προβλέπεται η αυτοδίκαιη έκπτωση των περιφερειαρχών, των αντιπεριφερειαρχών, των δημάρχων, των δημοτικών και περιφερειακών συμβούλων, των συμβούλων των δημοτικών και τοπικών κοινοτήτων και των εκπροσώπων των τοπικών κοινοτήτων από το αξίωμά τους, με διαπιστωτική πράξη του Ελεγκτή Νομιμότητας στις εξής περιπτώσεις:

- αν στερηθούν τη διαχείριση της περιουσίας τους με τελεσίδικη δικαστική απόφαση,
- αν στερηθούν τα πολιτικά τους δικαιώματα με αμετάκλητη δικαστική απόφαση

- αν καταδικαστούν με αμετάκλητη δικαστική απόφαση, ως αυτουργοί ή συμμέτοχοι σε κακούργημα ή σε οποιαδήποτε ποινή για παραχάραξη, κιβδηλεία, πλαστογραφία, ψευδή βεβαίωση, δωροδοκία, εκβίαση, κλοπή, υπεξαίρεση, απιστία, απάτη, καταπίεση, αμομιξία, μαστροπεία, σωματεμπορία, παράνομη διακίνηση αλλοδαπών, παράβαση της νομοθεσίας για την καταπολέμηση των ναρκωτικών, τη λαθρεμπορία. Το ίδιο ισχύει και για την αμετάκλητη καταδίκη για παράβαση καθήκοντος, εφόσον κατά τη διάπραξη του αδικήματος αυτού προξενείται οικονομική βλάβη στο δήμο, στην περιφέρεια ή στα νομικά τους πρόσωπα. Για την έκπτωση εκδίδεται διαπιστωτική πράξη του Ελεγκτή Νομιμότητας.

ii) την αυτοδίκαιη αργία.

Επίσης στο άρθρο 236 παρ.2, αναφέρεται ότι σε περίπτωση που εκδοθεί τελεσίδικη καταδικαστική απόφαση του Ποινικού Δικαστηρίου, για τα πλημμελήματα της προηγούμενης παραγράφου ή καταδικαστική απόφαση σε πρώτο βαθμό για κακούργηματα, ο Ελεγκτής Νομιμότητας οφείλει να θέσει τον καταδικασθέντα σε κατάσταση αργίας. Η αυτοδίκαιη θέση σε αργία επιβάλλεται με την ίδια διαδικασία και σε περίπτωση αμετάκλητης παραπομπής για κακούργημα, εάν έχουν επιβληθεί περιοριστικοί όροι ή προσωρινή κράτηση. Εάν εκδοθεί τελεσίδικη αθωωτική απόφαση, οπότε και αίρεται αυτοδικαίως, η αργία και το διοικητικό μέτρο θεωρείται ως ουδέποτε επιβληθέν. Στην περίπτωση αυτή καταβάλλεται αναδρομικά η αντιμισθία του αποκατασταθέντος από του χρόνου εκδόσεως της διαπιστωτικής σε βάρους του πράξης.

Με τις διατάξεις του ανωτέρω άρθρου, καθιερώνεται η δυνατότητα έκπτωσης των αιρετών, δηλαδή η οριστική τους απομάκρυνση από το αξίωμα, σε περίπτωση που καταδικαστούν για σοβαρά ποινικά αδικήματα.

Αξίζει να αναφερθεί ότι στο Ν.3852/2010 προβλεπόταν μεταξύ των αδικημάτων που οδηγούν σε έκπτωση και η παράβαση καθήκοντος, σε αντίθεση με προγενέστερες διατάξεις του Κ.Δ.Κ. (άρθρο 146 παρ.1) όπου οριζόταν ότι η παράβαση καθήκοντος οδηγεί σε έκπτωση, μόνον αν από τη διάπραξη του αδικήματος αυτού προξενείται οικονομική βλάβη. Η προϋπόθεση αυτή στο Νόμο, επέτρεπε σε αιρετούς που καταδικάζονταν για σοβαρές περιπτώσεις παράβασης καθήκοντος, που δεν επέφεραν οικονομική βλάβη στον οργανισμό τους, να παραμένουν στη θέση τους. Προκειμένου να αποτραπούν οι περιπτώσεις παραμονής στη θέση τους αιρετών με σοβαρή καταδίκη σε θέματα παράβασης καθήκοντος, με τον «Καλλικρατικό Νόμο» αφαιρέθηκε η προϋπόθεση αυτή. Εντούτοις, με τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 7 του Ν. 4071/2012, επανήλθε το πρότερο νομικό καθεστώς αναφορικά με την επιβολή του μέτρου της έκπτωσης μόνο στην περίπτωση πρόκλησης οικονομικής ζημίας στον Ο.Τ.Α.

iii) την παύση των αιρετών ή τη διάλυση του Δημοτικού Συμβουλίου.

Με το άρθρο 237 του Καλλικράτη προβλέπεται ότι, οι περιφερειάρχες, οι αντιπεριφερειάρχες, οι δήμαρχοι, οι δημοτικοί και περιφερειακοί σύμβουλοι, οι σύμβουλοι των δημοτικών και τοπικών κοινοτήτων και οι εκπρόσωποι τοπικών κοινοτήτων, επιτρέπεται να παυθούν, για σοβαρούς λόγους δημοσίου συμφέροντος με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, κατόπιν σύμφωνης γνώμης του πειθαρχικού συμβουλίου και ειδικά αιτιολογημένη έκθεση του οικείου Ελεγκτή Νομιμότητας. Το εν λόγω πειθαρχικό συμβούλιο αποτελείται από: ένα πρόεδρο εφετών Αθηνών ως Πρόεδρο με τον αναπληρωτή του, δύο εφέτες που έχουν τριετή τουλάχιστον υπηρεσία στο βαθμό αυτό και υπηρετούν στο Εφετείο Αθηνών με τους αναπληρωτές

τους, έναν Προϊστάμενο Γενικής Διεύθυνσης του Υπουργείου Εσωτερικών Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και τον Πρόεδρο της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας για αιρετούς Δήμων ή τον Πρόεδρο της Ένωσης Περιφερειών, για τους αιρετούς των Περιφερειών. Το πειθαρχικό συμβούλιο συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.

Η απόφαση αυτή μπορεί να προσβληθεί με προσφυγή ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, εντός προθεσμίας (15) δεκαπέντε ημερών από την κοινοποίησή της.

Με αυτή τη διάταξη του Καλλικράτη, καταργείται η προσφυγή ενώπιον του Υπουργικού Συμβουλίου, καθόσον προβλέπεται προσφυγή μόνο ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας³. Η ως άνω ποινή της παύσης επιβάλλεται μόνο σε ακραίες περιπτώσεις εφόσον αναφέρεται σε πρόσωπο που έχει αναδειχθεί από το εκλογικό σώμα με καθολική ψηφοφορία και μέσα από την άσκηση της λαϊκής κυριαρχίας.

2.1.4.3 Αστική ευθύνη των αιρετών.

Με το άρθρο 232 του Καλλικράτη προβλέπεται ότι, οι περιφερειάρχες, οι αντιπεριφερειάρχες, οι δήμαρχοι, οι δημοτικοί σύμβουλοι, οι σύμβουλοι τοπικών ή δημοτικών κοινοτήτων και οι εκπρόσωποι τοπικών κοινοτήτων, καθώς και τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου των δημοτικών και περιφερειακών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και της εκτελεστικής επιτροπής των αντίστοιχων ιδρυμάτων, οφείλουν να αποζημιώσουν το δήμο, την περιφέρεια, το νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου ή το ίδρυμα για κάθε θετική ζημία, που προξένησαν σε βάρος της περιουσίας τους από δόλο ή βαριά αμέλεια. Οι ανωτέρω δεν υπέχουν ευθύνη αποζημίωσης έναντι τρίτων, ζημία καταλογίζεται με αιτιολογημένη πράξη τριμελούς ελεγκτικής επιτροπής, που συγκροτείται στην έδρα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης με απόφαση του Γενικού Γραμματέα αυτής, και αποτελείται από τον:

- Επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου
- Ελεγκτή Νομιμότητας της οικείας Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας ΟΤΑ μαζί με τον αναπληρωτή του που ορίζεται από τον Ελεγκτή Νομιμότητας
- εκπρόσωπο της οικείας ένωσης Δήμων ή Περιφερειών, ανάλογα με το αν το πρόσωπο κατά του οποίου κινείται η διαδικασία προέρχεται από Ο.Τ.Α. πρώτου ή δευτέρου βαθμού.

Η επιτροπή εξετάζει τις υποθέσεις ύστερα από αίτηση του Δήμου ή της Περιφέρειας ή του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου ή του ιδρύματος που υπέστη τη βλάβη ή με αίτημα του οικείου Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης που ενεργεί αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από αίτηση οποιουδήποτε δημότη και αποφασίζει μέσα σε εύλογο διάστημα, αφού διενεργήσει έρευνα και καλέσει τα πρόσωπα που θεωρούνται υπεύθυνα για την πρόκληση της ζημίας, προς παροχή εξηγήσεων.

³ Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, (2015). *Αιτιολογική Έκθεση του σχεδίου Νόμου «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης-Πρόγραμμα Καλλικράτης»*, σελ.133, άρθρο 237.

Κατά των πράξεων της επιτροπής, επιτρέπεται προσφυγή από το Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης και από το πρόσωπο σε βάρος του οποίου, έγινε ο καταλογισμός στο Διοικητικό Εφετείο μέσα σε προθεσμία (60) εξήντα ημερών, κατά δε της απόφασης του Διοικητικού Εφετείου μπορεί να ασκηθεί αίτηση αναιρέσεως ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Με τις ανωτέρω διατάξεις του Καλλικράτη, περί αστικής ευθύνης, επαναλαμβάνονται οι διατάξεις των άρθρων 141 του Δ.Κ.Κ. και 71 του Κ.Ν.Α., ενώ σημαντική είναι η προσθήκη της παρ. 6 του άρθρου 232 του Ν.3852/2010, όπου αναφέρεται ότι: «εάν επιβληθεί καταλογισμός στο πλαίσιο του δημοσιονομικού ελέγχου από το Ελεγκτικό Συνέδριο, αποκλείεται η αστική ευθύνη των αιρετών έναντι του οικείου ΟΤΑ, εφόσον πρόκειται για την ίδια ιστορική αιτία. Σε περίπτωση επιγενόμενου καταλογισμού στο πλαίσιο του δημοσιονομικού ελέγχου, μετά από ανόρθωση της ζημίας από τον υπαίτιο κατά τη διαδικασία του παρόντος άρθρου, συμψηφίζεται το ήδη καταβληθέν ποσό με το καταλογιζόμενο εφόσον πρόκειται για την ίδια ιστορική αιτία».

2.1.5 Μορφές Ελέγχου των Ο.Τ.Α. από το Ελεγκτικό Συνέδριο.

Σύμφωνα με το Ν.3852/2010 καθιερώνεται ο προληπτικός έλεγχος επί των δαπανών όλων των Δήμων και των Νομικών τους Προσώπων Δημοσίου και Ιδιωτικού Δικαίου (πλην των Σχολικών Επιτροπών) και ο προσυμβατικός έλεγχος. Ωστόσο σύμφωνα με το Σύνταγμά μας και το νόμο περί Ελεγκτικού Συνεδρίου, οι δαπάνες των ΟΤΑ υπάγονται σε προληπτικό και κατασταλτικό έλεγχο από το Ελεγκτικό Συνέδριο, σύμφωνα με τις προβλέψεις των διατάξεων της εκάστοτε ισχύουσας νομοθεσίας. Ο έλεγχος αφορά την τήρηση της νομοθεσίας από τους δημοσίους υπολόγους των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης ή άλλων Νομικών Προσώπων, που υπάγονται στον προβλεπόμενο έλεγχο δαπανών.

Πιο συγκεκριμένα στο άρθρο 98, παρ.1 του Συντάγματος, προβλέπεται ότι στην αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου ανήκουν, μεταξύ άλλων, ο έλεγχος δαπανών του κράτους και των Ο.Τ.Α., ο έλεγχος συμβάσεων μεγάλης οικονομικής αξίας στις οποίες ο αντισυμβαλλόμενος είναι το δημόσιο ή άλλο νομικό πρόσωπο που εξομοιώνεται από την άποψη αυτή με το δημόσιο και ο έλεγχος των λογαριασμών των δημοσίων υπολόγων και των Ο.Τ.Α. που υπάγονται στον προβλεπόμενο έλεγχο. Ο ως άνω έλεγχος δαπανών που διενεργεί το Ελεγκτικό Συνέδριο συνίσταται αφενός στον τυπικό έλεγχο της διαπίστωσης για την τήρηση των νόμιμων διατυπώσεων, ήτοι τον έλεγχο νομιμότητας και κανονικότητας της δαπάνης και αφετέρου στον ουσιαστικό έλεγχο που περιλαμβάνει την εξακρίβωση της αλήθειας των γεγονότων μέχρι και τη διακρίβωση της σκοπιμότητας της εντελλόμενης δαπάνης.

Επίσης, κατά τη διάταξη του άρθρου 98 παρ.1 του Συντάγματος, το Συμβούλιο της Επικρατείας, σε περίπτωση που εκκρεμεί ενώπιόν του αίτηση ακυρώσεως κατά πράξεως αναθέσεως προμήθειας, δημοσίου έργου ή υπηρεσίας, δεν κωλύεται να ασκήσει την, κατά το άρθρο 95 παρ.1, ακυρωτική του αρμοδιότητα, εάν, πριν από τη συζήτηση της αιτήσεως, το Ελεγκτικό Συνέδριο, διατυπώνοντας, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 19 παρ.7 του ΠΔ 774/1980, το πόρισμά του, θεωρήσει ότι η εν λόγω πράξη εκδόθηκε κατά παράβαση νόμου ή πλάνη περί τα πράγματα (Πικραμένος, 2015, 93-95).

2.1.5.1 Προληπτικός έλεγχος.

Σύμφωνα με το άρθρο 275 του Ν. 3852/2010, θεσπίζεται ο προληπτικός έλεγχος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ανεξαρτήτως πληθυσμού, για τις δαπάνες των δήμων, των περιφερειών, των νομικών τους προσώπων δημοσίου δικαίου, καθώς και των κοινωφελών επιχειρήσεων, των επιχειρήσεων ύδρευσης αποχέτευσης και των δημοτικών ανωνύμων εταιρειών του άρθρου 266 του Δ.Κ.Κ. Επίσης, στο άρθρο 102 του Συντάγματος προβλέπεται η υποχρέωση του Κράτους για «υγιή» διαχείριση των πόρων των Ο.Τ.Α., εξετάζοντας προηγουμένως το:

- κατά πόσο μια πίστωση είναι εγγεγραμμένη στον προϋπολογισμό του δήμου
- κατά πόσο τηρήθηκε η προβλεπόμενη διαδικασία από λογιστικής άποψης
- κατά πόσο τα δικαιολογητικά της δαπάνης είναι πλήρη

Τα αρμόδια όργανα για τον προληπτικό έλεγχο είναι οι Υπηρεσίες Επιτρόπων του Ελ.Συν., που ορίζονται με απόφαση της ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Επίσης, παρακολουθείται η κανονική είσπραξη των εσόδων των Ο.Τ.Α. και των νομικών τους προσώπων και ελέγχεται η είσπραξη των χρεών που έχουν νόμιμα βεβαιωθεί, των οφειλών και των προστίμων. Ειδικότερα το Ελ.Συν. πέραν της διαπίστωσης της «απλής» νομιμότητας των δαπανών, εξετάζει και ερευνά τη νομιμότητα όλης της διαδικασίας πραγματοποίησης αυτών. Σε περίπτωση που τα αρμόδια όργανα αδρανούν για την είσπραξή τους, τότε ο Επίτροπος τους καλεί εγγράφως να φροντίσουν αντί ευλόγου προθεσμίας για την είσπραξή τους. Το έγγραφο κοινοποιείται στο Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης και τον Ελεγκτή Νομιμότητας. Αν η αδράνεια συνεχιστεί και οφείλεται σε δόλο ή βαρεία αμέλεια των οργάνων της διοίκησης, τα αιρετά πρόσωπα παραπέμπονται στην τριμελή ελεγκτική επιτροπή του άρθρου 141 του Ν.3463/2006, η οποία τους καταλογίζει πρόκληση θετικής ζημίας και αποτελείται από τον:

- Πρόεδρο Πρωτοδικών της έδρας του νομού ή τον αναπληρωτή του που ορίζει ο ίδιος.
- Επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ή όπου δεν υπηρετεί Επίτροπος, από έναν ανώτερο υπάλληλο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, που ορίζεται μαζί με τον αναπληρωτή του
- Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου της Τοπικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων του Νομού, αναπληρούμενο σε περίπτωση κωλύματος από τον αντιπρόεδρο αυτής.

Ωστόσο, οι υπάλληλοι που προκάλεσαν τη ζημία παραπέμπονται πειθαρχικά και ποινικά (Μαραγκού, 2016, 4-8).

Σύμφωνα με το προηγούμενο καθεστώς, στον προληπτικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου υπάγονταν οι δαπάνες των Δήμων με πληθυσμό άνω των 5.000 κατοίκων ενώ μετά από αίτηση του οικείου Δήμου, επιτρεπόταν η άσκηση προληπτικού ελέγχου και επί των δαπανών των Δήμων κάτω των 5.000 κατοίκων, καθώς και των νομικών τους προσώπων. Επίσης, δεν υπήρχε έλεγχος για την πορεία είσπραξης των εσόδων των Δήμων, ούτε λογοδοσία για τυχόν καθυστερήσεις.

Όμως από την άλλη πλευρά από τον προληπτικό έλεγχο εξαιρούνται κάποιες κατηγορίες δαπανών, όπως:

- δαπάνες μισθοδοσίας και εξόδων κίνησης των τακτικών υπαλλήλων, των έμμισθων δικηγόρων και των υπαλλήλων με σύμβαση αορίστου χρόνου των Ο.Τ.Α., εκτός:

► των πρόσθετων αμοιβών αυτών και

► της μισθοδοσίας του πρώτου μήνα εκείνων που διορίζονται ή μονιμοποιούνται

- δαπάνες απόδοσης των υπέρ τρίτων ενεργούμενων κρατήσεων (ασφαλιστικών εισφορών, φόρων κ.λπ.)
- δαπάνες περιοδικές μισθωμάτων των ακινήτων και εγκαταστάσεων, εκτός αυτών που για πρώτη φορά καταβάλλονται μετά την κατάρτιση, παράταση, ανανέωση ή τροποποίηση σύμβασης
- δαπάνες κατανάλωσης ηλεκτρικού ρεύματος, νερού και σταθερής τηλεφωνίας
- υποχρεωτικές δαπάνες όπως έξοδα βεβαίωσης και είσπραξης τοκοχρεολυσίων δανείων, έξοδα υποχρεωτικής ασφάλισης οχημάτων, δαπάνες για την εκτέλεση των τελεσίδικων δικαστικών αποφάσεων και για την εξόφληση των εκκαθαρισμένων οφειλών
- δαπάνες για την απομαγνητοφώνηση των πρακτικών συνεδριάσεων των Δημοτικών Συμβουλίων, της Οικονομικής Επιτροπής και της Επιτροπής Ποιότητας Ζωής
- δαπάνες κατ' είδος μικρότερες των 5.000,00€ ετησίως.

Αν η Υπηρεσία Επιτρόπου κρίνει ότι υπάρχει ζήτημα νομιμότητας ή διαδικασίας, επιστρέφει το χρηματικό ένταλμα αθεώρητο, συντάσσοντας πράξη επιστροφής, αναφέροντας τους λόγους μη θεώρησης αυτού και η αρμόδια υπηρεσία του ελεγχόμενου φορέα δεν μπορεί να προβεί στην εκταμίευση του ποσού.

Εφόσον ο φορέας κρίνει ότι η δαπάνη είναι νόμιμη και δεν συμφωνεί με την πράξη του Επιτρόπου, δύναται να διατυπώσει τις αντιρρήσεις - θέσεις του με υπόμνημα και να υποβάλει εκ νέου το ένταλμα.

Επίσης, εάν η Υπηρεσία Επιτρόπου με πράξη εμμένει στις αρχικές θέσεις περί μη νομιμότητας της δαπάνης, η υπόθεση παραπέμπεται προς επίλυση στο αρμόδιο Τμήμα του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Εάν η υπόθεση κριθεί μείζονος σημασίας, μπορεί να παραπεμφθεί από το αρμόδιο Τμήμα στην Ολομέλεια (Μπάρμπα, 2014, 166-167, Κάρκαλης, 2005, 85-98).

Ωστόσο, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 31 του Ν.4270/2014, που αντικαταστάθηκε με το άρθρο 10 του Ν.4337/2015, ο προληπτικός έλεγχος καταργείται, καθώς: *«το Ελεγκτικό Συνέδριο, ως Ανώτατο Δημοσιονομικό Δικαστήριο της χώρας, ασκεί έλεγχο των δαπανών του Κράτους, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των λοιπών νομικών προσώπων που με ειδική διάταξη νόμου υπάγονται κάθε φορά στον έλεγχο αυτόν. Από 1.1.2017, κατά παρέκκλιση των σχετικών*

διατάξεων του Ν.4129/2013, δεν ασκείται προληπτικός έλεγχος στις δαπάνες του Κράτους. Από 1.1.2019, κατά παρέκκλιση των σχετικών διατάξεων του Ν.4129/2013, δεν ασκείται προληπτικός έλεγχος στις δαπάνες των ΟΤΑ και των προαναφερόμενων λοιπών νομικών προσώπων. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, κατόπιν γνώμης της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, καθορίζεται κάθε άλλη λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας υποπερίπτωσης», με σκοπό την απλοποίηση και την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας του ελέγχου των δημοσίων δαπανών «με μετατόπιση της έμφασης στους κατασταλτικούς προκειμένου αφενός να μη δημιουργούνται καθυστερήσεις και προσκόμματα στην εξόφληση των δημοσίων δαπανών και αφετέρου να ενισχύεται η διαφάνεια και η λογοδοσία των οργάνων, που είναι επιφορτισμένα με τη διενέργεια των πληρωμών».

2.1.5.2 Κατασταλτικός έλεγχος.

Σύμφωνα με το άρθρο 276 του «Καλλικράτη», το Ελ.Συν. διεξάγει και κατασταλτικό έλεγχο των λογαριασμών των Δήμων, των Περιφερειών και των νομικών τους προσώπων δημοσίου δικαίου, καθώς και των κοινωφελών επιχειρήσεων, των επιχειρήσεων ύδρευσης αποχέτευσης και των δημοτικών ανωνύμων εταιρειών του άρθρου 266 του Δ.Κ.Κ. Ο έλεγχος είναι υποχρεωτικός, ετήσιος, τακτικός και δειγματοληπτικός. Εάν από τη δειγματοληψία προέκυψαν λόγοι που επιβάλλουν τη γενίκευση του κατασταλτικού ελέγχου, αυτό γίνεται μετά το τέλος κάθε οικονομικής χρήσης και τότε ο έλεγχος είναι έκτακτος γενικός ή ειδικός ή θεματικός και συνίσταται στον έλεγχο νομιμότητας και κανονικότητας της διαχείρισης.

Ο έλεγχος πρέπει να ολοκληρωθεί μέσα σε 6 μήνες από την ημερομηνία αποστολής του αντιγράφου του απολογισμού ή ισολογισμού του υπόχρεου φορέα και συνοδεύεται, σύμφωνα με το Ν.4129/2013, από :

- την τήρηση της αρχής της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης
- την ορθή τήρηση του ισχύοντος λογιστικού ή διαχειριστικού συστήματος
- την τήρηση και ενημέρωση των λογαριασμών ώστε να απεικονίζουν με ακρίβεια το περιεχόμενο των οικονομικών πράξεων και δημοσιονομικών ενεργειών
- τη νόμιμη καταβολή του μεριδίου τυχόν συμμετοχής ενός ή περισσότερων Ο.Τ.Α. σε κάθε φύσεως νομικά πρόσωπα αυτών ή σε προγραμματικές συμβάσεις
- τη νόμιμη λήψη δανείων, την παροχή εγγυήσεων και την τήρηση των όρων των σχετικών συμβάσεων
- τη νόμιμη διαχείριση της κινητής και ακίνητης περιουσίας.

Αρμόδιος για τον κατασταλτικό έλεγχο, είναι ο ίδιος Επίτροπος που είναι αρμόδιος για τον προληπτικό έλεγχο των δαπανών των υπόχρεων φορέων (Μαραγκού, 2016, 10-11).

Από το έτος 2004, καθιερώνεται με το άρθρο 24 του Ν.3202/2003 και επικαιροποιείται με το Ν.4129/2013, τακτικός δειγματοληπτικός και επιτόπιος έλεγχος των λογαριασμών των ΟΤΑ.

Καθιερώνεται δηλαδή η ετήσια υποχρέωση των Ο.Τ.Α. για υποβολή στο Ελεγκτικό Συνέδριο αντιγράφων των απολογισμών, μαζί με τις σχετικές εκθέσεις και αποφάσεις των αρμοδίων οργάνων καθώς και κάθε στοιχείο που σχετίζεται με τον έλεγχο.

Τα απολογιστικά στοιχεία φυλάσσονται σε ασφαλές μέρος, με ευθύνη των προϊσταμένων των αρμοδίων υπηρεσιών των Ο.Τ.Α. Κάθε Ο.Τ.Α. υποχρεούται να εξασφαλίζει στους υπαλλήλους του Ελεγκτικού Συνεδρίου τη δυνατότητα άσκησης των καθηκόντων τους, να εξασφαλίζει άμεση πρόσβαση στα υπηρεσιακά έγγραφα ή άλλα σχετικά βιβλία και στοιχεία και να παρέχει κάθε απαραίτητο στοιχείο, οιασδήποτε πληροφορία, ενημέρωση ή διασαφήνιση.

Ο έλεγχος του Ελεγκτικού Συνεδρίου περιλαμβάνει δύο στάδια:

- το στάδιο της επεξεργασίας των λογαριασμών ή απολογισμών, που διενεργείται από τους δικαστικούς υπαλλήλους του Ελεγκτικού Συνεδρίου και αποφαίνεται για τη νομιμότητα και κανονικότητα των ενεργειών του υπόλογου, στην ορθή μεταφορά των ποσών και την επαλήθευση των αριθμητικών πράξεων
- το στάδιο της κρίσης επί των λογαριασμών ή των απολογισμών που διενεργείται από κλιμάκια του Ελεγκτικού Συνεδρίου, τα οποία αποφαινόμενα για την ορθότητα των λογαριασμών και σε αντίθετη περίπτωση καταλογίζουν τον υπόλογο.

Σε περίπτωση διαπίστωσης ελλείμματος της ελεγχόμενης διαχείρισης, τα ελεγκτικά όργανα συντάσσουν «**Φύλλο Μεταβολών και Ελλείψεων**» που τους κοινοποιείται και ακολουθεί δικαστική διαδικασία ενώπιον των σχηματισμών του Ελεγκτικού Συνεδρίου (Μαραγκού, 2016, 30).

Σε περίπτωση που διαχειριστικές πράξεις έχουν ελεγχθεί προληπτικά, ο κατασταλτικός έλεγχος περιορίζεται στο διαχειριστικό μέρος των πράξεων.

2.1.5.3 Προληπτικός έλεγχος συμβάσεων.

Σύμφωνα με το άρθρο 278 του Ν.3852/2010 ορίζεται ότι «για τις συμβάσεις προμήθειας αγαθών, εκτέλεσης έργων και παροχής υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των προγραμματικών συμβάσεων που συνάπτουν οι Ο.Τ.Α. και τα νομικά τους πρόσωπα, προϋπολογιζόμενης δαπάνης, χωρίς Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ), ποσού άνω των διακοσίων χιλιάδων (200.000) ευρώ, διενεργείται υποχρεωτικά προληπτικός έλεγχος νομιμότητας αυτών, πριν από τη σύναψή τους, από τον Επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, που είναι αρμόδιος για τον προληπτικό έλεγχο των δαπανών τους».

Για τις εν λόγω συμβάσεις, η προϋπολογιζόμενη δαπάνη των οποίων υπερβαίνει το ποσό, χωρίς Φ.Π.Α., των πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) ευρώ, διενεργείται υποχρεωτικά πριν τη σύναψή τους έλεγχος νομιμότητας από το καθ' ύλην αρμόδιο Κλιμάκιο του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Επιπλέον σύμφωνα με το άρθρο 279 του Ν.3852/2010, αναφέρεται ότι κατά των πράξεων των Επιτρόπων και των Κλιμακίων, επιτρέπονται αιτήσεις ανάκλησης, σε περίπτωση πλάνης περί τα πράγματα ή το νόμο, οι οποίες εκδικάζονται από το

αρμόδιο τμήμα του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Σκοπός του Ν.3852/2010 είναι η εξάλειψη των φαινόμενων κακοδιαχείρισης στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, τα οποία παρατηρήθηκαν τα τελευταία χρόνια, με αποτέλεσμα την υπερχρέωση πολλών Δήμων, μέσω της πλήρους ενίσχυσης της αρχής της διαφάνειας στη οικονομική διαχείριση των Ο.Τ.Α.

2.1.6 Οικονομικοί – Διοικητικοί - Διαχειριστικοί Έλεγχοι.

Πέραν των ελέγχων που αναφέρθηκαν ανωτέρω, σύμφωνα με τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις, προβλέπονται ανεξάρτητες αρχές και διοικητικές υπηρεσίες με σκοπό τον έλεγχο των λειτουργιών της διοίκησης. Με το να προβλέπονται τρόποι και μέσα ελέγχου από το νομοθέτη, αντιμετωπίζονται φαινόμενα διαφθοράς και κακοδιοίκησης των δημόσιων υπαλλήλων και λειτουργών, ώστε να ικανοποιούνται τα αιτήματα των πολιτών και να διαβιούμε σε κράτος ισονομίας και δικαίου.

Οι ελεγκτικές αρμοδιότητες των ανεξάρτητων αρχών και άλλων διοικητικών υπηρεσιών επιλαμβάνονται και επί των Ο.Τ.Α., ώστε να εξασφαλίζεται η νόμιμη, εύρυθμη και αποτελεσματική λειτουργία τους. Έτσι, αφενός μεν, το Σύνταγμα επιτάσσει την ελεύθερη δράση και την ανάληψη πρωτοβουλιών των Ο.Τ.Α, αφετέρου δε, θεσπίζει μηχανισμούς ελέγχου που αποβλέπουν στη διασφάλιση της αρχής της νομιμότητας, χωρίς να θίγεται η θέση των αιρετών και των οργάνων των Ο.Τ.Α, οι οποίο μπορεί να τιμωρηθούν, εάν παρανομήσουν, όπως ο Νόμος ορίζει.

Ειδικότερα, αναφέρονται οι κάτωθι Ελεγκτικοί Μηχανισμοί:

2.1.6.1 Συνήγορος του Πολίτη.

Πρόκειται για ανεξάρτητη αρχή κατοχυρωμένη, στο άρθρο 103 παρ. 9 του Συντάγματος, όπου ορίζονται η συγκρότηση και οι αρμοδιότητές του. Στο άρθρο 1 του Ν.3094/2003 ορίζεται ότι: « *Η ανεξάρτητη αρχή Συνήγορος του Πολίτη έχει ως αποστολή τη διαμεσολάβηση μεταξύ των πολιτών και των δημοσίων υπηρεσιών, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, των ΝΠΔΔ και των ΝΠΙΔ όπως αυτά καθορίζονται στο άρθρο 3 παρ. 1 του παρόντος, για την προστασία των δικαιωμάτων του πολίτη, την καταπολέμηση της κακοδιοίκησης και την τήρηση της νομιμότητας. Ο Συνήγορος του Πολίτη έχει επίσης ως αποστολή του την προάσπιση και προαγωγή των συμφερόντων του παιδιού, καθώς και την προώθηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης όλων των προσώπων χωρίς διάκριση λόγω φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, ηλικίας, αναπηρίας ή γενετήσιου προσανατολισμού*». (Φυτράκης, 2010, 79).

Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι η αποστολή του ΣτΠ, είναι τρισυπόστατη:

- η προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών (ατομικών, κοινωνικών, πολιτικών)
- η καταπολέμηση της κακοδιοίκησης και η αποφυγή της ταλαιπωρίας των πολιτών
- η τήρηση της νομιμότητας, εκ μέρους των δημοσίων υπηρεσιών

Ο Συνήγορος του Πολίτη διερευνά κάθε θέμα στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων του, κάθε φυσικού, νομικού προσώπου, ή ένωσης προσώπων και ύστερα από ενυπόγραφη αναφορά. Ο ΣτΠ, μπορεί να ζητά από τις δημόσιες υπηρεσίες όπως και των Ο.Τ.Α., κάθε έγγραφο, πληροφορία, στοιχείο σχετικά με την υπόθεση που

εξετάζει, προβαίνει σε αυτοψία και πραγματογνωμοσύνη. Όλες οι δημόσιες υπηρεσίες οφείλουν να διευκολύνουν το έργο του ΣτΠ, σε αντίθετη περίπτωση, σε περίπτωση μη σύμπραξής τους, συντάσσεται ειδική έκθεση προς τον καθ' ύλη αρμόδιο υπουργό.

Εφόσον εξετάσει όλα τα στοιχεία ο ΣτΠ, συντάσσει πόρισμα το οποίο γνωστοποιεί στον αρμόδιο υπουργό και τις αρμόδιες υπηρεσίες. Διαμεσολαβεί δε με τον καλύτερο δυνατό τρόπο για την επίλυση του προβλήματος του φυσικού ή νομικού προσώπου. Ο ΣτΠ, όταν αποστέλλει τις προτάσεις προς τις αρμόδιες υπηρεσίες μπορεί να θέτει κάποια προθεσμία κατά την οποία οφείλουν να απαντήσουν για τις ενέργειές τους.

Από τα όσα αναφέραμε διαπιστώνουμε ότι ο ΣτΠ, έχει ρόλο διαμεσολαβητή μεταξύ των πολιτών και των δημοσίων υπηρεσιών όπως και των Ο.Τ.Α., για τη διευθέτηση των προβλημάτων τους. Έτσι οι Ο.Τ.Α., οφείλουν να συνεργάζονται με το ΣτΠ, για οποιοδήποτε ζήτημα προκύψει, να παρέχουν τα απαραίτητα στοιχεία για την εξέταση της υπόθεσης και εν συνεχεία να ενεργήσουν σύμφωνα με το πόρισμα του ΣτΠ, ώστε να αντιμετωπιστεί το ζήτημα που έλαβε χώρα.

2.1.6.2 Σώμα Επιθεωρητών Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης.

Με βάση τη διάταξη του άρθρου 2 παρ.2 του Ν.3074/2002 προβλέπεται ότι το «Σ.Ε.Ε.Δ.Δ. είναι όργανο εσωτερικού ελέγχου της Δημόσιας Διοίκησης που υπάγεται στον Υπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. Στην αρμοδιότητά του ανήκει ο έλεγχος των δημοσίων υπηρεσιών».

Το Σ.Ε.Ε.Δ.Δ. αποτελεί συλλογικό όργανο αυτοελέγχου της Δημόσιας Διοίκησης και υπάγεται στον Υπουργό Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, πράγμα το οποίο σημαίνει ότι δε διαθέτει πολιτική και διοικητική αυτονομία (Δαγτόγλου, 2004, 573).

Οι αρμοδιότητες του Σ.Ε.Ε.Δ.Δ. εκτείνονται στον έλεγχο των φορέων της ελληνικής δημόσιας διοίκησης όπως και στον έλεγχο των Ο.Τ.Α. πρώτου και δεύτερου βαθμού και των επιχειρήσεων τους.

Ήδη με τον προϊσχύοντα Νόμο 2477/1997, άρθρο 6 παρ.1 περιγραφόταν ο σκοπός του Σ.Ε.Ε.Δ.Δ., που επιγραμματικά εστιάζεται στη διασφάλιση της εύρυθμης και αποτελεσματικής λειτουργίας της διοίκησης.

Το Σ.Ε.Ε.Δ.Δ. αναλυτικότερα έχει ως σκοπό να αντιμετωπίσει:

- τα φαινόμενα κακοδιοίκησης ή πλημμελούς εφαρμογής της νομοθεσίας
- τις αδιαφανείς διαδικασίες ή κακής διαχείρισης
- την αναποτελεσματικότητα και τα αίτια κακής λειτουργίας
- τη χαμηλή παραγωγικότητα και ποιότητα παρεχόμενων υπηρεσιών καθώς και την υψηλού κόστους παροχή υπηρεσιών

Οι παραπάνω αρχές-στόχοι ολοκληρώνονται μέσα από την αποστολή του Σ.Ε.Ε.Δ.Δ., η οποία εντοπίζεται στα εξής:

- τη διενέργεια επιθεωρήσεων, εκτάκτων ελέγχων και ερευνών
- τη συγκέντρωση αποδεικτικού υλικού για την άσκηση ποινικής ή πειθαρχικής ή πειθαρχικής δίωξης καθώς και τη διενέργεια Ε.Δ.Ε., προκαταρκτικής εξέτασης ή προανάκρισης
- τον έλεγχο των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης των υπαλλήλων.

Σύμφωνα με το άρθρο 5 του Ν.3074/2002, η διαδικασία ελέγχου και έρευνας μπορεί να ξεκινήσει:

- αυτεπαγγέλτως με πρωτοβουλία δηλαδή του Ειδικού Γραμματέα
- μετά από εντολή Υπουργού ή του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας
- μετά από αίτημα του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης, του Συνηγόρου του Πολίτη ή επικεφαλής Ανεξάρτητης Αρχής
- μετά από αναφορά πολίτη.

Ο έλεγχος διενεργείται από τους υπαλλήλους - ελεγκτές, οι οποίοι μπορούν να επισκέπτονται την ελεγχόμενη υπηρεσία για επιτόπια μελέτη της υπόθεσης, να συζητούν με τους αρμόδιους υπαλλήλους και να ζητούν διευκρινήσεις, να ζητούν πληροφορίες και τα απαραίτητα έγγραφα που κρίνονται ως απαραίτητα για τη διερεύνηση της υπόθεσης (Φυτράκης, 2010, 297-298).

Η μη χορήγηση πληροφοριών ή στοιχείων καθώς και η απόκρυψή τους συνιστά αυτοτελές πειθαρχικό παράπτωμα για τους υπαλλήλους της ελεγχόμενης υπηρεσίας. Μετά το πέρας του ελέγχου οι επιθεωρητές υποβάλλουν στον ειδικό γραμματέα τεκμηριωμένη έκθεση στην οποία εκθέτουν τα συμπεράσματά τους και προτείνουν λύσεις. Σε περίπτωση εύρεσης τυχόν παραβάσεων, που συνιστούν πειθαρχικό ή ποινικό αδίκημα, τότε καταχωρούνται σε ειδικό κεφάλαιο της έκθεσης με αντίστοιχες προτάσεις για τη άσκηση πειθαρχικής ή ποινικής δίωξης η οποία στη συνέχεια διαβιβάζεται στο αρμόδιο πειθαρχικό όργανο και στον αρμόδιο εισαγγελέα και κινούνται οι σχετικές διαδικασίες κατά των παραβατών (Πικραμένος, 2015, 99-100).

Οι ελεγκτικές αρμοδιότητες εκτείνονται όπως αναφέραμε και στους Ο.Τ.Α.

Με τα πορίσματα των επιθεωρητών για φαινόμενα κακοδιοίκησης στην τοπική αυτοδιοίκηση, έχει ασκηθεί πειθαρχική δίωξη τόσο κατά των αιρετών όσο και των υπαλλήλων των Ο.Τ.Α. με σκοπό να τιμωρηθούν για πράξεις ή παραλείψεις τους, που αντίκειται στις επιταγές του Συντάγματος.

Εκ των άνω συμπεραίνεται ότι το Σ.Ε.Ε.Δ.Δ. ασκεί ένα βαρυσήμαντο ρόλο στην τήρηση της νομιμότητας σύμφωνα με της αρχές της χρηστής διοίκησης, χωρίς όμως να υποκαθιστά αρμόδια πειθαρχικά όργανα κατά το Σύνταγμα, αλλά επικουρώντας ουσιαστικά στη συλλογή του απαραίτητου υλικού για τη δίωξη των εν δυνάμει υπευθύνων.

2.1.6.3 Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης.

Αναφέρεται στο άρθρο 1 του Ν.3074/2012 ότι: *«Συνίσταται θέση Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης για τη διασφάλιση της εύρυθμης και αποτελεσματικής λειτουργίας της διοίκησης, την παρακολούθηση και αξιολόγηση του έργου των ελεγκτικών σωμάτων της δημόσιας διοίκησης και τον εντοπισμό των φαινομένων διαφθοράς και της κακοδιοίκησης».*

Ο θεσμός του Γ.Ε.Δ.Δ. δημιουργήθηκε προκειμένου να αντιμετωπίσει τα φαινόμενα κακοδιοίκησης και διαφθοράς και ιδιαίτερα να καλύψει ένα σοβαρό κενό συντονισμού του εσωτερικού ελέγχου της δημόσιας διοίκησης. Πρόκειται για αυτοτελή δημόσια υπηρεσία η οποία δεν υπάγεται σε κάποιο υπουργείο και ο Γ.Ε.Δ.Δ. δεν υπόκειται σε κυβερνητικό έλεγχο. Δεν αποτελεί όμως και ανεξάρτητη αρχή. Η θέση του Γ.Ε.Δ.Δ., διαθέτει κάτι παραπάνω από την αυτοτέλεια και κάτι λιγότερο από ανεξαρτησία δηλαδή το χαρακτήρα της *«οιονεί ανεξάρτητης ελεγκτικής αρχής»* (Ετήσια Έκθεση 2008, Ιούνιος 2009, σελ.21).

Στα πλαίσια της αποστολής του ο Γ.Ε.Δ.Δ., αναλαμβάνει συγκεκριμένες δράσεις όπως:

- να διατάσσει τη διενέργεια επιθεωρήσεων, ελέγχων και ερευνών από τα ελεγκτικά σώματα
- να παρακολουθεί τη δράση των ελεγκτικών σωμάτων (πορίσματα ελέγχων) και να αξιολογεί το έργο τους
- να διεξάγει ελέγχους, επανελέγχους, επιθεωρήσεις και έρευνες
- να εποπτεύει τις πειθαρχικές διαδικασίες και να ασκεί ένδικα μέσα
- να ελέγχει κατηγορίες ετήσιων δηλώσεων οικονομικής κατάστασης
- να προεδρεύει του Συντονιστικού Οργάνου Επιθεώρησης και Ελέγχου (Σ.Ο.Ε.Ε.)

Οι αρμοδιότητες του Γ.Ε.Δ.Δ., εκτείνονται ως συντονιστικό όργανο, ως ελεγκτικό όργανο και ως πειθαρχικό όργανο.

Ο Γ.Ε.Δ.Δ., ασκεί το ελεγκτικό του έργο, σε επιθεωρήσεις, ελέγχους, επανελέγχους και έρευνες στο Δημόσιο, στα Ν.Π.Δ.Δ, στους Ο.Τ.Α πρώτου και δευτέρου βαθμού, στις επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α, στα Ν.Π.Ι.Δ. και στις δημόσιες επιχειρήσεις ή επιχειρήσεις, τη διοίκηση των οποίων ορίζει άμεσα ή έμμεσα το δημόσιο με διοικητική πράξη ως μέτοχος.

Αξίζει να αναφερθεί ότι οι υπάλληλοι και λειτουργοί των ελεγχόμενων φορέων οφείλουν να συνεργάζονται με το Γ.Ε.Δ.Δ., ή με τα ελεγκτικά σώματα ή υπηρεσίες, διαφορετικά η άρνησή τους να συνεργασθούν ή να χορηγήσουν στοιχεία κατά τη διάρκεια του ελέγχου, αποτελεί πειθαρχικό παράπτωμα.

Εξάλλου σε περίπτωση που διαπιστωθούν πειθαρχικά παραπτώματα, στα πλαίσια του ελέγχου ή της επιθεώρησης που διενεργεί ο Γ.Ε.Δ.Δ., τα αρμόδια όργανα δεσμεύονται στην άσκηση πειθαρχικής δίωξης (Φυτράκης, 2010, 239-243).

2.1.6.4 Υπηρεσίες Ελέγχου στα καθ' ύλην αρμόδια υπουργεία.

- Σώμα Επιθεωρητών Ελεγκτών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών
- Σώμα Επιθεωρητών Δημοσίων Έργων του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών
- Σώμα Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας που υπάγεται στο Υπουργείο Υγείας
- Σώμα Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος που υπάγεται στον Υπουργό Επικρατείας για την καταπολέμηση της διαφθοράς
- Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας του Υπουργείου Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης
- Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Περιβάλλοντος και Ενέργειας που υπάγεται στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας
- Σώμα Επιθεώρησης και Ελέγχου Καταστημάτων Κράτησης του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων
- Διεύθυνση Εσωτερικών Υποθέσεων Ελληνικής Αστυνομίας του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη
- Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής

Πίνακας 1: Συγκριτικό Διάγραμμα Ελεγκτικών Σωμάτων της Διοίκησης

ΤΙΤΛΟΣ	ΝΟΜΙΚΗ ΜΟΡΦΗ	ΚΥΡΙΟ ΕΡΓΟ
Συνήγορος του Πολίτη	Ανεξάρτητη Αρχή	Έλεγχος - Διαμεσολάβηση
Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού	Ανεξάρτητη Αρχή	Επιθεώρηση
Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης	Διοικητική Αρχή	Εποπτεία Ελεγκτικού Έργου
Σώμα Επιθεωρητών Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης	Σώμα	Έλεγχος - Επιθεώρηση
Σώμα Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας & Πρόνοιας	Σώμα	Έλεγχος - Επιθεώρηση
Σώμα Επιθεωρητών Ελεγκτών Υπουργείου Μεταφορών & Επικοινωνιών	Σώμα	Έλεγχος - Επιθεώρηση
Σώμα Επιθεώρησης & Ελέγχου Καταστημάτων Κράτησης	Σώμα	Έλεγχος
Σώμα Επιθεωρητών Δημοσίων Έργων	Σώμα	Επιθεώρηση
Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Περιβάλλοντος	Σώμα	Έλεγχος
Διεύθυνση Εσωτερικών Υποθέσεων Ελληνικής Αστυνομίας	Ειδική Υπηρεσία	Διερεύνηση Εγκλημάτων
Σώμα Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος	Σώμα	Έλεγχος - Επιθεώρηση
Γραφείο Εσωτερικών Υποθέσεων Υπουργείου Ναυτιλίας & Νησιωτικής Πολιτικής	Ειδική Υπηρεσία	Διερεύνηση Εγκλημάτων

Πηγή: Φυτράκης, Ε. (2010) *Τα Ελεγκτικά Σώματα της Διοίκησης*, Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σελ. 4

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ - ΔΗΜΟΣ ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ ΑΤΤΙΚΗΣ

3.1. Ιστορικά στοιχεία

Το **Μαρούσι**, αποτελεί την έδρα του Δήμου Αμαρουσίου και δεσπόζει στην καρδιά του Βορείου Τομέα του νομού Αττικής. Καταλαμβάνει έκταση 13 τ.χλμ. και ο πληθυσμός του ανέρχεται σε 72.333 κατοίκους⁴.

Η σύγχρονη ονομασία Μαρούσι εμφανίζεται στην καθαρεύουσα ως «Αμαρούσιον», όρος που προέρχεται από το επίθετο Αμαρυσία. Επίσης, ο πρώτος Δήμος που ιδρύεται το 1836 με έδρα το Μαρούσι αποκαλείται "Δήμος Αμαρυσίων".

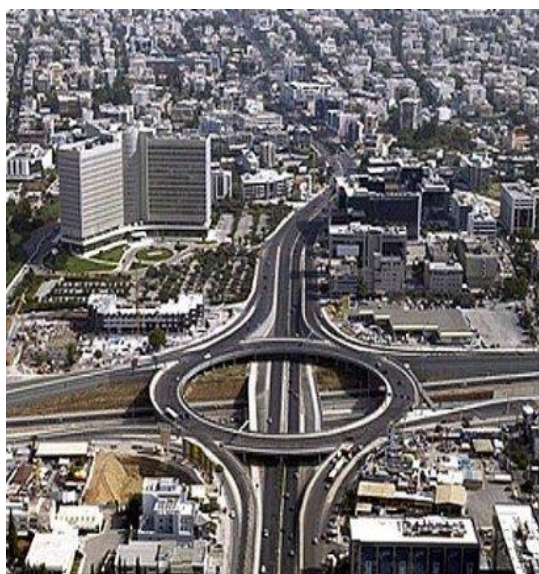
Το 1896 το Αμαρούσιο, αν και χωριό, θεωρείτο εκπαιδευτικό κέντρο της βόρειας Αττικής, αφού στο δημοτικό σχολείο και το σχολαρχείο του φοιτούσαν και παιδιά από την Κηφισιά, το Χαλάνδρι, το Ηράκλειο, το Καπανδρίτι, τον Ωρωπό και το Μενίδι. Στην περιοχή κατέφθαναν και όσοι έπασχαν εκείνη την εποχή από φυματίωση για το υγιεινό του κλίμα. Εκείνη τη χρόνια διοργανώθηκαν και οι πρώτοι σύγχρονοι Ολυμπιακοί Αγώνες, με το Σπύρο Λούη να έρχεται πρώτος στη μααραθώνια διαδρομή. Η νίκη του δημοφιλούς κανατά ανέδειξε το Μαρούσι σε σημαντική έδρα του ελληνικού αθλητισμού, ενώ άμεσα λειτουργεί γυμναστικός σύλλογος και γυμναστήριο που αναδεικνύουν πολλούς αθλητές με πρωτιές σε πανελλήνιους και βαλκανικούς αγώνες.

Ο σύγχρονος συνοικισμός αναπτύσσεται σε υψόμετρο 230 μέτρων, 2 χιλιόμετρα νότια της Κηφισιάς και 11 χιλιόμετρα βορειοανατολικά του κέντρου των Αθηνών, ενώ συνορεύει με τους Δήμους Πεντέλης, Βριλησσιών, Ψυχικού, Νέας Ιωνίας, Ηρακλείου Χαλανδρίου και Πεύκης.

Ο Δήμος Αμαρουσίου παραδοσιακά συγκέντρωνε πολλές μονάδες στην παραγωγική του ζώνη, όπως μαρμαράδικα και κέντρα κεραμικής. Σήμερα στην επιχειρηματική του ζώνη συγκεντρώνεται σημαντικό ποσοστό της επιχειρηματικής δραστηριότητας, κυρίως στον τομέα των υπηρεσιών, όπως της υγείας (Υπουργείο Υγείας, νοσοκομεία), του χρηματοπιστωτικού τομέα, των τηλεπικοινωνιών και εμπορικών κέντρων (Mall, Avenue, Golden Hall). Στο Αμαρούσιο εδρεύουν επίσης το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, η Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (Α.Σ.ΠΑΙ.ΤΕ), η Βορέειος Βιβλιοθήκη, η Δημοτική Πινακοθήκη, το Σπαθάρειο Μουσείο, εκθεσιακός χώρος (HELEXPO), το Ολυμπιακό Στάδιο και γυμναστικοί σύλλογοι.

Τέλος, με την εφαρμογή της νέας διοικητικής διαίρεσης της χώρας, σύμφωνα με το «Πρόγραμμα Καλλικράτης», το 2011 δεν επήλθε μεταβολή στο Δήμο.

⁴ <https://www.maroussi.gr/>

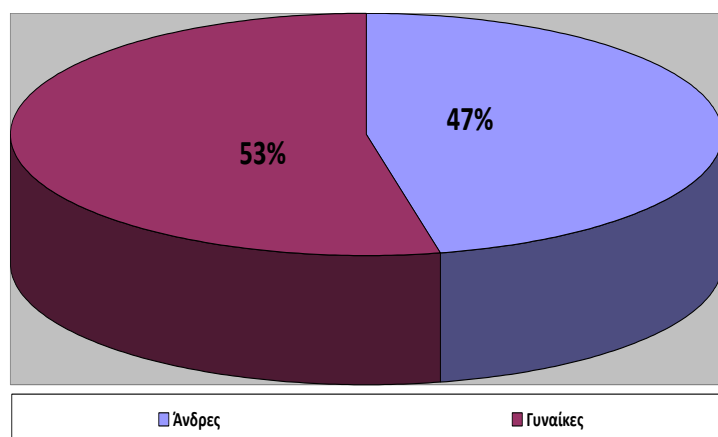

3.2. Δημογραφικά Στοιχεία

Περαιτέρω είναι σημαντικό να αναλύσουμε τα ιδιαίτερα δημογραφικά χαρακτηριστικά του Δήμου Αμαρουσίου, έτσι όπως αυτά αποτυπώνονται μέσα από τα στατιστικά δεδομένα της Ελληνικής Στατιστικής Υπηρεσίας (ΕΛΣΤΑΤ), σύμφωνα με την τελευταία πανελλαδική απογραφή του πληθυσμού, που έλαβε χώρα το 2011.

Ξεκινώντας λοιπόν με την πληθυσμιακή χαρτογράφηση του Δήμου, παρατηρούμε ότι από τους 72.333 κατοίκους του Δήμου, την πλειοψηφία κατέχουν οι γυναίκες αγγίζοντας τις 38.595 κατοίκους, όπως αποτυπώνεται και στο παρακάτω γράφημα.

Γράφημα 1: Πληθυσμός κατά φύλο

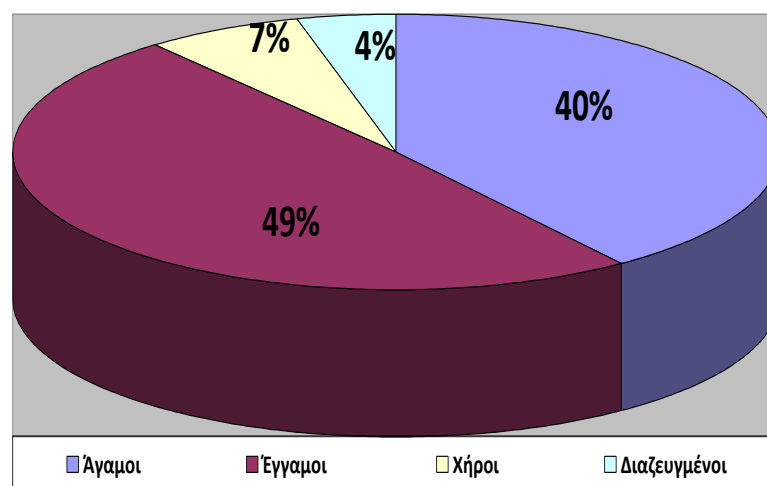

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία (ΕΛΣΤΑΤ)

Από το σύνολο των κατοίκων παρατηρούμε ότι, σχεδόν οι μισοί (35.638) πρόκειται για έγγαμους και ακολουθούν οι άγαμοι, με σημαντική διαφορά, της τάξης

των εννέα ποσοστιαίων μονάδων, ενώ τα άτομα σε διάσταση και χηρεία, δεν ξεπερνούν τις 9.000 κατοίκους. Αναλυτικότερα τα ανωτέρω δεδομένα κατηγοριοποιούνται στο παρακάτω γράφημα.

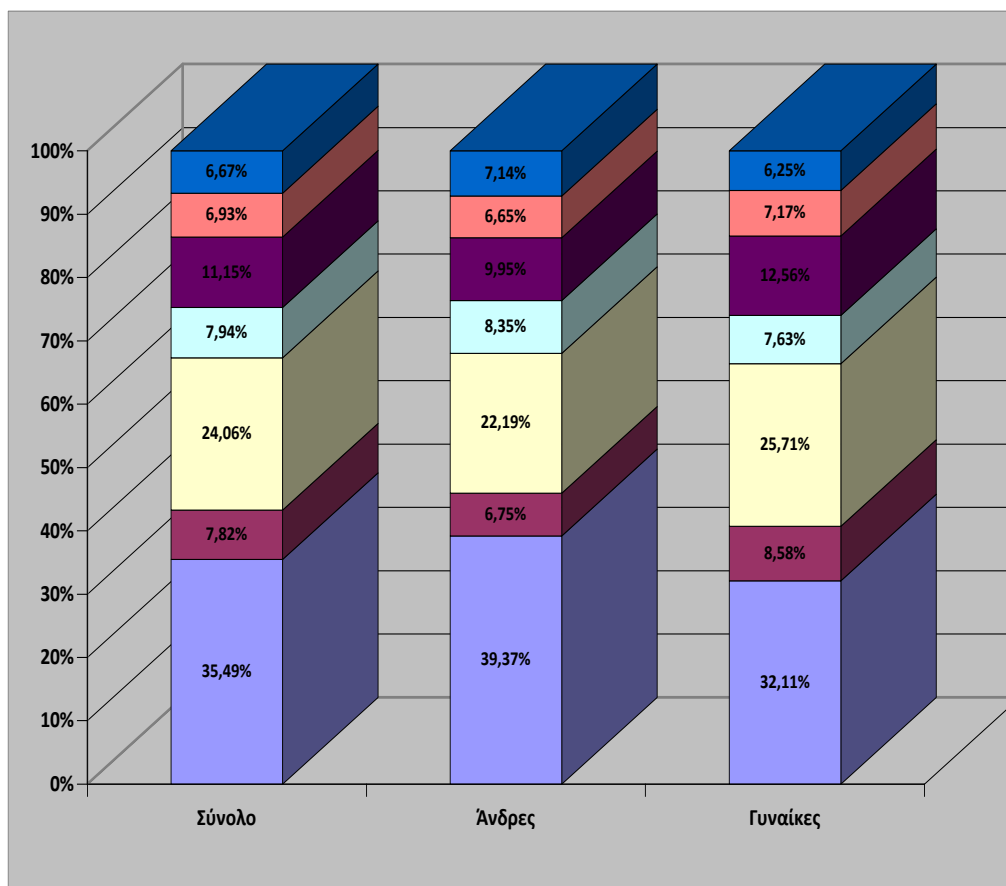
Γράφημα 2: Μόνιμος Πληθυσμός και Οικογενειακή Κατάσταση

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία (ΕΛΣΤΑΤ)

Επίσης σε ότι αφορά το επίπεδο εκπαίδευσης των κατοίκων, όπως αποτυπώνεται στο Γράφημα 3, σημειώνεται υψηλό ποσοστό αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, που αγγίζει το 35,49%, με το εν λόγω ποσοστό να μοιράζεται ισόποσα ανάμεσα στα δυο φύλα.

Γράφημα 3: Μόνιμος Πληθυσμός κατά φύλο και επίπεδο εκπαίδευσης

■ Μη κατατασσόμενοι

■ Έγκατέλειψαν Δημοτικό, αλλά γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση/ Ολοκλήρωσαν την προσχολική αγωγή/ Δεν γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση

■ Απόφοιτοι Δημοτικού

■ Απόφοιτοι Τριτάξιου Γυμνασίου και Πτυχιούχοι Επαγγελματικών Σχολών

■ Απόφοιτοι Λυκείου

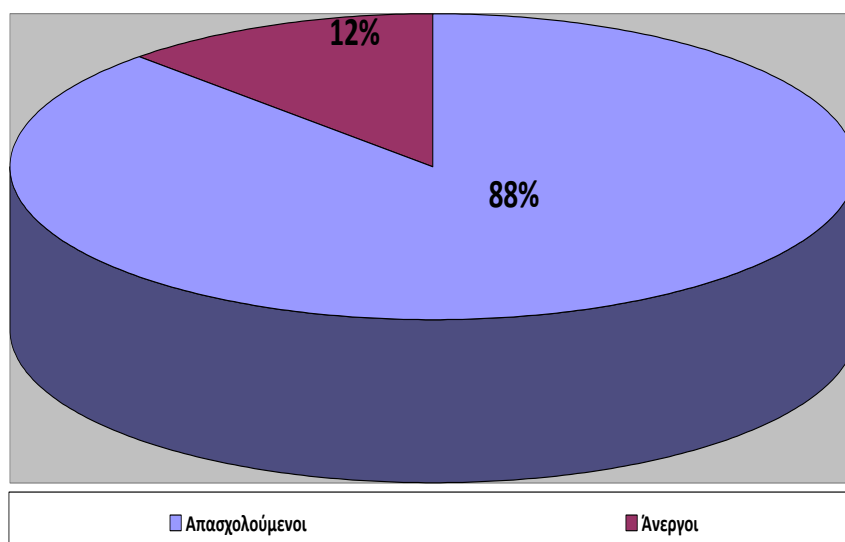
■ Πτυχιούχοι μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης

■ Κάτοχοι διδακτορικού ή μεταπτυχιακού τίτλου, Πτυχιούχοι Πανεπιστημίου - Πολυτεχνείου, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, ανώτερων επαγγελματικών και ισότιμων Σχολών

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία (ΕΛΣΤΑΤ)

Σχετικά με την κατάσταση ασχολίας του Δήμου Αμαρουσίου παρατηρείται ότι σε σύνολο 34.143 ατόμων, οι 29.960 είναι απασχολούμενοι, σε αντίθεση με τους 4.183, που είναι άνεργοι, αντιπροσωπεύοντας το ισχύον ποσοστό του 12%, όπως αποτυπώνεται στο Γράφημα 4.

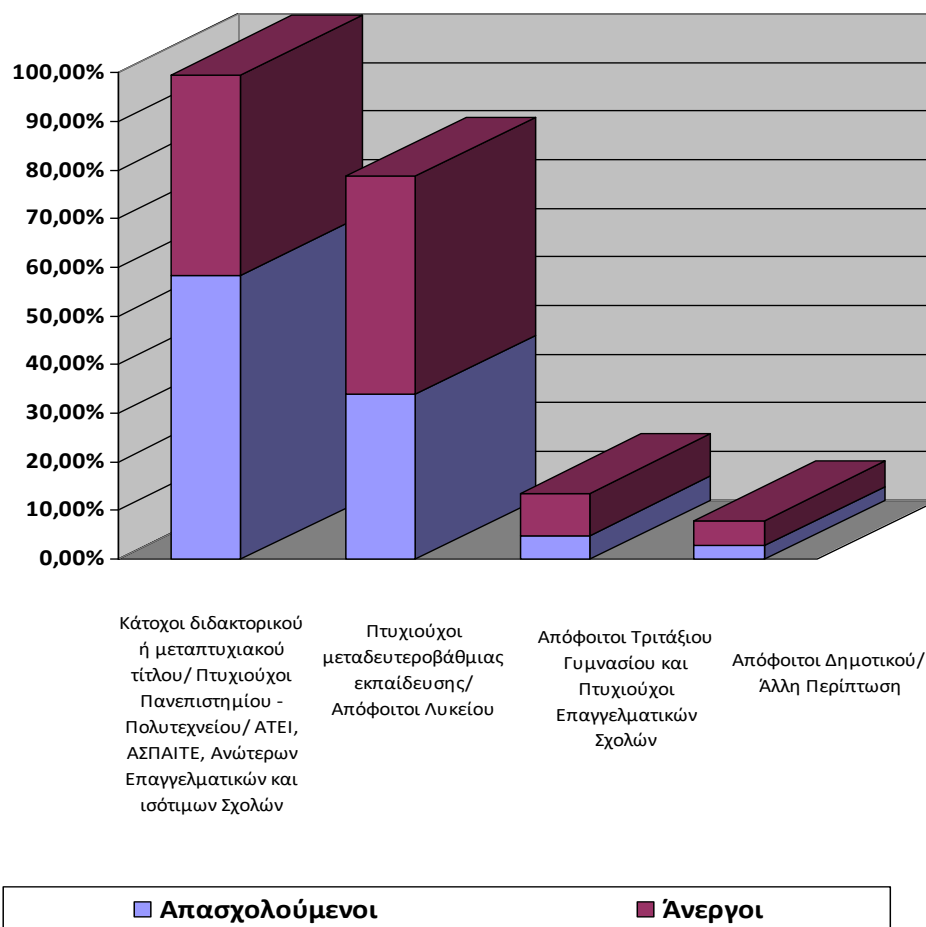
Γράφημα 4: Μόνιμος Πληθυσμός και κατάσταση ασχολίας

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία (ΕΛΣΤΑΤ)

Τέλος, όσον αφορά το επίπεδο εκπαίδευσης των απασχολούμενων και των ανέργων παρατηρείται ότι το 58,35% των απασχολούμενων είναι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε αντίθεση με το 41,29% των ανέργων, οι οποίοι όμως εμφανίζουν σχεδόν διπλάσια ποσοστά αποφοίτων δημοτικού, τριτάξιου γυμνασίου και επαγγελματικών σχολών, από τα αντίστοιχα των απασχολούμενων, όπως διαφαίνονται στο παρακάτω Γράφημα.

Γράφημα 5: Απασχολούμενοι και άνεργοι κατά επίπεδο εκπαίδευσης

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία (ΕΛΣΤΑΤ)

3.3. Ανάλυση Απολογισμών Εσόδων και Εξόδων ετών 2013 – 2015

Κατόπιν της αρχικής παρουσίασης των ιστορικών και δημογραφικών στοιχείων του Δήμου Αμαρουσίου και με τη βοήθεια των απολογιστικών στοιχείων των ετών 2013-2014-2015, σε αυτό το σημείο σκόπιμο είναι να παρατεθούν αναλυτικά τα Έσοδα και οι Δαπάνες της εξεταζόμενης περιόδου, τα οποία μέσω της ποσοτικοποίησής τους (Γραφήματα 6–11), που ακολουθεί, θα εξαχθούν και τα αντίστοιχα συμπεράσματα.

Πίνακας 2: Απολογισμός Εσόδων Οικονομικού Έτους 2013

Κωδικοί Αριθμοί	ΤΙΤΛΟΣ ΕΣΟΔΩΝ	Απολογισμός (σε Ευρώ)
0	Τακτικά Έσοδα	40.134.084,07
1	Έκτακτα Έσοδα	22.404.207,46
2	Έσοδα Παρελθόντων Οικονομικών Ετών (Π.Ο.Ε)	1.384.599,31
3	Εισπράξεις από Δάνεια και απαιτήσεις ΠΟΕ	873.584,77
4	Εισπράξεις υπέρ του Δημοσίου και τρίτων και επιστροφές χρημάτων	5.645.380,23
5	Χρηματικό Υπόλοιπο	6.993.818,39
	Σύνολο Εσόδων	77.435.674,23

Πηγή: Ανακεφαλαίωση Απολογιστικού Πίνακα Εσόδων Οικον. Έτους 2013, Δήμου Αμαρουσίου

Πίνακας 3: Απολογισμός Εσόδων Οικονομικού Έτους 2014

Κωδικοί Αριθμοί	ΤΙΤΛΟΣ ΕΣΟΔΩΝ	Απολογισμός (σε Ευρώ)
0	Τακτικά Έσοδα	35.479.224,13
1	Έκτακτα Έσοδα	4.099.657,28
2	Έσοδα Παρελθόντων Οικονομικών Ετών (Π.Ο.Ε)	1.154.271,98
3	Εισπράξεις από Δάνεια και απαιτήσεις ΠΟΕ	734.912,87
4	Εισπράξεις υπέρ του Δημοσίου και τρίτων και επιστροφές χρημάτων	5.400.617,86
5	Χρηματικό Υπόλοιπο	11.227.066,57
	Σύνολο Εσόδων	58.095.750,69

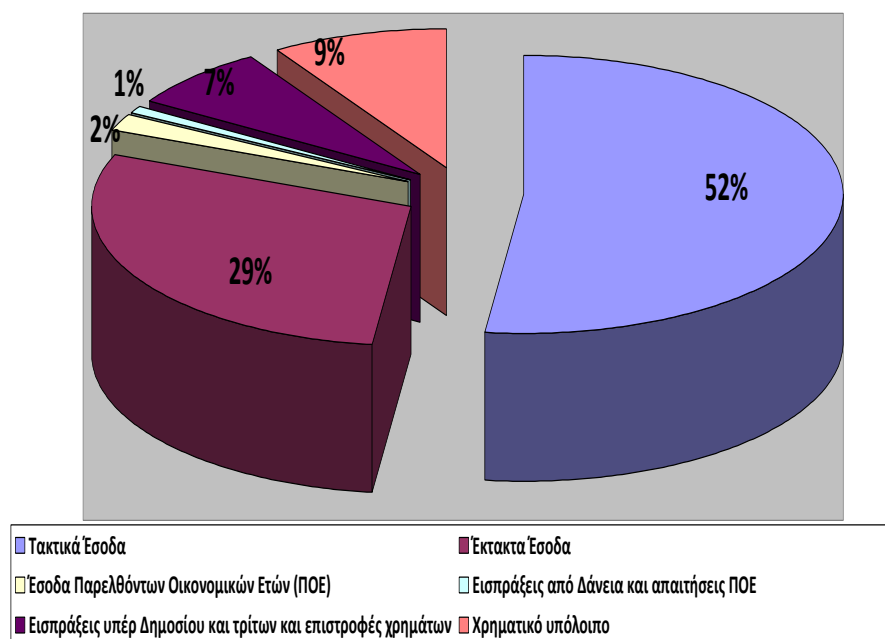
Πηγή: Ανακεφαλαίωση Απολογιστικού Πίνακα Εσόδων Οικον. Έτους 2014, Δήμου Αμαρουσίου

Πίνακας 4: Απολογισμός Εσόδων Οικονομικού Έτους 2015

Κωδικοί Αριθμοί	ΤΙΤΛΟΣ ΕΣΟΔΩΝ	Απολογισμός (σε Ευρώ)
0	Τακτικά Έσοδα	31.546.071,49
1	Έκτακτα Έσοδα	4.398.123,64
2	Έσοδα Παρελθόντων Οικονομικών Ετών (Π.Ο.Ε)	5.823.142,13
3	Εισπράξεις από Δάνεια και απαιτήσεις ΠΟΕ	753.240,47
4	Εισπράξεις υπέρ του Δημοσίου και τρίτων και επιστροφές χρημάτων	5.402.389,33
5	Χρηματικό Υπόλοιπο	15.022.476,12
	Σύνολο Εσόδων	62.945.443,18

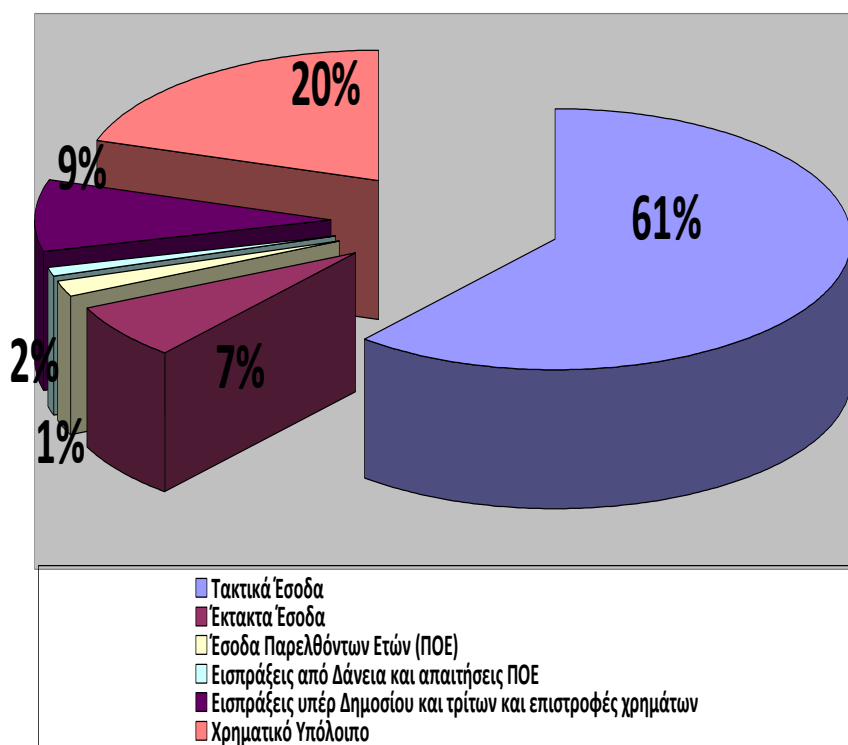
Πηγή: Ανακεφαλαίωση Απολογιστικού Πίνακα Εσόδων Οικον. Έτους 2015, Δήμου Αμαρουσίου

Γράφημα 6: Κατηγορίες Εσόδων Οικονομικού Έτους 2013

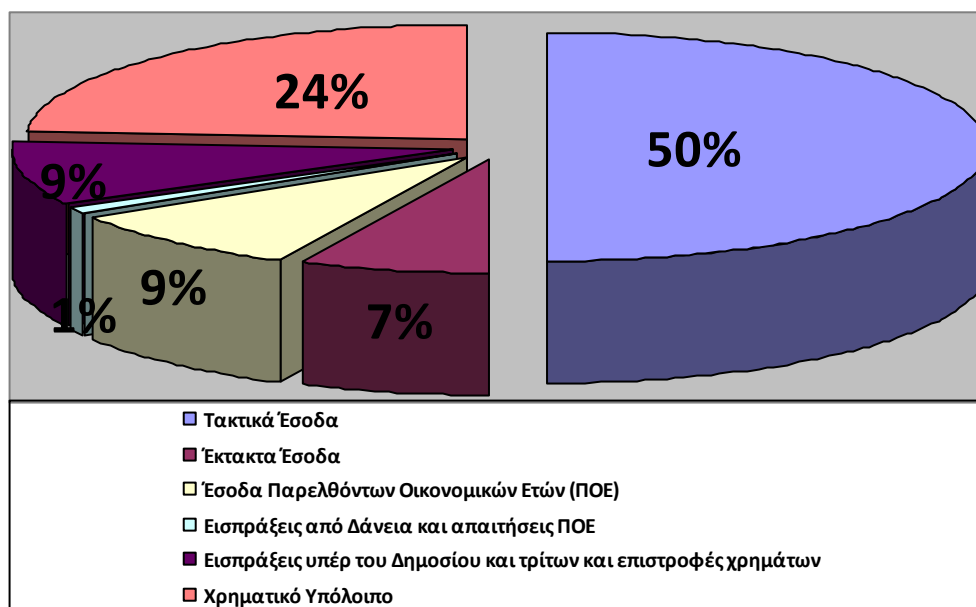
Πηγή: Ανακεφαλαίωση Απολογιστικού Πίνακα Εσόδων Οικον. Έτους 2013, Δήμου Αμαρουσίου
(Ίδια Επεξεργασία)

Γράφημα 7: Κατηγορίες Εσόδων Οικονομικού Έτους 2014

Πηγή: Ανακεφαλαίωση Απολογιστικού Πίνακα Εσόδων Οικον. Έτους 2014, Δήμου Αμαρουσίου (Ίδια Επεξεργασία)

Γράφημα 8: Κατηγορίες Εσόδων Οικονομικού Έτους 2015

Πηγή: Ανακεφαλαίωση Απολογιστικού Πίνακα Εσόδων Οικον. Έτους 2015, Δήμου Αμαρουσίου (Ίδια Επεξεργασία)

Πίνακας 5: Απολογισμός Δαπανών Οικονομικού Έτους 2013

Κωδικοί Αριθμοί	ΤΙΤΛΟΣ ΕΞΟΔΩΝ	Απολογισμός (σε Ευρώ)
6	Έξοδα Χρήσης	30.242.399,07
7	Επενδύσεις	4.050.602,71
8	Πληρωμές Π.Ο.Ε., Αποδόσεις, Προβλέψεις	31.915.605,88
9	Αποθεματικό	0
	Σύνολο εξόδων και πληρωμών	66.208.607,66

Πηγή: Ανακεφαλαίωση Απολογιστικού Πίνακα Δαπανών Οικον. Έτους 2013, Δήμου Αμαρουσίου

Πίνακας 6: Απολογισμός Δαπανών Οικονομικού Έτους 2014

Κωδικοί Αριθμοί	ΤΙΤΛΟΣ ΕΞΟΔΩΝ	Απολογισμός (σε Ευρώ)
6	Έξοδα Χρήσης	30.809.851,66
7	Επενδύσεις	4.039.523,58
8	Πληρωμές Π.Ο.Ε., Αποδόσεις, Προβλέψεις	8.223.899,33
9	Αποθεματικό	0
	Σύνολο εξόδων και πληρωμών	43.073.274,57

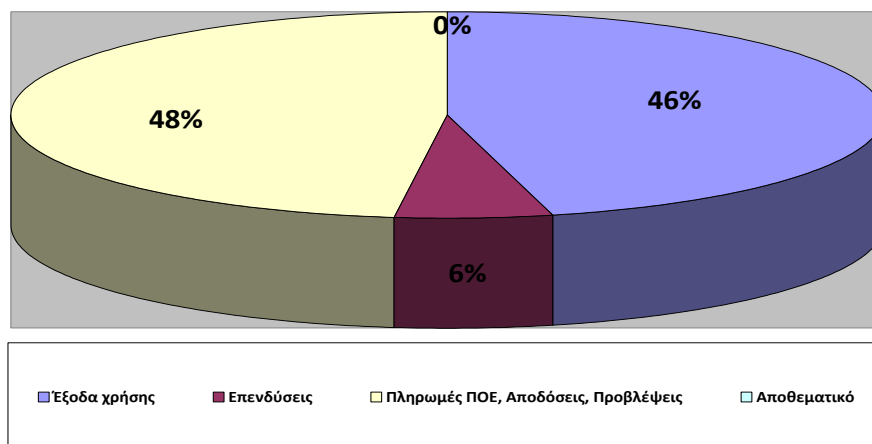
Πηγή: Ανακεφαλαίωση Απολογιστικού Πίνακα Δαπανών Οικον. Έτους 2014, Δήμου Αμαρουσίου

Πίνακας 7: Απολογισμός Δαπανών Οικονομικού Έτους 2015

Κωδικοί Αριθμοί	ΤΙΤΛΟΣ ΕΞΟΔΩΝ	Απολογισμός (σε Ευρώ)
6	Έξοδα Χρήσης	30.717.300,85
7	Επενδύσεις	3.536.067,22
8	Πληρωμές Π.Ο.Ε., Αποδόσεις, Προβλέψεις	6.063.886,02
9	Αποθεματικό	0
	Σύνολο εξόδων και πληρωμών	40.317.254,09

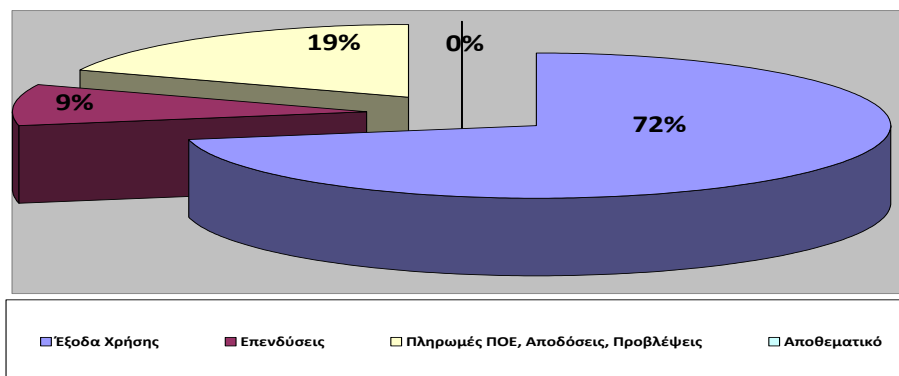
Πηγή: Ανακεφαλαίωση Απολογιστικού Πίνακα Δαπανών Οικον. Έτους 2015, Δήμου Αμαρουσίου

Γράφημα 9: Κατηγορίες Εξόδων Οικονομικού Έτους 2013

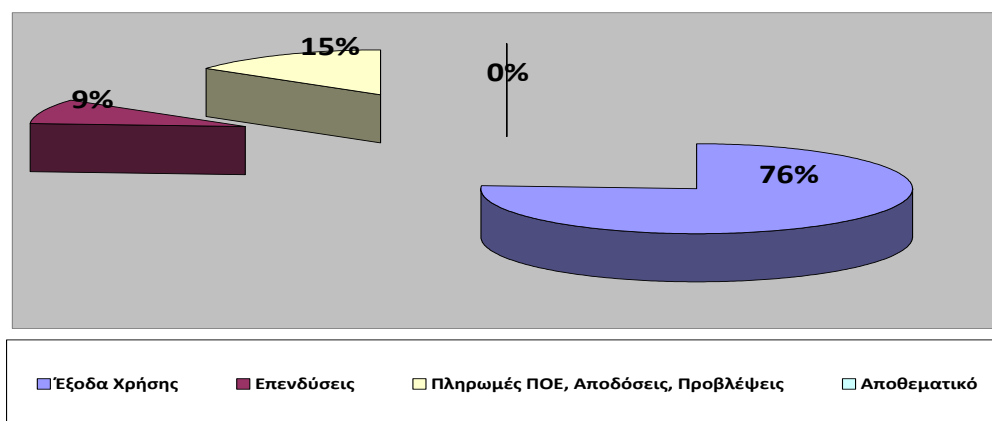
Πηγή: Ανακεφαλαίωση Απολογιστικού Πίνακα Δαπανών Οικον. Έτους 2013, Δήμου Αμαρουσίου
(Ίδια Επεξεργασία)

Γράφημα 10: Κατηγορίες Εξόδων Οικονομικού Έτους 2014

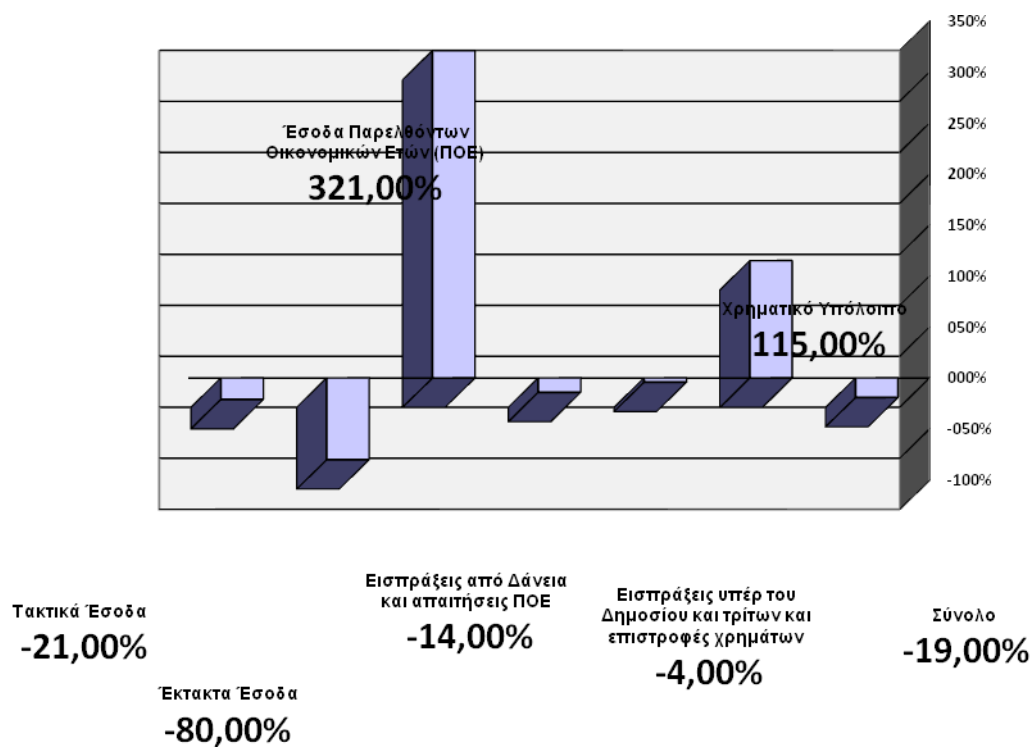
Πηγή: Ανακεφαλαίωση Απολογιστικού Πίνακα Δαπανών Οικον. Έτους 2014, Δήμου Αμαρουσίου
(Ίδια Επεξεργασία)

Γράφημα 11: Κατηγορίες Εξόδων Οικονομικού Έτους 2015

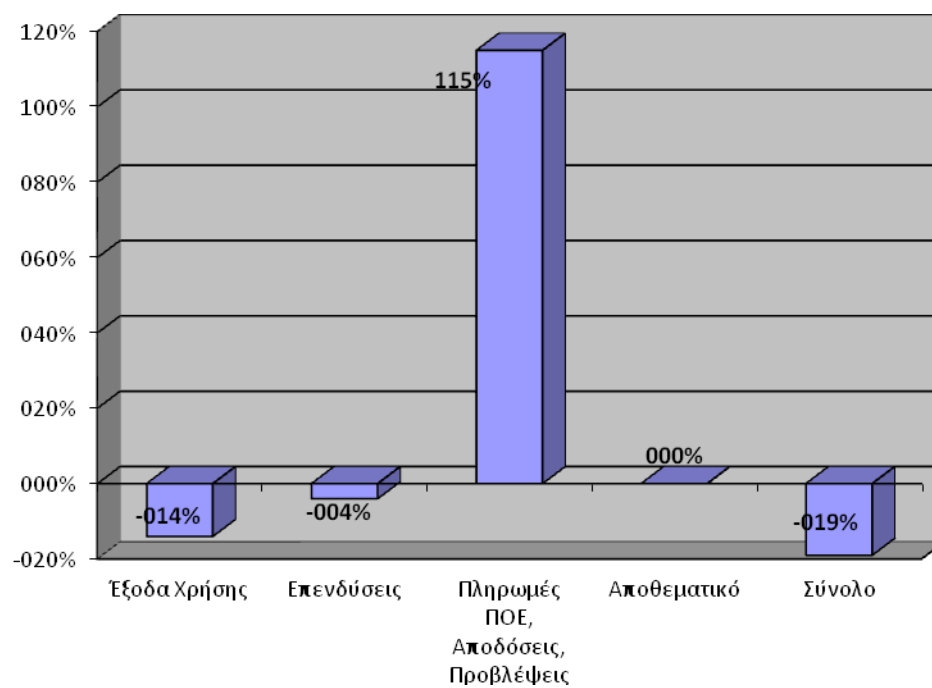
Πηγή: Ανακεφαλαίωση Απολογιστικού Πίνακα Δαπανών Οικον. Έτους 2015, Δήμου Αμαρουσίου
(Ίδια Επεξεργασία)

Από τα ανωτέρω, τεκμαίρεται το συμπέρασμα ότι μέσω των απολογιστικών στοιχείων των τριών ετών (2013-2014-2015), τόσο το σύνολο των εσόδων όσο και των δαπανών παρουσίασε κάμψη της τάξης του 19%, με ιδιαίτερη μείωση, να εμφανίζεται στον κλάδο των εκτάκτων εσόδων κατά 80% και με παράλληλη αύξηση του χρηματικού υπολοίπου και των πληρωμών παρελθόντων οικονομικών ετών (Π.Ο.Ε.) κατά 115%, όπως εμφανίζονται στα Γραφήματα 12 και 13.

Πηγή: Ανακεφαλαίωση Απολογιστικού Πίνακα Εσόδων Οικον. Ετών 2013-2015, Δήμου Αμαρουσίου (Ίδια Επεξεργασία)

Γράφημα 13: Συγκριτική Ανάλυση Εξόδων Ετών 2013 και 2015

Πηγή: Ανακεφαλαίωση Απολογιστικού Πίνακα Δαπανών Οικον. Ετών 2013-2015, Δήμου Αμαρουσίου (Ίδια Επεξεργασία)

3.4. Χρηματοοικονομικοί Αριθμοδείκτες.

Οι λογιστικές ή χρηματοοικονομικές καταστάσεις παρέχουν επαρκείς πληροφορίες που μπορούν να βοηθήσουν τους ενδιαφερόμενους αναφορικά με τη χρηστή «διοίκηση» - διαχείριση των οικονομικών του Δήμου, να λάβουν σωστές αποφάσεις. Ως εκ τούτου αποτελούν σημαντική πηγή πληροφοριών. Η πραγματική όμως εικόνα ενός Δήμου δίνεται σε συνδυασμό και με άλλες συμπληρωματικές πληροφορίες που περιλαμβάνονται στους ετήσιους απολογισμούς που καταρτίζουν οι Δήμοι, καθώς και σε άλλα εξωλογιστικά δεδομένα. Έτσι, οι σημειώσεις που συνοδεύουν τις λογιστικές καταστάσεις αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών και πρέπει να μελετώνται προσεκτικά κατά την ανάλυση και αξιολόγηση των δεδομένων καθενός Δήμου.

Συνεπώς, στα πλαίσια των διαδικασιών Προγραμματισμού, Οργάνωσης, Διαχείρισης και Ελέγχου μιας Οικονομική Μονάδας (Ο.Τ.Α), η Χρηματοοικονομική Επιστήμη παρέχει διάφορα εργαλεία, ένα από αυτά είναι και οι **οικονομικοί αριθμοδείκτες**.

Συγκεκριμένα, ιδιαίτερη αναφορά αποτυπώνεται στο άρθρο 163 και 165 του ΔΚΚ του Ν. 3463/2006. Σύμφωνα με το άρθρο 163 προβλέπεται ότι *«Ο ορκωτός ελεγκτής-λογιστής, για τον έλεγχο των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων (ισολογισμού, λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσεως, πίνακα διαθέσεως αποτελεσμάτων και προσαρτήματος) του Δήμου, εφαρμόζει τις αρχές και τους κανόνες ελεγκτικής που ακολουθεί το Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών-Λογιστών, οι οποίες συμφωνούν με τις βασικές αρχές των διεθνών ελεγκτικών προτύπων. Στο χορηγούμενο πιστοποιητικό ελέγχου του, ο ορκωτός ελεγκτής - λογιστής αναφέρει εάν ο Δήμος εφάρμοσε ορθά το κλαδικό λογιστικό σχέδιο Δήμων και Κοινοτήτων και εάν τηρήθηκαν οι διατάξεις του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα και των αντίστοιχων κανονιστικών ρυθμίσεων οι οποίες αφορούν το οικονομικό, λογιστικό και διαχειριστικό σύστημα των Δήμων. Περιλαμβάνει επίσης και όλες τις παρατηρήσεις που αφορούν σε σημαντικές ανεπάρκειες που έχουν ουσιώδη επίδραση στην ακρίβεια ή ορθότητα κονδυλίων του ισολογισμού ή των αποτελεσμάτων χρήσεως. Εκτός από το πιστοποιητικό ελέγχου, ο ορκωτός ελεγκτής-λογιστής υποχρεούται να καταρτίζει και έκθεση ελέγχου, στην οποία θα περιλαμβάνει τα όσα προέκυψαν από τον έλεγχό του, παραθέτοντας, επιπροσθέτως και τις αναγκαίες υποδείξεις του για κάθε θέμα. Η έκθεση ελέγχου υποβάλλεται από τον ορκωτό ελεγκτή-λογιστή στο δημοτικό συμβούλιο και στον Γενικό Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας»*.

Επίσης, στο άρθρο 165 ορίζεται ότι *«καθορίζονται δείκτες αξιολόγησης της οικονομικής διαχείρισης των ανωτέρω φορέων, οι οποίοι συνοδεύουν τον προϋπολογισμό, καθώς και τον απολογισμό ή και τον ισολογισμό αυτών»*.

Επιπλέον, με την εισαγωγή του «Προγράμματος Καλλικράτης», εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 74712/2010 Απόφαση του Υπουργείου Εσωτερικών Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, όπου «καθορίστηκε ο τύπος, το περιεχόμενο των στοιχείων του χρόνου και του τρόπου ενημέρωσης της βάσης δεδομένων, «οικονομικά στοιχεία δήμων», δηλαδή των αριθμοδεικτών αξιολόγησης καθώς και κάθε άλλης αναγκαίας λεπτομέρειας».

Με το Π.Δ. 315/99, καθιερώνεται η εφαρμογή του **Διπλογραφικού Λογιστικού Συστήματος** των Ο.Τ.Α. α' βαθμού και ορίζεται η υποχρεωτική εφαρμογή του, από 1/1/2000. Με το λογιστικό σύστημα, εφαρμόζονται οι αρχές της Γενικής Λογιστικής, της Αναλυτικής Λογιστικής και των Λογαριασμών Τάξεως, όπου θα πρέπει να εναρμονίζονται με τις απαιτήσεις του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων και του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου των Ο.Τ.Α. Επίσης με την Κ.Υ.Α **4604/2005** γίνεται *«τροποποίηση των διατάξεων του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου των Ο.Τ.Α. α' βαθμού, που αναφέρεται στον τύπο και το περιεχόμενο του προϋπολογισμού αυτών»*. Αναλυτικότερα, καθορίζεται η λειτουργία και συνδεσμολογία των λογαριασμών, η εφαρμογή της αξιόπιστης διπλογραφικής λογιστικής μεθόδου στην παρακολούθηση των εσόδων-δαπανών του Δήμου, της εκτέλεσης του προϋπολογισμού, του προσδιορισμού του τελικού αποτελέσματος (**πλεονάσματος ή ελλείμματος**), κατάρτισης του απολογισμού κ.λ.π. Τέλος επιβάλλονται αυστηρά πρόστιμα σε περίπτωση μη προσαρμογής στα ανωτέρω Π.Δ. και Κ.Υ.Α.

Από την άλλη πλευρά, αναφορικά με την εννοιολογική απόδοση των αριθμοδεικτών οφείλουμε να τονίσουμε ότι προσδιορίζεται από το συσχετισμό δύο ή περισσότερων μεγεθών. Ειδικότερα, η ανάλυση πραγματοποιείται σε δύο πεδία:

- τη **διαχρονική ανάλυση** (time series analysis), όπου γίνεται σύγκριση των παρόντων χρηματοοικονομικών στοιχείων της οικονομικής μονάδας ή του Δήμου, με τα παρελθόντα ή με αυτά που πρόκειται να πραγματοποιηθούν στο μέλλον. Ως σκοπό έχει να διαπιστώσει κατά πόσο η χρηματοοικονομική της κατάσταση, ή η απόδοσή της έχει βελτιωθεί ή επιδεινωθεί με την πάροδο του χρόνου.
- τη **διαστρωματική ανάλυση** (comparative analysis or cross-sectional analysis), όπου επιτυγχάνεται σύγκριση μεταξύ των χρηματοοικονομικών στοιχείων της οικονομικής μονάδας με τα αντίστοιχα παρόμοιων οικονομικών μονάδων ή τη μέση τιμή του κλάδου, ή μεταξύ Δήμων.

Επιπροσθέτως, η χρησιμότητα των αριθμοδεικτών στην Τοπική Αυτοδιοίκηση επικεντρώνεται στις εξής κατευθύνσεις:

- εξεύρεση μόνιμων και σταθερών εσόδων που θα της επιτρέψουν την υιοθέτηση μέτρων σχετικά με τις διαδικασίες σχεδιασμού και προγραμματισμού
- εξασφάλιση πλεονάσματος για την επίτευξη υλοποίησης των αναπτυξιακών της στόχων
- άσκηση των αρμοδιοτήτων τους με το χαμηλότερο δυνατό κόστος

Τέλος, για τον υπολογισμό των αριθμοδεικτών συλλέγονται δεδομένα από τα παρακάτω στοιχεία:

- το λογιστικό των Ο.Τ.Α., όπως οι απολογισμοί, προϋπολογισμοί, βιβλία ή καταστάσεις που τηρούνται σύμφωνα με το απλογραφικό σύστημα

- το διπλογραφικό σύστημα όπως ο Ισολογισμός, τα Αποτελέσματα Χρήσης, λογαριασμοί Γενικής και Αναλυτικής Λογιστικής, τα λογιστικά και στατιστικά στοιχεία των Ο.Τ.Α.

Ακολουθώντας με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία του Δήμου Αμαρουσίου για την τριετία 2013-2015, Απολογιστικοί Πίνακες Εσόδων και Δαπανών και Ισολογισμοί (βλ. Παράρτημα), παραθέτουμε παρακάτω μαζί με την ανάλυση των βασικών αριθμοδεικτών και τη διαμορφωθείσα χρηματοοικονομική «πορεία» της κατάστασης του Δήμου.

Πίνακας 8: Σύνολο βασικών εξεταζόμενων αριθμοδεικτών

1	ΔΕΙΚΤΗΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ
	δείκτης άμεσης ή ειδικής ρευστότητας
	δείκτης γενικής ή κυκλοφορικής ρευστότητας
	δείκτης ταμειακής ρευστότητας
2	ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΟΔΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ
	δείκτης εξόδων λειτουργίας
3	ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗΣ ΔΟΜΗΣ ΚΑΙ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ
	δείκτης συνολικής δανειακής επιβάρυνσης
	δείκτης ξένων προς ίδια κεφάλαια
	δείκτης κάλυψης χρηματοοικονομικών δαπανών
	δείκτης μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων προς ίδια κεφάλαια
4	ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ
	δείκτης οικονομικής μόχλευσης
	δείκτης αποδοτικότητας συνολικών κεφαλαίων
5	ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΣΧΕΤΙΣΗΣ ΕΣΟΔΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΔΩΝ
	δείκτης κάλυψης κόστους λειτουργικών δαπανών
	δείκτης συσχετισμού συνολικών εσόδων και εξόδων
	δείκτης συσχετισμού των επιχορηγήσεων με τα συνολικά έξοδα
	δείκτης συσχετισμού του κόστους προσωπικού

3.4.1 Δείκτες Ρευστότητας (Liquidity Ratios)

3.4.1.1. Ο Δείκτης Άμεσης ή Ειδικής Ρευστότητας (Quick Ratio or Acid Ratio), ισούται με το κλάσμα:

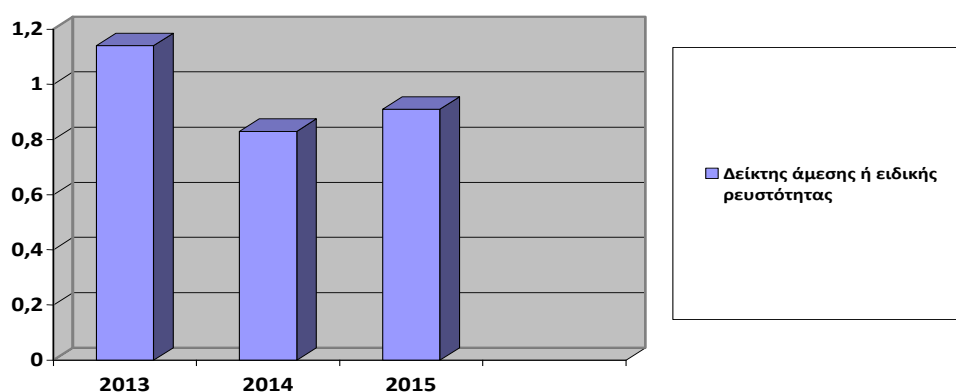
Κυκλοφορούν Ενεργητικό μείον Αποθέματα / Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις

και αποτελεί αυστηρή μέτρηση της ικανότητας του Δήμου να ανταποκριθεί στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις του. Έτσι οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις πρέπει να καλύπτονται εξολοκλήρου από τα ταχέως ρευστοποιήσιμα περιουσιακά στοιχεία, δηλαδή τα ταμειακά διαθέσιμα, τραπεζικές καταθέσεις, χρεόγραφα και τις πραγματικές απαιτήσεις από τους πελάτες.

Όπου:

- ▶ >1 θεωρείται ικανοποιητικός
- ▶ <1 τα άμεσα ρευστοποιήσιμα στοιχεία του Δήμου είναι ανεπαρκή για να καλύψουν τις τρέχουσες υποχρεώσεις

Γράφημα 14: Δείκτης Άμεσης ή Ειδικής Ρευστότητας

Πηγή: Ίδια Επεξεργασία

Σύμφωνα με τον υπολογισμό του αριθμοδείκτη άμεσης ή ειδικής ρευστότητας, παρατηρείται ότι τα ρευστοποιήσιμα στοιχεία του Δήμου δεν επαρκούν για την κάλυψη των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων του, καθώς τα έτη 2014-2015, διολίσθησε κάτω της μονάδας, παρά την ισχνή αύξηση που παρουσίασε το έτος 2013.

Συνεπώς σε μεσοπρόθεσμο επίπεδο θα εμφανίζονται τα ίδια οικονομικά χαρακτηριστικά, ο Δήμος δε θα είναι σε θέση να εξοφλήσει τις τρέχουσες υποχρεώσεις του, με αποτέλεσμα να εξαρτάται από την αύξηση των μελλοντικών του εσόδων, προκειμένου να εξασφαλίσει επαρκή ρευστότητα.

3.4.1.2. Ο Δείκτης Γενικής ή Κυκλοφοριακής Ρευστότητας (Current Ratio), ισούται με το κλάσμα:

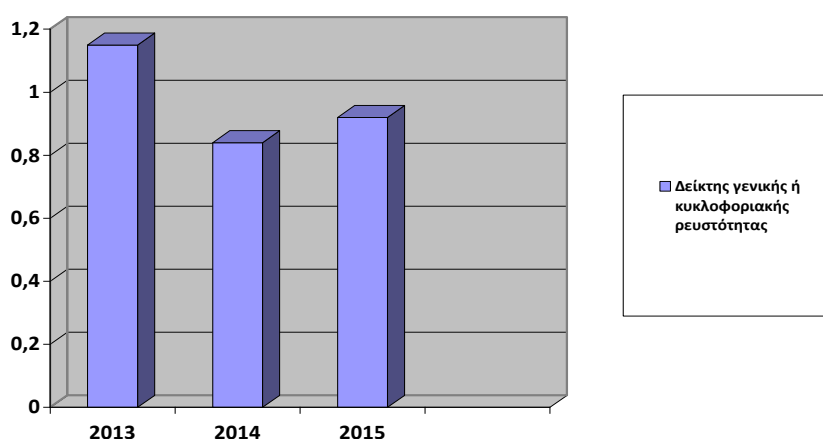
Κυκλοφορούν Ενεργητικό / Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις

και δείχνει τη φαινομενική ποσοτική σχέση των κυκλοφορούντων στοιχείων (διαθέσιμα, απαιτήσεις, αποθέματα) του ενεργητικού στον ισολογισμό του Δήμου με τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις. Χρησιμεύει στην αξιολόγηση της βραχυπρόθεσμης ρευστότητας του Δήμου και ιδιαίτερα στη χορήγηση πίστωσης από προμηθευτές ή κεφαλαίων κίνησης από τις τράπεζες.

Όπου:

- ▶ λόγος 2:1 θεωρείται καλός
- ▶ >1 (αρκετά μεγαλύτερος της μονάδας) σημαίνει ότι οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις καλύπτονται εξολοκλήρου από το κυκλοφορούν ενεργητικό και ακόμη παραμένει κάποιο πλεόνασμα ρευστότητας
- ▶ <1 σημαίνει ότι οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις δεν καλύπτονται επαρκώς, από τα ευκόλως ρευστοποιήσιμα στοιχεία του ενεργητικού του Δήμου.

Γράφημα 15: Δείκτης Γενικής ή Κυκλοφοριακής Ρευστότητας

Πηγή: Ίδια Επεξεργασία

Και σε αυτόν τον δείκτη παρατηρείται ακριβώς ανάλογη σχέση με το δείκτη άμεσης ή ειδικής ρευστότητας, λόγω της συσσώρευσης βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων που παρουσιάζει ο Δήμος.

3.4.1.3. Ο Δείκτης Ταμειακής Ρευστότητας (Cash Ratio), ισούται με το κλάσμα:

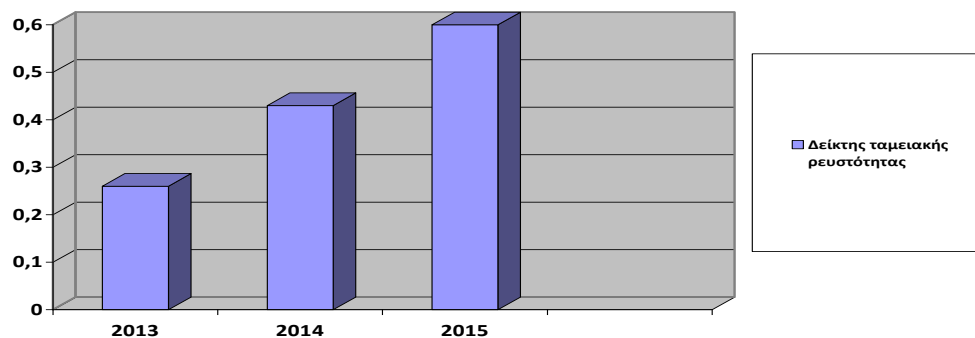
Ταμειακά Διαθέσιμα / Ληξιπρόθεσμες Υποχρεώσεις

και προσδιορίζει πόσες φορές τα ταμειακά διαθέσιμα (μετρητά, καταθέσεις όψεως, επιταγές) του Δήμου καλύπτουν τις ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις του, αξιολογώντας με αυτόν τον τρόπο την πιστοληπτική ικανότητά του. Προσδιορίζει δηλαδή την ικανότητα να εξοφλεί με μετρητά τις τρέχουσες και ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις που έχει στη διάθεσή του.

Όπου:

- ▶ >1 θεωρείται ότι ο Δήμος μπορεί να ανταπεξέλθει έναντι των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων του.
- ▶ <1 σημαίνει ότι ο Δήμος αδυνατεί να ανταπεξέλθει έναντι των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων του.

Γράφημα 16: Δείκτης Ταμειακής Ρευστότητας

Πηγή: Ίδια Επεξεργασία

Ο εν λόγω δείκτης εμφανίζει ανοδική πορεία στη διάρκεια των τριών ετών, ωστόσο ο Δήμος εξακολουθεί να εμφανίζει αδυναμία ικανοποίησης των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων.

3.4.2 Δείκτης Εξόδων Λειτουργίας (Operating Expense Ratios)

3.4.2.1. Ο Δείκτης Εξόδων Λειτουργίας, ισούται με το κλάσμα:

Λειτουργικά Έξοδα / Καθαρές Πωλήσεις

Στον Ισολογισμό ενός Δήμου:

τα «Λειτουργικά Έξοδα» απαρτίζονται αθροιστικά από:

- το κόστος κύριας δραστηριότητας (δηλαδή αμοιβές και έξοδα προσωπικού, αμοιβές τρίτων, παροχές τρίτων, φόρους-τέλη, αποσβέσεις κ.λ.π).
- τα έξοδα διοικητικής λειτουργίας (δηλαδή έξοδα διοίκησης όπως μελέτες κ.λ.π.)

οι «Καθαρές Πωλήσεις» απαρτίζονται αθροιστικά από:

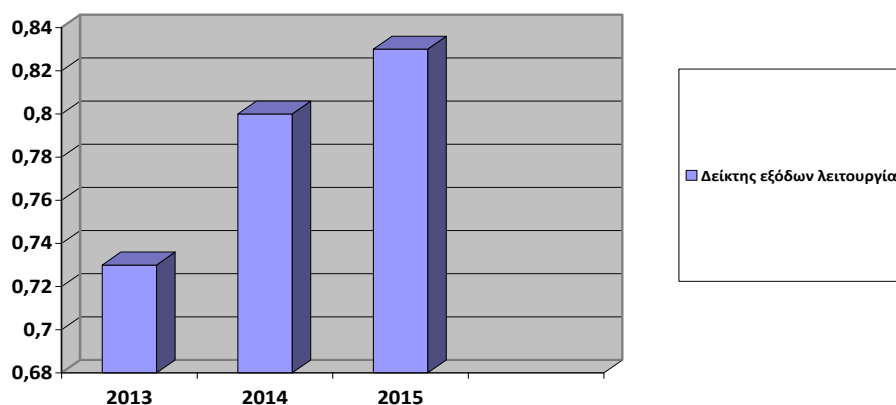
- τα έσοδα από πώληση αγαθών και υπηρεσιών (δηλαδή έσοδα που αποκτά ο Δήμος από εισφορές, υπηρεσίες, τέλη, όπως τέλη καθαριότητας και ηλεκτροφωτισμού, τέλος ακίνητης περιουσίας, υπηρεσίες ύδρευσης-αποχέτευσης, έσοδα από παροχή υπηρεσιών νεκροταφείων, τέλη επί ακαθαρίστων εσόδων καταστημάτων, τέλη κοινοχρήστων χώρων, έσοδα εκμετάλλευσης υπεδάφους κ.λ.π.)
- τα έσοδα από εισφορές-φόρους-πρόστιμα-προσανυζήσεις (δηλαδή ο δημοτικός φόρος που εισπράττεται μέσω ΔΕΗ ή άλλους παρόχους, εισφορές σε χρήμα μέσω ένταξης ή επέκτασης πολεοδομικού σχεδιασμού, πρόστιμα Κ.Ο.Κ., πρόστιμα αυθαιρέτων κ.λ.π.)
- τις τακτικές επιχορηγήσεις από Κρατικό Προϋπολογισμό (όπως των ΚΑΠ, και έκτακτες)

Το κλάσμα γενικά μας δείχνει τη σχέση των εξόδων λειτουργίας, ως προς το σύνολο των εσόδων της κλειόμενης χρήσης. Χρησιμοποιείται στην περίπτωση μας, κυρίως, για να παρακολουθήσουμε τη διαχρονική τάση των εξόδων λειτουργίας ως προς το σύνολο των εσόδων της οικονομικής μονάδας.

Όπου:

► <1 θεωρείται απαραίτητο

Γράφημα 17: Δείκτης Εξόδων Λειτουργίας

Πηγή: Ίδια Επεξεργασία

Εμφανίζει διαχρονική αύξηση η οποία οφείλεται στη μείωση των εσόδων η οποία παρατηρείται, περιορίζοντας την πιθανότητα εμφάνισης πλεονασμάτων τα οποία επιβαρύνονται από τα ελλείμματα των προηγούμενων χρήσεων εμφανίζοντας διαρκώς έλλειμμα στα καθαρά αποτελέσματα της χρήσεως.

3.4.3 Δείκτες Κεφαλαιακής Δομής και Βιωσιμότητας (Financial Structure and Viability Ratios)

3.4.3.1. Ο Δείκτης Συνολικής Δανειακής Επιβάρυνσης (Debt Ratio or Debt to Assets Ratio), ισούται με το κλάσμα:

$\text{Σύνολο Δανειακών Υποχρεώσεων} / \text{Σύνολο Ενεργητικού} \times 100$

Το «Σύνολο Δανειακών Υποχρεώσεων» απαρτίζεται από το άθροισμα:

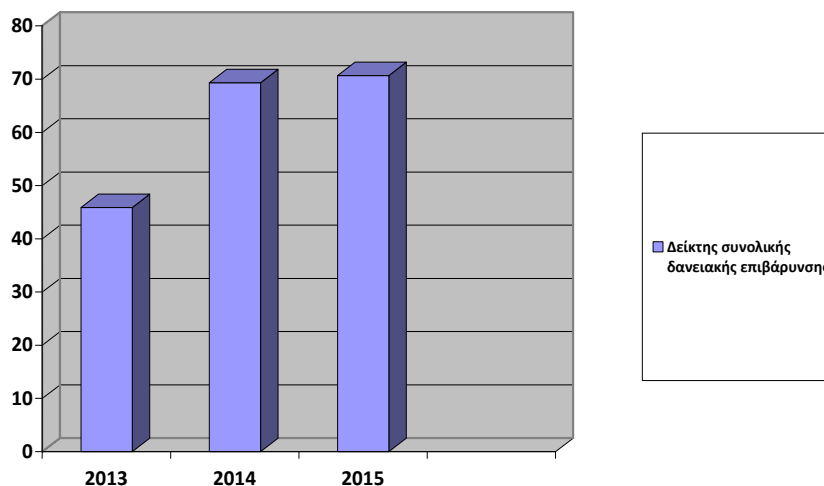
- βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις

Το κλάσμα δείχνει το ποσοστό των συνολικά επενδεδυμένων κεφαλαίων σε στοιχεία του ενεργητικού τα οποία προήλθαν από τους πιστωτές δηλαδή το ποσοστό του συνόλου του ενεργητικού πάνω στο οποίο οι πιστωτές έχουν οποιασδήποτε μορφής απαιτήσεις. Συνεπώς χρησιμεύει στην εκτίμηση της δανειακής επιβάρυνσης του Δήμου.

Όπου:

- Όσο χαμηλότερος είναι ο δείκτης αποτελεί ένδειξη πιστοληπτικής ευρωστίας
- Όσο υψηλότερος είναι ο δείκτης τόσο αυξάνεται ο κίνδυνος μη εξυπηρέτησης και αθέτησης έναντι των πιστωτών

Γράφημα 18: Δείκτης Συνολικής Δανειακής Επιβάρυνσης

Πηγή: Ίδια Επεξεργασία

Από τα παραπάνω προκύπτει η αύξηση του συγκεκριμένου δείκτη, με σημαντικό κίνδυνο εμφάνισης αδυναμίας εξυπηρέτησης των δανειακών υποχρεώσεων του Δήμου.

3.4.3.2. Ο Δείκτης Ξένων προς Ίδια Κεφάλαια (Debt to Equity Ratio), ισούται με το κλάσμα:

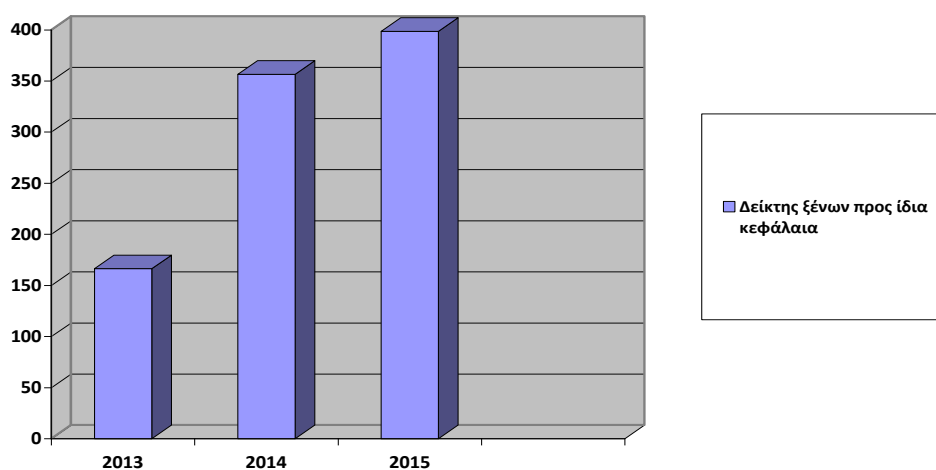
$$\frac{\text{Σύνολο Μακροπρόθεσμων και Βραχυπρόθεσμων Κεφαλαίων}}{\text{Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων (καθαρή θέση)}} \times 100$$

και απεικονίζει το βαθμό της οικονομικής αυτάρκειας του Δήμου. Χρησιμοποιείται από τους δανειστές του Δήμου για να εκτιμήσουν το βαθμό ασφάλειας που τους εξασφαλίζουν τα ίδια κεφάλαια αλλά και από τη «διαχείριση» του Δήμου για να διαπιστωθεί το επίπεδο χρήσης της κεφαλαιακής μόχλευσης.

Όπου:

► >100, όσο μεγαλύτερος ο δείκτης τόσο μικρότερη είναι η οικονομική αυτάρκεια του Δήμου.

Γράφημα 19: Δείκτης Ξένων προς Ίδια Κεφάλαια

Πηγή: Ίδια Επεξεργασία

Ο ανωτέρω δείκτης, μας παρουσιάζει τη διαρκώς επιδεινούμενη κεφαλαιακή επάρκεια του Δήμου, σε συνάρτηση με την αύξηση των συνολικών του υποχρεώσεων.

3.4.3.3. Ο Δείκτης Κάλυψης Χρηματοοικονομικών Δαπανών (Interest Coverage Ratio), ισούται με το κλάσμα:

Κέρδη προ τόκων και φόρων (κέρδη εκμετάλλευσης) / Χρηματοοικονομικές Δαπάνες

Στον Ισολογισμό ενός Δήμου:

Τα «Κέρδη προ Τόκων και Φόρων» απαρτίζονται από:

- τις καθαρές πωλήσεις (δηλαδή το σύνολο των εσόδων όπως προαναφέραμε)
μείον

- το κόστος κύριας δραστηριότητας (δηλαδή αμοιβές και έξοδα προσωπικού, παροχές τρίτων, αποσβέσεις κ.λ.π.)
πλέον

- των άλλων εσόδων εκμετάλλευσης (δηλαδή έσοδα από αγωγούς αποχέτευσης κ.λ.π έσοδα)
μείον

- των εξόδων διοικητικής λειτουργίας (δηλαδή έξοδα διοίκησης όπως μελέτες κ.λ.π.)

Οι «Χρηματοοικονομικές Δαπάνες» (δηλαδή Χρεωστικοί Τόκοι και Συναφή Έξοδα) απαρτίζονται από:

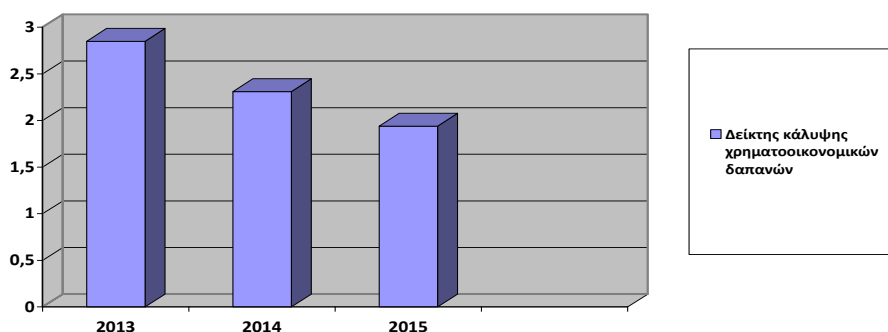
- τους τόκους δανείων τραπεζών, τόκους υπερημερίας, τόκους δικαστικών αποφάσεων, αμοιβές και προμήθειες τραπεζών, κ.λ.π.

Το κλάσμα δείχνει το βαθμό στον οποίο μπορούν να μειωθούν τα έσοδα του Δήμου, χωρίς να βρεθεί σε οικονομικό αδιέξοδο λόγω αδυναμίας κάλυψης των χρηματοοικονομικών δαπανών του. Είναι σημαντικός καθώς μετρά απευθείας την ικανότητα του Δήμου, να εξυπηρετεί τα μακροπρόθεσμα και βραχυπρόθεσμα δανειακά κεφάλαια.

Όπου:

- ≥ 1 , όσο μεγαλύτερη η τιμή του δείκτη, τόσο καλύτερη είναι η οικονομική θέση του Δήμου

Γράφημα 20: Δείκτης Κάλυψης Χρηματοοικονομικών Δαπανών

ΠΠ

ηγή: Ίδια Επεξεργασία

Ο εν λόγω δείκτης, εμφανίζει υποχώρηση κατά τη διάρκεια της εξεταζόμενης τριετίας λόγω του περιορισμού των κερδών προ τόκων και φόρων.

3.4.3.4. Ο Δείκτης Μακροπρόθεσμων Υποχρεώσεων προς Ίδια Κεφάλαια ή Δείκτης Μακροπρόθεσμου Δανεισμού προς Ίδια Κεφάλαια (Long Term Debt to Equity Ratio), ισούται με το κλάσμα:

$$\frac{\text{Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις (μακροπρόθεσμα δάνεια)} / \text{Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων (καθαρή θέση)}}{\times 100}$$

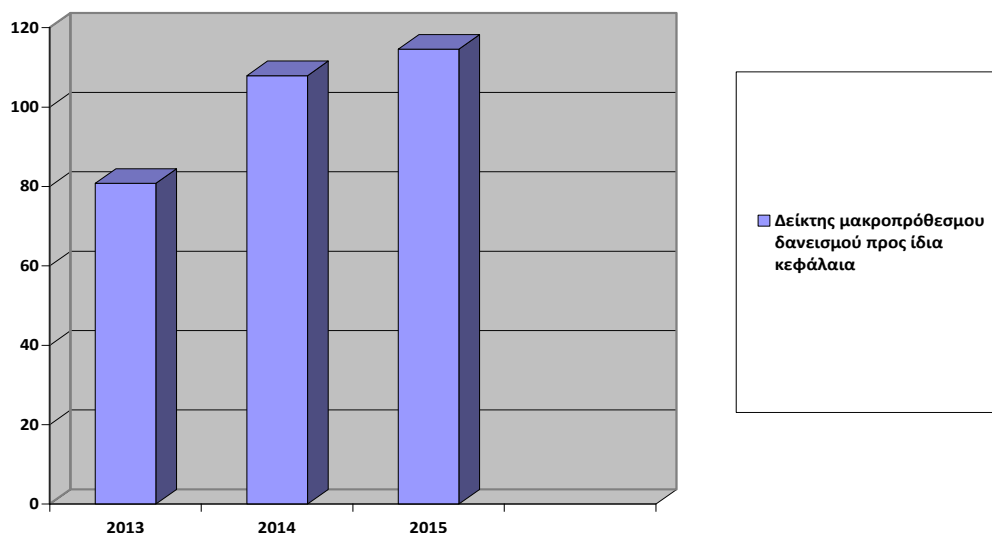
Οι «Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις» στον αριθμητή συνδέονται μόνο με το ύψος των δανείων που έχει συνάψει ο Δήμος με τραπεζικά-πιστωτικά ιδρύματα όπως, το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων (κατέχει το υψηλότερο ποσοστό των δανείων), την Εθνική και την Πειραιώς.

Ο δείκτης αυτός δείχνει τη ποσοστιαία σχέση των μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων του Δήμου προς τα ίδια κεφάλαιά του

Όπου:

- όσο μεγαλύτερη η τιμή του δείκτη, τόσο χρονικά εκτείνεται η ικανοποίηση των υποχρεώσεων του Δήμου

Γράφημα 21: Δείκτης Μακροπρόθεσμου Δανεισμού προς Ίδια Κεφάλαια

Πηγή: Ίδια Επεξεργασία

Στον ανωτέρω δείκτη, οι μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις υπερτερούν των ιδίων κεφαλαίων και μάλιστα εμφανίζουν ανοδική τάση με την πάροδο των ετών, γεγονός που οφείλεται στη σημαντική υποχώρηση του ύψους των ιδίων κεφαλαίων.

3.4.4 Δείκτες Αποδοτικότητας (Profitability Ratios)

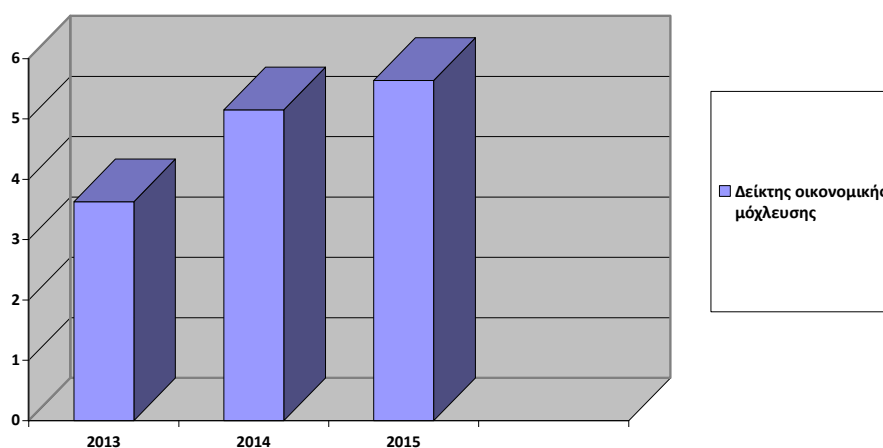
3.4.4.1. Ο Δείκτης Οικονομικής Μόχλευσης (Financial Leverage Ratio), ισούται με το κλάσμα:

$$\text{Γενικό Σύνολο Ενεργητικού} / \text{Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων}$$

και δείχνει την επίδραση που ασκεί η χρησιμοποίηση των δανειακών κεφαλαίων στην αποδοτικότητα των ιδίων κεφαλαίων του Δήμου.

Όπου:

- ▶ >1 η μόχλευση των κεφαλαίων είναι θετική και επωφελής
- ▶ ≤ 1 η μόχλευση των κεφαλαίων είναι μηδενική ή αρνητική

Πηγή: Ίδια Επεξεργασία

Ο δείκτης οικονομικής μόχλευσης εμφανίζει αύξηση η οποία ωστόσο δεν οφείλεται στην πρόθεση αύξησης της μόχλευσης των δανειακών κεφαλαίων του Δήμου αλλά στην υποχώρηση των ιδίων κεφαλαίων.

3.4.4.2. Ο Δείκτης Αποδοτικότητας Συνολικών Κεφαλαίων (Total Capital Ratio), ισούται με το κλάσμα:

$$\frac{\text{(Καθαρά Κέρδη και Χρηματοοικονομικά Έξοδα)}}{\text{Συνολικά Κεφάλαια (ίδια και υποχρεώσεις)}} \%$$

Στον Ισολογισμό ενός Δήμου:

Τα «Καθαρά Κέρδη» νοούνται ως:

- τα Καθαρά Αποτελέσματα Χρήσης (Πλεόνασμα ή Έλλειμμα)

Τα «Χρηματοοικονομικά Έξοδα» απαρτίζονται από:

- τους χρεωστικούς τόκους και συναφή έξοδα (δηλαδή δικαστικά έξοδα, τόκοι και έξοδα μακροπρόθεσμων Δανείων, τόκοι υπερημερίας δικαστικών αποφάσεων, τόκοι δανείων, αμοιβές και προμήθειες τραπεζών, κ.λ.π.)

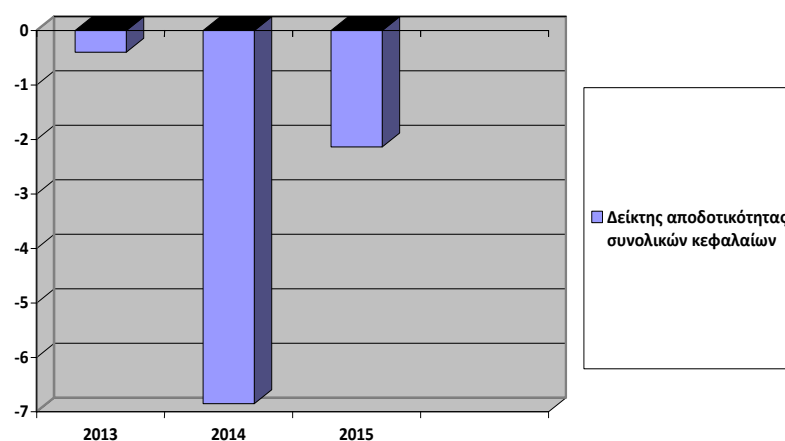
Στην προκειμένη περίπτωση όπως μελετούμε τους ισολογισμούς και τα τρία έτη που εξετάζουμε, υπάρχουν καθαρά αποτελέσματα (έλλειμμα) χρήσεως.

Το κλάσμα δείχνει την αποδοτικότητα του Δήμου ανεξάρτητα από τις πηγές προέλευσης των κεφαλαίων του, το βαθμό επιτυχίας του Δήμου στη χρησιμοποίηση των ιδίων και ξένων κεφαλαίων. Με άλλα λόγια μετρά τη δυναμικότητα του συνόλου των κεφαλαίων (ίδιων και ξένων).

Όπου:

- όσο μεγαλύτερο το ποσοστό τόσο καλύτερα

Γράφημα 22: Δείκτης Αποδοτικότητας Συνολικών Κεφαλαίων

Πηγή: Ίδια Επεξεργασία

Ο ανωτέρω δείκτης εξαιτίας του ελλείμματος που παρουσιάζει ο Δήμος είναι αρνητικός και παρουσίασε ιδιαίτερη πτωτική τάση το 2014, λόγω υψηλού ελλείμματος.

3.4.5 Δείκτες Συσχέτισης Εσόδων και Εξόδων (Total Debts to Assets Ratios)

3.4.5.1. Ο Δείκτης Κάλυψης Κόστους Λειτουργικών Δαπανών (Operating Expense Ratio), ισούται με το κλάσμα:

Λειτουργικές δαπάνες / Τακτικά Έσοδα

Στον Ισολογισμό ενός Δήμου:

Οι «Λειτουργικές Δαπάνες» απαρτίζονται αθροιστικά από:

- τα έξοδα διοικητικής λειτουργίας (δηλαδή έξοδα διοίκησης όπως μελέτες κ.λ.π.) πλέον
- του κόστους κύριας δραστηριότητας (αμοιβές και έξοδα προσωπικού, παροχές τρίτων, αποσβέσεις κ.λ.π.)

Τα «Τακτικά Έσοδα» αποτελούν:

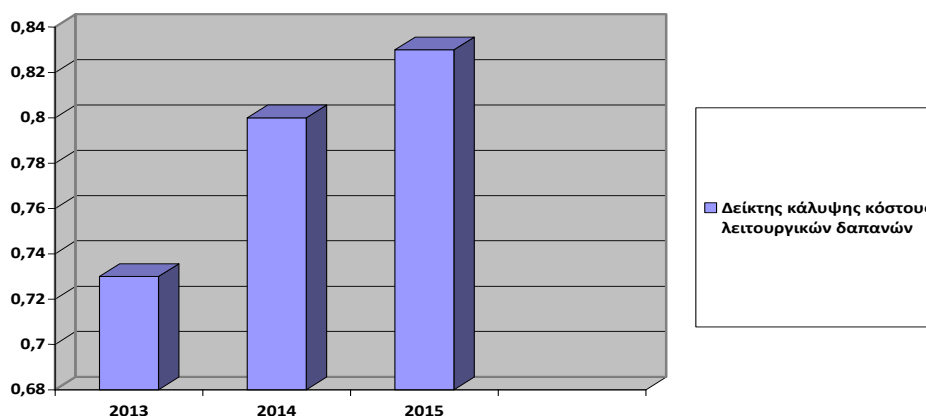
- οι καθαρές πωλήσεις (δηλαδή τα τακτικά και έκτακτα έσοδα του Δήμου από εισφορές, τέλη, υπηρεσίες, προσαναζήσεις, επιχορηγήσεις του Δημοσίου κ.λ.π.).

Το κλάσμα δείχνει αν οι λειτουργικές δαπάνες που καταλαμβάνουν μεγάλο ποσοστό των εξόδων, καλύπτονται από τα έσοδα του Δήμου.

Όπου:

- όσο υψηλότερη η τιμή του δείκτη, τόσο περισσότερα χρήματα από τα έσοδα του Δήμου δεσμεύονται για την κάλυψη τρεχουσών λειτουργικών δαπανών.

Γράφημα 23: Δείκτης Κάλυψης Κόστους Λειτουργικών Δαπανών

Πηγή: Ίδια Επεξεργασία

Η διαχρονική αύξηση του δείκτη υποδηλώνει τον κίνδυνο αδυναμίας κάλυψης των λειτουργικών δαπανών του Δήμου, το οποίο αποδίδεται στη μείωση των εσόδων του.

3.4.5.2. Ο Δείκτης Συσχετισμού των Επιχορηγήσεων με τα Συνολικά Έξοδα (Ratio Correlation between Subsidies and Total Expenses), ισούται με το κλάσμα:

$$\text{Σύνολο Επιχορηγήσεων} / \text{Συνολικά Έξοδα}$$

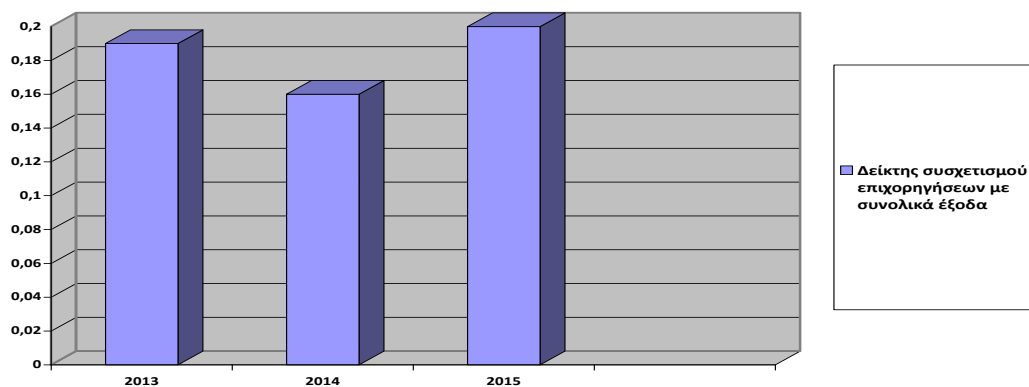
Η επιχορήγηση των Ο.Τ.Α. από τον κρατικό προϋπολογισμό γίνεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομικών, ύστερα από γνώμη της ΚΕΔΕ, και βάσει δημογραφικών, οικονομικών, διοικητικών γεωμορφολογικών, διοικητικών, κ.λ.π., χαρακτηριστικών τους.

Το κλάσμα δείχνει το ποσοστό κάλυψης των συνολικών εξόδων από το σύνολο των επιχορηγήσεων που λαμβάνει ο Δήμος.

Όπου:

- όσο μικρότερος ο δείκτης τόσο μεγαλύτερη η ανάγκη για εύρεση άλλων πόρων προς κάλυψη των εξόδων του Δήμου

Γράφημα 24: Δείκτης Συσχετισμού Επιχορηγήσεων με Συνολικά Έξοδα

Πηγή: Ίδια Επεξεργασία

Σύμφωνα με το γράφημα το ποσοστό επιχορήγησης προς τα συνολικά του έξοδα κυμαίνεται κάτω από το 20%, στοιχείο που επιτάσσει την είσπραξη εσόδων προκειμένου να ανταπεξέλθει στη λειτουργία του.

3.4.5.3. Ο Δείκτης Κόστους Προσωπικού (Staff Costs Ratio), ισούται με το κλάσμα:

Κόστος προσωπικού / ΚΑΠ για λειτουργικές δαπάνες

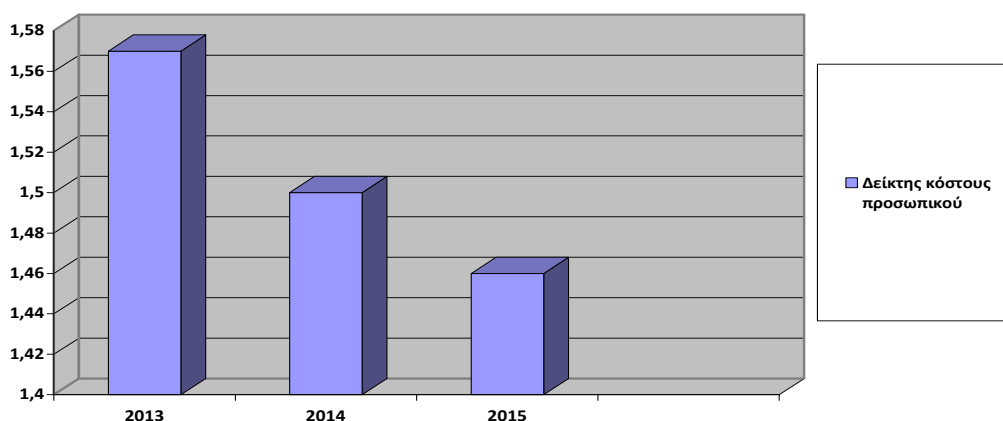
Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι (ΚΑΠ) των Δήμων, σύμφωνα με το άρθρο 259 του Ν.3852/2010-«Πρόγραμμα Καλλικράτης», είναι οι επιχορηγήσεις που λαμβάνουν οι Δήμοι και προέρχονται από τις εξής πηγές του Κρατικού Προϋπολογισμού: το Φόρο Εισοδήματος Φυσικών και Νομικών Προσώπων σε ποσοστό 20%, το Φόρο Προστιθέμενης Αξίας σε ποσοστό 12% και το Φόρο Ακίνητης Περιουσίας σε ποσοστό 50%).

Το κλάσμα δείχνει το ποσοστό της μισθοδοσίας του προσωπικού που καλύπτεται από τους ΚΑΠ για λειτουργικές δαπάνες (ήτοι τη μισθοδοσία του προσωπικού).

Όπου:

- όσο μικρότερος ο δείκτης τόσο περισσότερα χρήματα μπορεί να χρησιμοποιήσει ο Δήμος για την κάλυψη των λοιπών τρεχουσών δαπανών πέραν της μισθοδοσίας.

Γράφημα 25: Δείκτης κόστους προσωπικού

Πηγή: Ίδια Επεξεργασία

Αναφορικά με το συγκεκριμένο δείκτη, εμφανίζει υποχώρηση. Το καταβαλλόμενο ποσό από τη δημόσια διοίκηση (ΚΑΠ για λειτουργικές δαπάνες) υστερεί έναντι του κόστους μισθοδοσίας του προσωπικού, ωστόσο το έλλειμμα διαχρονικά εμφανίζει τάσεις υποχώρησης.

Από την ανωτέρω ανάλυση συνάγεται ότι οι δείκτες είχαν ανοδική (↑) ή καθοδική πορεία (↓) όπως ακολουθεί:

	ΔΕΙΚΤΕΣ	ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ
1	ΔΕΙΚΤΗΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ	
	δείκτης άμεσης ή ειδικής ρευστότητας	↑ ↓
	δείκτης γενικής ή κυκλοφορικής ρευστότητας	↑ ↓
	δείκτης ταμειακής ρευστότητας	↑
2	ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΟΔΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	
	δείκτης εξόδων λειτουργίας	↑
3	ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗΣ ΔΟΜΗΣ ΚΑΙ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ	
	δείκτης συνολικής δανειακής επιβάρυνσης	↑
	δείκτης ξένων προς ίδια κεφάλαια	↑
	δείκτης κάλυψης χρηματοοικονομικών δαπανών	↓
	δείκτης μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων προς ίδια κεφάλαια	↑
4	ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	
	δείκτης οικονομικής μόχλευσης	↑
	δείκτης αποδοτικότητας συνολικών κεφαλαίων	↑ ↓
5	ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΣΧΕΤΙΣΗΣ ΕΣΟΔΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΔΩΝ	
	δείκτης κάλυψης κόστους λειτουργικών δαπανών	↑
	δείκτης συσχετισμού των επιχορηγήσεων με τα συνολικά έξοδα	↑ ↓
	δείκτης συσχετισμού του κόστους προσωπικού	↓

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η ιστορική πορεία του θεσμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης συνδέεται με τις αλληπάλλληλες πολιτικές, ιδεολογικές, και οικονομικές «μεταλλάξεις», που συντελούνταν στον πυρήνα της Ελληνικής κοινωνίας, από το Βυζάντιο μέχρι και σήμερα. Συγκεκριμένα, από το συγκεντρωτικό σύστημα που κυριαρχούσε επί Καποδίστρια, και το μεταδικτατορικό Σύνταγμα του 1975, καταλήξαμε στο Σύνταγμα του 2001, όπου με το άρθρο 102, κατοχυρώθηκε η ανεξαρτησία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης μέσω της διοικητικής και οικονομικής αυτοτέλειας των Οργανισμών της, έναντι του Κράτους.

Δεδομένου του προϊσχύοντος προβληματικού θεσμικού καθεστώτος που πλαισίωνε τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, το 2010, με το Ν.3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της αυτοδιοίκησης και της αποκεντρωμένης διοίκησης-Πρόγραμμα Καλλικράτης» έγινε ένα σημαντικό βήμα «εκσυγχρονισμού», αναφορικά με το σύστημα της εποπτείας των Ο.Τ.Α., που είναι ενοποιημένο πλέον και για τους δύο βαθμούς αυτοδιοίκησης, ο έλεγχος νομιμότητας των πράξεων και των προσώπων των Ο.Τ.Α., ο επανακαθορισμός των αρμοδιοτήτων που υπόκεινται σε έλεγχο καθώς και τη διαδικασία άσκησης και εξέτασης της ειδικής διοικητικής προσφυγής.

Παρ' όλα αυτά, με την εκδήλωση και τη συνέχιση της οικονομικής κρίσης μέχρι σήμερα και της ολοένα μειούμενης χρηματοδότησης των Δήμων εκ μέρους της γενικής κυβέρνησης, ολοένα και περισσότεροι Δήμοι εμφανίζουν αύξηση του χρέους τους και συνάμα σημαντική υστέρηση των εσόδων τους όπως, με σαφή τρόπο παρουσιάστηκε στο δεύτερο μέρος της εργασίας σχετικά με τα χρηματοοικονομικά δεδομένα και τη δημοσιονομική πορεία του Δήμου Αμαρουσίου.

Επιπλέον, εισάγεται για πρώτη φορά, η διαδικασία κατάρτισης του προϋπολογισμού εσόδων και δαπανών των Ο.Τ.Α., με σκοπό τη δημιουργία ενός ισχυρού θεσμικού πλαισίου διαμόρφωσης ισοσκελισμένων προϋπολογισμών, με τη βοήθεια της διεύθυνσης οικονομικών τοπικής αυτοδιοίκησης του ΥΠ.ΕΣ.Δ.Α, η οποία από την πλευρά της προβαίνει στην άμεση διοικητική υποστήριξη του Παρατηρητηρίου Οικονομικής Αυτοτέλειας των Ο.Τ.Α.

Αναφορικά με το κυρίαρχο ζήτημα, αυτό του συστήματος εποπτείας των δύο βαθμών των Ο.Τ.Α., δόθηκε ιδιαίτερη σημασία εκ μέρους του νομοθέτη, τα ερείσματα του οποίου βασίστηκαν κυρίως στην ακόλουθη τρισυπόστατη στοχοθεσία:

- α) στην καθιέρωση και τη σύσταση ενός καινοτόμου οργάνου εποπτείας των Ο.Τ.Α. (Ελεγκτής Νομιμότητας), με σκοπό τη λειτουργική αναβάθμιση της Διοικητικής Εποπτείας μέσα από τον εξορθολογισμό του τιθέμενου θεσμικού πλαισίου σχετικά με τον έλεγχο νομιμότητας των πράξεων και των προσώπων των Ο.Τ.Α.
- β) στην παροχή, σε αυτόν, καινοτόμων νομικών και τεχνικών εργαλείων και
- γ) στη μέριμνα για τη στελέχωση της Υπηρεσίας Εποπτείας Ο.Τ.Α. με προσωπικό υψηλού επιπέδου εξειδίκευσης.

Ωστόσο, με τη ροή του χρόνου, όπως αναφέρεται στην αιτιολογική έκθεση του Ν. 4257/2014, η υλοποίηση του θεσμού των Αυτοτελών Υπηρεσιών Ελέγχου Εποπτείας Ο.Τ.Α. δεν επιτεύχθηκε κυρίως για οικονομικούς λόγους. Εξαιτίας της εκτενούς δημοσιονομικής κρίσης που κυριαρχεί στη Χώρα, με την οποία

επιβλήθηκαν σημαντικοί δημοσιονομικοί περιορισμοί στις δαπάνες τόσο της γενικής κυβέρνησης όσο και των Ο.Τ.Α., είχε ως αποτέλεσμα, τη μη έναρξη λειτουργίας της εν λόγω υπηρεσίας. Ωστόσο σύμφωνα με το άρθρο 217 του ανωτέρω Νόμου, εάν η θέση είναι κενή και μέχρι την πλήρωσή της, ασκεί τα καθήκοντα του Ελεγκτή Νομιμότητας, ο προϊστάμενος της Διεύθυνσης Εποπτείας Ο.Τ.Α.

Σχετικά με τα είδη ελέγχου (**προληπτικός και κατασταλτικός**) των δημοσίων δαπανών, αποτελούν διοικητική και δικαστική αρμοδιότητα των Υπηρεσιών Δημοσιονομικού Ελέγχου και του Ελεγκτικού Συνεδρίου αντιστοίχως. Ο προληπτικός έλεγχος, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 31 του Ν.4270/2014, που αντικαταστάθηκε με το άρθρο 10 του Ν.4337/2015, καταργείται.

Η κατάργηση και υποκατάσταση της διενέργειας του προληπτικού ελέγχου από τις Γενικές Διευθύνσεις Οικονομικών Υπηρεσιών των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης θα έχει ως αποτέλεσμα τον προληπτικό έλεγχο των δημοσίων δαπανών από τους ίδιους τους διατάκτες αυτών και τις οικονομικές τους υπηρεσίες και όχι όπως μέχρι σήμερα τόσο από ανεξάρτητα όργανα της διοίκησης όσο και από τον εξωτερικό ελεγκτή. **Απομένει όμως να αναδειχθεί εάν η κατάργηση του προληπτικού ελέγχου από το Ελεγκτικό Συνέδριο καθώς και από τις ανεξάρτητες Υπηρεσίες Δημοσιονομικού Ελέγχου και η διενέργειά του, από το έτος 2017, από τις ίδιες οικονομικές υπηρεσίες των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης αποτελεί την ιδανικότερη λύση για τη «θεραπεία» των αδυναμιών του εν λόγω συστήματος ελέγχου ή το θέμα χρήζει άλλων προτάσεων.**

Η κατάργηση του υφιστάμενου μηχανισμού ελέγχου και πληρωμής δαπανών δεν αποφέρει και την αυτόματη αντικατάσταση αυτού από άλλον με **εχέγγυα αξιοπιστίας**, δεδομένου ότι θα επέλθει τοιουτοτρόπως άμεση ταύτιση μεταξύ ελεγκτή και ελεγχόμενου. Ακόμη, θα επέλθει η απόλυτη αποδόμηση των προσπαθειών που καταβάλλει το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους για την επιβολή δημοσιονομικής τάξης, μακροοικονομικής σταθερότητας και συνεπακόλουθης πειθαρχίας στους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, γεγονός που αντιβαίνει στην παρούσα κατάσταση λόγω του επιβεβλημένου δημοσιονομικού προγράμματος προσαρμογής. Επίσης, θα εξασθενίσει ο καθολικός δημοσιονομικός έλεγχος, με άμεσο αποτέλεσμα, να **υποδουλίζεται η δημοσιονομική πολιτική για τον περιορισμό δαπανών και του ελλείμματος** και να καταργηθεί η ανεξαρτησία του εκκαθαριστή έναντι του διατάκτη με άμεσο αντίκτυπο τον κίνδυνο πληρωμής μη σύννομων δαπανών, ενώ παράλληλα θα αποδομηθεί η τεχνογνωσία του ελεγκτικού έργου.

Από την άλλη πλευρά, ο κατασταλτικός έλεγχος δεν αποφέρει και την άμεση διασφάλιση των συναλλαγών αλλά ούτε και τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση καθώς γίνεται αναφορά μόνο για δειγματοληπτικό και όχι καθολικό έλεγχο των δαπανών με αντίκτυπο τη μη τιμώρηση και καταστολή της απάτης, στις περιπτώσεις που δεν περιλαμβάνονται στο ελεγχόμενο δείγμα και τέλος η όλη διαδικασία πληρωμής των δημοσίων δαπανών **αντιβαίνει στην επιδιωκόμενη «εκ των άνω» διαφάνεια** στην πληρωμή των δημοσίων δαπανών, όπως προβλέπεται με τη διάταξη του άρθρου 98 παρ.1 του Συντάγματος.

Συνεπώς, καθίσταται επιβαλλόμενη η εφαρμογή της **αρχής της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης** και στο Ελληνικό δημοσιονομικό σύστημα, αρχή που είναι σύννομη και με το καταστατικό της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, με κάποια ίσως περαιτέρω εξειδίκευση και προσαρμογή στα Ελληνικά δεδομένα.

Αναλυτικότερα, η χρηστή δημοσιονομική διαχείριση στηρίζεται στη θεωρία των τριών «Ε», δηλαδή **economy(οικονομικότητα)**, **efficiency(αποδοτικότητα)**, **effectiveness(αποτελεσματικότητα)**, η οποία πρεσβεύει την εφαρμογή ενός συστήματος διαφάνειας, αποδοτικότητας, ευθύνης και ορθής χρήσης των δημοσίων πόρων καθώς αποβλέπει στους δημοσιονομικούς στόχους και αποτελέσματα.

Με βάση τα έως τώρα δεδομένα προτείνεται η «**αναδιάρθρωση**» του δημοσιονομικού συστήματος και η **επαναφορά** της άσκησης του προληπτικού ελέγχου από το Ελεγκτικό Συνέδριο και τις Υπηρεσίες Δημοσιονομικού Ελέγχου μέσα από την υιοθέτηση και εφαρμογή στην πράξη, της αρχής της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, όπου η όλη διαδικασία ελέγχου θα στρέφεται στην αποτελεσματικότητα της δημοσιονομικής διαδικασίας και στην καταπολέμηση της διασπάθισης του δημοσίου χρήματος.

Η πραγμάτωση του ως άνω μπορεί να επέλθει με την επέκταση του ελέγχου στο σύνολο της διαχείρισης και όχι μόνο σε μεμονωμένες περιπτώσεις τίτλων πληρωμών και λογαριασμών ενώ, ταυτόχρονα, κρίνεται αναγκαία η **ηλεκτρονική γνωστοποίηση** των αποτελεσμάτων της διαχείρισης στην κοινή γνώμη και η διαδικτύωση-διαλειτουργικότητα των αντίστοιχων υπηρεσιών, που θα αποφέρει την **αποτελεσματικότερη επιτάχυνση του ελέγχου και τη δημιουργία μιας «πλατφόρμας» ανοιχτής βάσης νομολογίας.**

Όπως είδαμε στη μελέτη περίπτωσης του **Δήμου Αμαρουσίου** η οικονομική κατάσταση είναι ιδιαίτερα επιβαρυνμένη. Σύμφωνα με τους αριθμοδείκτες σε κάποια σημεία εμφανίζει τάσεις επιδείνωσης ενώ σε κάποια άλλα τάσεις εξορθολογισμού.

Οι περισσότεροι Δήμοι της χώρας βρίσκονται σε δεινή οικονομική κατάσταση και δύσκολα μπορούν να ανταπεξέλθουν στην ικανοποίηση των υποχρεώσεων τους, έχοντας σημαντικά περιορισμένα έσοδα, τα οποία οδηγούν σε αρνητικά καθαρά αποτελέσματα χρήσεως. Η οικονομική κατάσταση αυτή, επιβαρύνεται περαιτέρω με τα σημαντικά ελλείμματα των παρελθόντων χρήσεων, υποχρεώνοντας ουσιαστικά τους Ο.Τ.Α., στην οικονομική διαχείριση των υποχρεώσεων τους, περιορίζοντας ταυτόχρονα την επιχειρησιακή τους δυνατότητα και ικανότητα υλοποίησης επενδυτικών σχεδίων, εάν δεν αυξηθεί η κρατική τους επιχορήγηση ή εάν δεν ανευρεθούν άλλες δυνητικές πηγές εσόδων.

Τα ανωτέρω σε συνδυασμό με το γεγονός ότι οι Ο.Τ.Α. πλέον υποχρεούνται από την ισχύουσα νομοθεσία να υιοθετήσουν κανόνες χρηστής οικονομικής διαχείρισης (κατάρτιση ισολογισμών κ.λ.π.), σε συνδυασμό με την περιορισμένη κρατική επιχορήγηση και τη μείωση των εσόδων τους, λόγω της δημοσιονομικής κρίσης, καθίστανται απειλή για τη βιωσιμότητά τους καθώς ελλοχεύει ο κίνδυνος υπαγωγής τους σε προγράμματα εξυγίανσης του άρθρου 4 του Ν.4111/2013.

Είναι αναγκαία και επιτακτική η ανάγκη εφαρμογής **εσωτερικού ελέγχου** στους Ο.Τ.Α. Στην περίπτωση του Δήμου Αμαρουσίου ενδεικτικά αναφέρουμε τις κυριότερες πηγές εσόδων και την εφαρμογή ενός συστήματος εσωτερικού ελέγχου ως εξής:

Ο βαθμός ρευστοποίησης των απαιτήσεων είδαμε ότι είναι χαμηλός, για τη βελτίωση του δείκτη θα πρέπει να υπάρχει ένα πιο ολοκληρωμένο σύστημα μηχανογράφησης το οποίο θα καταγράφει και θα κατηγοριοποιεί τους οφειλότες έτσι ώστε να παρέχει πληροφορίες: για τον αριθμό των οφειλετών στους οποίους έχουν σταλεί ειδοποιητήρια, τις οφειλές που τελούν σε δικαστική αμφισβήτηση, τις οφειλές που πρόκειται να παραγραφούν με σαφή αιτιολόγηση. Εάν εφαρμοστεί ορθά το σύστημα αυτό τότε η οικονομική υπηρεσία του Δήμου θα είναι σε θέση να λάβει τα αναγκαία μέτρα για την είσπραξη των απαιτήσεων της (όπως δέσμευση φορολογικής ενημερότητας, κατασχέσεις κ.λ.π).

Επίσης μια γενική αρχή ενός συστήματος εσωτερικού ελέγχου είναι και η **αλλαγή των υπαλλήλων** στις θέσεις εργασίας σε τακτά χρονικά διαστήματα, ιδιαίτερα στις θέσεις που έχουν σχέση με οικονομικές συναλλαγές με τους δημότες, για περισσότερη διασφάλιση των εσόδων του Δήμου.

Το **Τέλος Καθαριότητας και Ηλεκτροφωτισμού** αποτελεί και το κύριο έσοδο των Ο.Τ.Α. Το σύστημα εσωτερικού ελέγχου του ανωτέρω εσόδου χρειάζεται σημαντικές βελτιώσεις καθώς: πάροχοι ηλεκτρικού ρεύματος εκτός της ΔΕΗ, δεν αποδίδουν τα δημοτικά τέλη, οπότε θα πρέπει να υπάρχει μια ορθότερη γέφυρα επικοινωνίας μεταξύ των Δήμων και της ΔΕΗ, ώστε η ΔΕΗ να ενημερώνει άμεσα τους Δήμους, για αυτούς που δεν είναι πλέον στο δίκτυο της ΔΕΗ.

Επίσης σημαντική η υστέρηση μέρους εσόδου, του **Τέλους Ακίνητης Περιουσίας**, για τη μεταβίβαση ακινήτου, ήταν υποχρεωτική η βεβαίωση μη οφειλής Τ.Α.Π. από τον αρμόδιο Δήμο. Όμως σύμφωνα με το Ν.4262/2014 καταργείται η βεβαίωση μη οφειλής για σύναψη συμβολαίων. Η προσκόμιση βεβαίωσης έδινε τη δυνατότητα στο Δήμο να ενημερώνει την καρτέλα των δημοτών και να εισπράττει τυχόν διαφορές τετραγωνικών μέτρων με τα ανάλογα πρόστιμα. Πλέον η είσπραξη του Τ.Α.Π. γίνεται μόνο μέσω του λογαριασμού της Δ.Ε.Η. Μια άλλη απώλεια εσόδου του Τ.Α.Π., υπάρχει εξαιτίας των μη ηλεκτροδοτούμενων ακινήτων (λόγω διακοπής ηλεκτροδότησης). Το εν λόγω έσοδο ακόμη και για τα μη ηλεκτροδοτούμενα ακίνητα πρέπει να εισπράττεται από το Δήμο κάθε χρόνο και να επιβαρύνει τον ιδιοκτήτη του ακινήτου. Η ΔΕΗ (παρόλο που υπάρχει οδηγία του Υπουργείου Εσωτερικών προς τη ΔΕΗ) δεν ενημερώνει τους Δήμους για τους δημότες που έκαναν διακοπή ηλεκτροδότησης ώστε εν συνεχεία να προβούν στους μηχανισμούς είσπραξης.

Ένα άλλο σημαντικό έσοδο είναι τα **Τέλη Ακαθαρίστων Εσόδων** και τα **Τέλη Κοινοχρήστων Χώρων**. Υπάρχει απώλεια εσόδων και θα πρέπει να γίνει συστηματική παρακολούθηση ώστε ο Δήμος μέσω του εσωτερικού ελέγχου να ενημερώνεται για την έναρξη εργασιών καταστημάτων ή κατάληψης χώρων και να επιβάλλει τα ανάλογα πρόστιμα σε περίπτωση μη είσπραξης των αναλογούντων φόρων και τελών.

Σημαντική πηγή εσόδου επίσης αποτελεί και το **Κοιμητήριο του Δήμου**, όπου το σύστημα εσωτερικού ελέγχου θα πρέπει να εκδίδει χρηματικούς καταλόγους με ακρίβεια (αριθμό φορολογικού μητρώου, ορθή διεύθυνση κ.λ.π.) και διαρκή επικαιροποίηση των στοιχείων σε περίπτωση μεταβολών.

Οι διαδικασίες εφαρμογής του εσωτερικού ελέγχου χρειάζονται **συνέπεια, εμμονή και να διενεργούνται με τρόπο ηθικό και υπεύθυνο**.

Δεδομένων των ατελειών που παρουσιάζουν οι Δήμοι, της έλλειψης προσωπικού, της έλλειψης μηχανογραφικών υπηρεσιών κ.λ.π., της μη εξασφάλισης επαρκών πόρων, θα πρέπει, οι χρηματοοικονομικοί αριθμοδείκτες για τις μελέτες των ισολογισμών των Δήμων, να εξειδικευτούν και να διαφοροποιηθούν ακόμη περισσότερο. Τούτο κρίνεται σκόπιμο, επειδή **οι Δήμοι** αποτελούν οικονομικούς οργανισμούς **μη κερδοσκοπικούς με κοινωνικό χαρακτήρα** όπου η έννοια του κέρδους ταυτίζεται με την έννοια του πλεονάσματος. Εάν υπάρχει πλεόνασμα πρέπει να διατίθεται για τη μεγιστοποίηση της χρησιμότητας των δημοτών. Έτσι η κατάρτιση εξειδικευμένων δεικτών θα πρέπει να μας δίνει περισσότερο ακριβή στοιχεία με σκοπό να εξυπηρετεί ταυτόχρονα τις ανάγκες του ίδιου του Δήμου, αλλά και των διαφόρων συναλλασσομένων με αυτόν.

Συνεπώς και σύμφωνα με τα ανωτέρω κρίνεται αναγκαία και επιτακτική η **οικονομική Αυτοτέλεια των Ο.Τ.Α.**, η είσπραξη ιδίων εσόδων, η καλή οικονομική διαχείριση, η αξιοποίηση της περιουσίας τους και η εξασφάλιση της εν γένει οικονομικής τους βιωσιμότητας με τους παρακάτω τρόπους:

Τη διανομή των κρατικών επιχορηγήσεων (Κ.Α.Π και λοιπών) σύμφωνα με τις ανάγκες του Δήμου.

Την αξιοποίηση των προγραμμάτων ΕΣΠΑ, ή άλλων χρηματοδοτήσεων όπως της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, αποτελούν ορισμένες από τις δυνατότητες οι οποίες, θα μπορούσαν να βελτιώσουν την οικονομική κατάσταση των Δήμων και τις υπηρεσίες που αυτοί παρέχουν προς τους δημότες.

Την άσκηση ενός μέρους της φορολογικής εξουσίας και όχι απλά να εκτελεί τις εντολές της Γενικής Κυβέρνησης. Αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί μέσω της ενίσχυσης της δημοσιονομικής αποκέντρωσης. Ένα τέτοιο παράδειγμα μπορεί να αποτελέσει η είσπραξη του ΕΝΦΙΑ (Ενιαίος Φόρος Ιδιοκτησίας Ακινήτων). Με το κατάλληλο προσωπικό μπορεί να ενεργοποιηθεί όλη η διαδικασία διαχείρισης και είσπραξης της οφειλής.

Τη βελτίωση των μηχανισμών είσπραξης των τοπικών εσόδων.

Την απλοποίηση του συστήματος ελέγχων.

Τέλος, η επιτυχία του συστήματος εξαρτάται πάντα αφενός μεν από την **πολιτική ωριμότητα των αιρετών της αυτοδιοίκησης**, ώστε να αναλάβουν το πολιτικό κόστος και την ευθύνη που συνεπάγεται η κάθε μορφή εξουσίας αφετέρου δε από την **πολιτική βούληση της Κυβέρνησης**.

*«αρνούμαι να εγγίσω μέχρι και του οβολου
τα δημόσια χρήματα, ενώ ευρισκόμεθα
εις το μέσον ερειπίων και ανθρώπων
βυθισμένων εις εσχάτην πενίαν»*

Ιωάννης Καποδίστριας

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

• Ελληνική Βιβλιογραφία

Αθανασόπουλος, Κ., (2003) *Περιφερειακή διοίκηση – Τοπική Αυτοδιοίκηση*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση

Δαγτόγλου, Π. (2004) *Γενικό Διοικητικό Δίκαιο*, Αθήνα-Κομοτηνή: Εκδόσεις Σάκκουλα

Δεληθέου, Β., (2007-2008) *Θεσμικό πλαίσιο Περιφερειακής Ανάπτυξης και Οργάνωσης της Διοίκησης του Κράτους*, Αθήνα: Ειδική Εκδοτική

Δημοπούλου, Μ., Νικολαΐδη, Στ. (2010-2011) *Ο θεσμός της Εποπτείας των Ο.Τ.Α.*, Αθήνα: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης ΚΕΔΕ, (2016) *Τριετής Στρατηγική Μεταρρυθμίσεων στη Δημόσια Διοίκηση και την Τοπική Αυτοδιοίκηση 2016-2018*, Αθήνα: Εκδόσεις Ι.Τ.Α

Καραναστάσης, Μ. (2001) *Πρακτική εφαρμογή του διπλογραφικού λογιστικού συστήματος των Δήμων και Κοινοτήτων*, Αθήνα: Εκδόσεις Γεωργίου Καραναστάση

Κάρκαλης, Ι. (2005) *Αντιδιαφθορά και Ελεγκτικό Συνέδριο, Εφαρμοσμένη Δημοσιονομική Ελεγκτική*, Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα

Κοκκίδου, Α. (2008) *Διοικητική Εποπτεία και Δημοσιονομικός Έλεγχος στους Πρωτοβάθμιους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης*, Αθήνα: Εκδόσεις Σάκκουλα

Κοντογιώργης, Γ., Μακρυδημήτρης, Α., Τάτσος, Ν., Καφετζής, Π., (2003) *Αυτοδιοίκηση και Κράτος στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης*, Αθήνα: Εκδόσεις Σάκκουλα

Κυριαζή, Ν. (2003) *Κοινωνιολογική Έρευνα - Η κριτική επισκόπηση των μεθόδων και των τεχνικών*, Αθήνα: Πεδίο

Λαδιάς, Χ. (2014) *Ειδικά Θέματα Τοπικής Αυτοδιοίκησης*, Αθήνα: Παπαζήση

Μαΐστρος, Π. (2000) *Οι Αναπτυξιακοί θεσμοί της Αυτοδιοίκησης*, Αθήνα: Εκδοτικός Οργανισμός Λιβάνη

Μακρυδημήτρης, Α. (2012) *Διοικητική Επιστήμη Ι, Δημόσια Διοίκηση, Στοιχεία Διοικητικής Οργάνωσης*, Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα

Μακρυδημήτρης, Α. - Πραβίτα, Μ.-Η., (2012) *Διοικητική Επιστήμη Ι - Δημόσια Διοίκηση - Στοιχεία Διοικητικής Οργάνωσης*, Αθήνα: Εκδόσεις Σάκκουλα

Μαραγκού, Γ. (2016) *Ελεγκτικό Συνέδριο: Μελέτες - Συμβολές - Διαγράμματα - Νομολογία - Υποδείγματα*, Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη

Μηλιώνης, Ν., (2012) *Το Ελεγκτικό Συνέδριο, Σύγχρονες Τάσεις και Εξελίξεις*, Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη

Μπαλτά, Ε., (2009) *Ο Προληπτικό Έλεγχος των δημοσίων δαπανών από το Ελεγκτικό Συνέδριο*, Αθήνα: Εκδόσεις Σάκκουλα

Μπάρμπας, Ν. (2016) *Στοιχεία Δημοσιονομικού Δικαίου, Κρατικός Προϋπολογισμός - Ελεγκτικό Συνέδριο - Δημόσια Οικονομικά της Ε.Ε.*, Αθήνα- Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα

Μπέσιλα - Βήκα, Ε. (1995) *Το Συνταγματικό πλαίσιο του θεσμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης*, Αθήνα: Εκδόσεις Σάκκουλα

Νιάρχος, Ν. (1997) *Χρηματοοικονομική Ανάλυση Λογιστικών Λογιστικών Καταστάσεων*, Αθήνα-Πειραιάς: Εκδόσεις Α. Σταμούλης

Πάλλης, Χ. (2013) *Τα Οικονομικά της Τοπικής Αυτοδιοίκησης*, Αθήνα: Ευρασία

Πικραμένος, Μ. (2015) *Όψεις της διοικητικής οργάνωσης του Κράτους μετά τον Καλλικράτη*, Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη

Ρίζου, Κ. (2000) *Δημοσιολογιστικός Έλεγχος των Ο.Τ.Α. από το Ελεγκτικό Συνέδριο*, Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο

Σαββαΐδου, Κ. (2009) *Οικονομική Διοίκηση και Διαχείριση των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης*, Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη

Σαββαΐδου, Κ. και Καραγιάννης, Σ. (2010) *Οικονομική Διοίκηση και Λογιστικό*, Αθήνα: Εθνική Σχολή Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Φυτράκης, Ε. (2010) *Τα Ελεγκτικά Σώματα της Διοίκησης*, Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη

Χρυσανθάκης, Μ. (2015) *Τοπική Αυτοδιοίκηση - Αποκεντρωμένη Διοίκηση*, Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη

Πετράκος Γ., Ψυχάρης Γ., (2016) *Περιφερειακή Ανάπτυξη στην Ελλάδα*, Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική

• Ηλεκτρονικές Πηγές

ΑΣΕΠ

<https://www.asep.gr/>

Αυτοδιοίκηση

<http://www.aftodioikisi.gr/>

Δήμος Αμαρουσίου

<https://www.maroussi.gr/>

Ειδική Γραμματεία ΣΔΟΕ

<http://www.minfin.gr/web/eidike-grammateia-sdoe>

Ελεγκτικό Συνέδριο

<https://www.elsyn.gr/>

Ελληνική Στατιστική Αρχή

<http://www.statistics.gr/>

Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης

<http://www.ita.org.gr/el/>

Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδος

<http://www.kedke.gr/>

Συνήγορος του Πολίτη

<https://www.synigoros.gr/>

Υπουργείο Εσωτερικών

Οι λόγοι που δεν λειτουργεί ο Ελεγκτής Νομιμότητας των ΟΤΑ παρόλο που είχε ψηφιστεί από το 2010

<http://www.aftodioikisi.gr/ipourgeia/ipes-oi-logoi-pou-den-leitourgei-o-elegktis-nomimotitas-ton-ota-parolo-pou-eixe-psifistei-apo-to-2010/>

Αιτιολογική Έκθεση του σχεδίου νόμου «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πρόγραμμα Καλλικράτης»

http://www.ypes.gr/UserFiles/f0ff9297-f516-40ff-a70e-eca84e2ec9b9/aitiologiki_kallikrati_9_6_2010.pdf

- **Συνεντεύξεις**

Δήμος Αμαρουσίου Αττικής

με το Διευθυντή Οικονομικών Υπηρεσιών κ. Σωτήριο Φιλιππόπουλο

Υπουργείο Εσωτερικών

με τον Προϊστάμενο του Τμήματος Παρακολούθησης και Επεξεργασίας Οικονομικών Στοιχείων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης κ. Βασίλειο Λαμπρακάκη

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΑΝΑΚΕΦ/ΣΗ ΑΠΟΛΟΓ. ΠΙΝΑΚΑ ΕΣΟΔΩΝ ΟΙΚΟΝ. ΕΤΟΥΣ 2013

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑΣ ΚΙΝΗΣΕΩΝ ΑΠΟ ..01/01/2013 - 31/12/2013

Κ.Α. ΠΡΟΥΠ.	ΤΙΤΛΟΣ ΕΣΟΔΩΝ	ΑΡΧΙΚΑ ΠΡΟΫΠ/ΣΘΕΝΤΑ	ΑΝΑΜΟΡ-ΦΩΣΕΙΣ	ΤΕΛΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠ/ΣΜΟΣ	ΒΕΒΑΙΩΘΕΝΤΑ	ΔΙΑΓΡΑΦΕΝΤΑ	ΤΕΛΙΚΑ ΒΕΒΑΙΩΘΕΝΤΑ	ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝΤΑ	ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ
0	ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ								
01	ΠΡΟΣΟΔΟΙ ΑΠΟ ΑΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	152.850,00	600,00	153.450,00	104.933,04	0,00	104.933,04	104.933,04	0,00
02	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	96.000,00	80.000,00	176.000,00	217.836,10	0,00	217.836,10	217.836,10	0,00
03	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΑΝΤΑΓΩΓΟΤΙΚΑ ΤΕΛΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ	23.022.052,28	15.500,00	23.037.552,28	22.465.541,31	1.600,00	22.463.941,31	22.376.855,74	87.085,57
04	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΛΟΙΠΑ ΤΕΛΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	3.572.095,96	1.018.460,00	4.590.555,96	4.975.043,22	1.327,77	4.973.715,45	4.722.935,95	250.779,50
05	ΦΟΡΟΙ ΚΑΙ ΕΙΣΦΟΡΕΣ	5.008.340,64	-94.783,00	4.913.557,64	4.825.069,88	1.165,00	4.823.903,88	4.669.869,87	154.034,01
06	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	8.474.641,91	-628.834,07	7.845.807,84	7.790.454,22	0,00	7.790.454,22	7.790.454,22	0,00
07	ΛΟΙΠΑ ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	170.000,00	12.300,00	182.300,00	251.199,15	0,00	251.199,15	251.199,15	0,00
ΣΥΝΟΛΑ Κ.Α. :		40.495.980,79	403.242,93	40.899.223,72	40.630.076,92	4.093,77	40.625.983,15	40.134.084,07	491.899,03
1	ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ								
11	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΚΠΟΙΗΣΗ ΚΙΝΗΤΗΣ ΚΑΙ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	90.000,00	0,00	90.000,00	120.222,04	0,00	120.222,04	95.762,76	24.459,28
12	ΕΚΤΑΚΤΕΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΚΑΛΥΨΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ	29.408,27	21.707.535,22	21.736.943,49	18.958.673,05	0,00	18.958.673,05	18.958.673,05	0,00
13	ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	3.144.289,63	-183.148,10	2.961.141,53	2.025.502,33	0,00	2.025.502,33	2.025.502,33	0,00
15	ΠΡΟΣΑΥΞΗΣΕΙΣ - ΠΡΟΣΤΙΜΑ - ΠΑΡΑΒΟΛΑ	685.800,00	675.087,03	1.360.887,03	1.475.659,67	1.816,26	1.473.843,41	1.158.035,07	315.808,34
16	ΛΟΙΠΑ ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ	134.400,00	38.800,00	173.200,00	221.807,09	4.731,94	217.075,25	166.234,25	50.841,00
ΣΥΝΟΛΑ Κ.Α. :		4.083.897,90	22.236.274,15	26.322.172,05	22.801.864,18	6.548,10	22.795.316,08	22.404.207,46	391.108,62
2	ΕΣΟΔΑ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΤΩΝ (Π.Ο.Ε.) ΠΟΥ ΒΕΒΑΙΩΝΟΝΤΑΙ ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ								
21	ΕΣΟΔΑ ΠΟΕ ΤΑΚΤΙΚΑ	1.244.643,20	-130.499,35	1.114.143,85	2.686.179,16	119.611,77	2.566.567,39	997.609,08	1.568.958,31

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΝΟΜΟΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

ΔΗΜΟΣ ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ

Σελίδα : 2 από 2

ΑΝΑΚΕΦ/ΣΗ ΑΠΟΛΟΓ. ΠΙΝΑΚΑ ΕΣΟΔΩΝ ΟΙΚΟΝ. ΕΤΟΥΣ 2013

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ ΚΙΝΗΣΕΩΝ ΑΠΟ ...01/01/2013 - 31/12/2013

Κ.Α. ΠΡΟΥΠ.	ΤΙΤΛΟΣ ΕΣΟΔΩΝ	ΑΡΧΙΚΑ ΠΡΟΫΠΣΘΕΝΤΑ	ΑΝΑΜΟΡ-ΦΩΣΕΙΣ	ΤΕΛΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΣΜΟΣ	ΒΕΒΑΙΩΘΕΝΤΑ	ΔΙΑΓΡΑΦΕΝΤΑ	ΤΕΛΙΚΑ ΒΕΒΑΙΩΘΕΝΤΑ	ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝΤΑ	ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ
22	ΕΣΟΔΑ Π.Ο.Ε. ΕΚΤΑΚΤΑ	425.580,00	-11.900,00	413.680,00	4.061.108,60	407.339,02	3.653.769,58	386.990,23	3.266.779,35
ΣΥΝΟΛΑ Κ.Α. : 2		1.670.223,20	-142.399,35	1.527.823,85	6.747.287,76	526.950,79	6.220.336,97	1.384.599,31	4.835.737,66

3 ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ Π.Ο.Ε.

31	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ	45.243.664,79	-36.934.859,08	8.308.805,71	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
32	ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΑΠΟ ΒΕΒΑΙΩΘΕΝΤΑ ΕΣΟΔΑ ΚΑΤΑ ΤΑ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΑ ΕΤΗ	27.324.435,20	-400.000,00	26.924.435,20	36.779.919,59	997.461,19	35.782.458,40	873.584,77	34.908.873,63
ΣΥΝΟΛΑ Κ.Α. : 3		72.568.099,99	-37.334.859,08	35.233.240,91	36.779.919,59	997.461,19	35.782.458,40	873.584,77	34.908.873,63

4 ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ

41	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ	7.801.620,00	67.915,06	7.869.535,06	5.598.733,06	814,01	5.597.919,05	5.576.679,00	21.240,05
42	ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ	368.824,88	53.790,00	422.614,88	71.960,73	0,00	71.960,73	68.701,23	3.259,50
ΣΥΝΟΛΑ Κ.Α. : 4		8.170.444,88	121.705,06	8.292.149,94	5.670.693,79	814,01	5.669.879,78	5.645.380,23	24.499,55

5 ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ

51	ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗΣ ΧΡΗΣΗΣ	6.993.818,39	0,00	6.993.818,39	6.993.818,39	0,00	6.993.818,39	6.993.818,39	0,00
ΣΥΝΟΛΑ Κ.Α. : 5		6.993.818,39	0,00	6.993.818,39	6.993.818,39	0,00	6.993.818,39	6.993.818,39	0,00

ΤΕΛΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ:

133.982.465,15 -14.714.036,29 119.268.428,86 119.623.660,63 1.535.867,86 118.087.792,77 77.435.674,23 40.652.118,54

ΑΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΑΠΑΝΩΝ ΟΙΚΟΝ. ΕΤΟΥΣ 2013

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ ΚΙΝΗΣΕΩΝ ΑΠΟ 01/01/2013 - 31/12/2013

Κ.Α. ΠΡΟΥΠ.	ΤΙΤΛΟΣ ΕΞΟΔΩΝ	ΑΡΧΙΚΑ ΠΡΟΫΠΟΣΘΕΝΤΑ	ΑΝΑΜΟΡ-ΦΟΣΕΙΣ	ΤΕΛ. ΔΙΑΜΟΡ-ΦΩΘΕΝΤΑ	ΑΡΧΙΚΑ ΕΝΤΑΛΛΕΘΕΝΤΑ	ΕΚΠΙΣΜΟΙ /ΑΚΥΡΩΣΕΙΣ	ΤΕΛΙΚΑ ΕΝΤΑΛΛΕΘΕΝΤΑ	ΠΛΗΡΩΘΕΝΤΑ	ΠΛΗΡΩΤΕΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ	ΑΔΙΑΘΕΤΕΣ ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ
-------------	---------------	---------------------	---------------	---------------------	---------------------	---------------------	---------------------	------------	-------------------	---------------------

ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

6	Έξοδα	39.221.653,51	690.672,94	39.912.326,45	30.302.482,80	60.083,73	30.242.399,07	30.242.399,07	0,00	9.669.927,38
60	Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	17.332.758,48	95.702,74	17.428.461,22	13.456.369,12	7.124,52	13.449.244,60	13.449.244,60	0,00	3.979.216,62
61	Αμοιβές αρετιών και τρίτων	1.507.064,99	667.563,43	2.174.628,42	1.231.793,79	3.849,04	1.227.944,75	1.227.944,75	0,00	946.683,67
62	Παροχές τρίτων	3.630.492,28	691.198,60	4.321.690,88	2.868.356,28	0,00	2.868.356,28	2.868.356,28	0,00	1.453.334,60
63	Φόροι τέλη	62.200,00	2.000,00	64.200,00	22.334,52	0,00	22.334,52	22.334,52	0,00	41.865,48
64	Λοπά Γενικά έξοδα	363.250,00	189.475,00	552.725,00	163.334,25	35.575,46	127.758,79	127.758,79	0,00	424.966,21
65	Πληρωμές για την εξυπηρέτηση δημοσίων πιστώσεων	6.757.218,68	-2.353.490,46	4.403.728,22	4.348.320,62	0,00	4.348.320,62	4.348.320,62	0,00	55.407,60
66	Δαπάνες προμήθειες αναλωσίμων	3.559.608,47	-1.155.266,17	2.404.342,30	516.738,62	0,00	516.738,62	516.738,62	0,00	1.887.603,68
67	Πληρωμές Μεταβιβάσεις σε τρίτους	5.868.060,61	2.518.489,80	8.386.550,41	7.614.117,53	13.383,50	7.600.734,03	7.600.734,03	0,00	785.816,38
68	Λοπά έξοδα	141.000,00	35.000,00	176.000,00	81.118,07	151,21	80.966,86	80.966,86	0,00	95.033,14
7	Επενδύσεις	11.263.172,09	306.586,55	11.569.758,64	4.167.079,62	116.476,91	4.050.602,71	4.050.602,71	0,00	7.519.155,93
71	Αγορές κτιρίων τεχνικών έργων και προμήθειες παγίων	3.922.645,62	-229.966,50	3.692.679,12	145.136,47	0,00	145.136,47	145.136,47	0,00	3.547.542,65
73	Έργα	6.271.551,60	-265.649,11	6.005.902,49	2.898.285,04	0,00	2.898.285,04	2.898.285,04	0,00	3.107.617,45
74	Μελέτες Έρευνες περιοριστικές εργασίες και ειδικές δαπάνες σε επιχειρήσεις	1.068.974,87	802.202,16	1.871.177,03	1.123.658,11	116.476,91	1.007.181,20	1.007.181,20	0,00	863.995,83
75	Τίτλοι πόρους επένδυσης (συμμετοχές σε επιχειρήσεις)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
8	Πληρωμές Π.Ο.Ε. Αποδόσεις και προβλέψεις	82.997.639,55	-15.579.904,63	67.417.734,92	34.904.599,74	2.988.993,86	31.915.605,88	31.915.605,88	0,00	35.502.129,04
81	Πληρωμές Π.Ο.Ε.	48.567.414,33	-34.691.096,10	13.876.318,23	10.126.228,30	51.363,63	10.074.864,67	10.074.864,67	0,00	3.801.453,56
82	Αποδόσεις	7.832.620,00	77.915,06	7.910.535,06	5.498.286,67	6.803,19	5.491.483,48	5.491.483,48	0,00	2.419.051,58
83	Επιχορηγούμενες πληρωμές Υποχρεώσεων Π.Ο.Ε.	0,00	19.127.528,17	19.127.528,17	19.280.084,77	2.930.827,04	16.349.257,73	16.349.257,73	0,00	2.776.270,44
85	Προβλέψεις μη εισηραδής	26.597.605,22	-94.251,76	26.503.353,46	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	26.503.353,46
9	Αποθεματικό	500.000,00	-131.391,15	368.608,85	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	368.608,85
ΣΥΝΟΛΑ:		133.982.465,15	-14.714.036,29	119.268.428,86	69.374.162,16	3.165.554,50	66.208.607,66	66.208.607,66	0,00	53.059.821,20

ΑΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΑΠΑΝΩΝ ΟΙΚΟΝ. ΕΤΟΥΣ 2013

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ ΚΙΝΗΣΕΩΝ ΑΠΟ 01/01/2013 - 31/12/2013

Κ.Α. ΠΡΟΥΠ.	ΤΙΤΛΟΣ ΕΞΟΔΩΝ	ΑΡΧΙΚΑ ΠΡΟΫΠΟΣΘΕΝΤΑ	ΑΝΑΜΟΡ- ΦΩΣΕΙΣ	ΤΕΛ. ΔΙΑΜΟΡ- ΦΩΘΕΝΤΑ	ΑΡΧΙΚΑ ΕΝΤΑΛΦΕΝΤΑ *	ΕΚΠΕΣΜΟΙ /ΑΚΥΡΩΣΕΙΣ	ΤΕΛΙΚΑ ΕΝΤΑΛΦΕΝΤΑ	ΠΛΗΡΩΘΕΝΤΑ	ΠΛΗΡΩΤΕΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ	ΑΔΙΑΘΕΤΕΣ ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ
ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΣΥΝΟΛΑ ΑΝΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑ										
00	ΓΕΝΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	16.168.832,81	908.506,56	17.077.339,37	15.329.054,59	44.915,81	15.284.138,78	15.284.138,78	0,00	1.793.200,59
10	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	5.286.517,49	-186.053,63	5.100.463,86	3.886.724,52	0,00	3.886.724,52	3.886.724,52	0,00	1.213.739,34
15	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ	1.892.654,04	-196.144,04	1.496.510,00	831.408,10	0,00	831.408,10	831.408,10	0,00	665.101,90
20	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΦΩΤΙΣΜΟΥ	16.374.201,52	-541.993,59	15.832.207,93	6.970.893,62	10.548,24	6.960.345,38	6.960.345,38	0,00	8.871.862,55
25	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΔΡΕΥΣΗΣ	1.183.300,00	118.778,23	1.302.078,23	1.094.165,33	0,00	1.094.165,33	1.094.165,33	0,00	207.912,90
30	ΑΡΑΡΕΥΣΗΣ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ	5.560.434,34	-258.686,93	5.301.747,41	3.274.722,68	3.849,04	3.270.873,64	3.270.873,64	0,00	2.030.873,77
35	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ	1.345.452,68	180.740,48	1.526.193,16	767.091,52	770,64	766.320,88	766.320,88	0,00	759.872,28
40	ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ	1.391.282,72	1.097.908,50	2.489.191,22	1.367.908,65	116.476,91	1.251.431,74	1.251.431,74	0,00	1.237.759,48
45	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΩΝ	89.150,00	-14.796,09	74.353,91	51.170,87	0,00	51.170,87	51.170,87	0,00	23.183,04
50	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ	1.171.500,00	-132.500,00	1.039.000,00	676.696,32	0,00	676.696,32	676.696,32	0,00	362.303,68
70	ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	221.500,00	21.500,00	243.000,00	219.726,22	0,00	219.726,22	219.726,22	0,00	23.273,78
ΣΥΝΟΛΑ:		50.484.825,60	997.259,49	51.482.085,09	34.469.562,42	176.560,64	34.293.001,78	34.293.001,78	0,00	17.189.083,31

ΑΝΑΚΕΦ/ΣΗ ΑΠΟΛΟΓ. ΠΙΝΑΚΑ ΕΣΟΔΩΝ ΟΙΚΟΝ. ΕΤΟΥΣ 2014

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ ΚΙΝΗΣΕΩΝ ΑΠΟ ...01/01/2014 - 31/12/2014

Κ.Α. ΠΡΟΥΠ.	ΤΙΤΛΟΣ ΕΣΟΔΩΝ	ΑΡΧΙΚΑ ΠΡΟΥΠΙΣΘΕΝΤΑ	ΑΝΑΜΟΡ- ΦΩΣΕΙΣ	ΤΕΛΙΚΟΣ ΠΡΟΥΠΙΣΜΟΣ	ΒΕΒΑΙΩΘΕΝΤΑ	ΔΙΑΓΡΑΦΕΝΤΑ	ΤΕΛΙΚΑ ΒΕΒΑΙΩΘΕΝΤΑ	ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝΤΑ	ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ
0	ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ								
01	ΠΡΟΣΟΔΟΙ ΑΠΟ ΑΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	129.987,70	14.400,00	144.387,70	120.427,23	0,00	120.427,23	120.427,23	0,00
02	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	100.000,00	150.000,00	250.000,00	305.740,72	0,00	305.740,72	305.740,72	0,00
03	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΑ ΤΕΛΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ	20.368.849,40	46.000,00	20.414.849,40	20.046.019,07	1.437,55	20.044.581,52	19.900.138,10	144.443,42
04	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΛΟΙΠΑ ΤΕΛΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	3.387.300,00	474.648,41	3.861.948,41	3.663.233,45	1.785,81	3.661.447,64	3.488.382,82	173.064,82
05	ΦΟΡΟΙ ΚΑΙ ΕΙΣΦΟΡΕΣ	5.032.763,00	-1.946.147,37	3.086.615,63	2.991.608,57	4.619,28	2.986.989,29	2.972.414,39	14.574,90
06	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	7.361.601,14	1.036.514,46	8.398.115,60	8.489.800,87	0,00	8.489.800,87	8.489.800,87	0,00
07	ΛΟΙΠΑ ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	158.200,00	18.000,00	176.200,00	202.320,00	0,00	202.320,00	202.320,00	0,00
	ΣΥΝΟΛΑ Κ.Α. : 0	36.538.701,24	-206.584,50	36.332.116,74	35.819.149,91	7.842,64	35.811.307,27	35.479.224,13	332.083,14
1	ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ								
11	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΚΠΟΙΗΣΗ ΚΙΝΗΤΗΣ ΚΑΙ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	80.000,00	0,00	80.000,00	99.166,50	0,00	99.166,50	72.106,41	27.060,09
12	ΕΚΤΑΚΤΕΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΚΑΛΥΨΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ	0,00	2.812.965,07	2.812.965,07	2.204.400,71	0,00	2.204.400,71	2.204.400,71	0,00
13	ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	5.770.700,09	-1.729.529,67	4.041.170,42	543.132,91	0,00	543.132,91	543.132,91	0,00
14	ΔΩΡΕΕΣ - ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΕΣ - ΚΛΗΡΟΔΟΣΙΕΣ	0,00	1.000,00	1.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
15	ΠΡΟΣΑΥΞΗΣΕΙΣ - ΠΡΟΣΤΙΜΑ - ΠΑΡΑΒΟΛΑ	700.300,00	575.840,00	1.276.140,00	1.293.077,84	3.188,08	1.289.889,76	1.146.073,43	143.816,33
16	ΛΟΙΠΑ ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ	130.300,00	2.768.402,06	2.898.702,06	184.190,20	0,00	184.190,20	133.943,82	50.246,38
	ΣΥΝΟΛΑ Κ.Α. : 1	6.681.300,09	4.428.677,46	11.109.977,55	4.323.968,16	3.188,08	4.320.780,08	4.099.657,28	221.122,80
2	ΕΣΟΔΑ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΤΩΝ (Π.Ο.Ε.) ΠΟΥ ΒΕΒΑΙΩΝΟΝΤΑΙ ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ								

ΑΝΑΚΕΦ/ΣΗ ΑΠΟΛΟΓ. ΠΙΝΑΚΑ ΕΣΟΔΩΝ ΟΙΚΟΝ. ΕΤΟΥΣ 2014

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ ΚΙΝΗΣΕΩΝ ΑΠΟ ...01/01/2014 - 31/12/2014

Κ.Α. ΠΡΟΥΠ.	ΤΙΤΛΟΣ ΕΣΟΔΩΝ	ΑΡΧΙΚΑ ΠΡΟΫΠ/ΣΘΕΝΤΑ	ΑΝΑΜΟΡ- ΦΩΣΕΙΣ	ΤΕΛΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠ/ΣΜΟΣ	ΒΕΒΑΙΩΘΕΝΤΑ	ΔΙΑΓΡΑΦΕΝΤΑ	ΤΕΛΙΚΑ ΒΕΒΑΙΩΘΕΝΤΑ	ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝΤΑ	ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ
21	ΕΣΟΔΑ ΠΟΣ ΤΑΚΤΙΚΑ	794.300,00	686.223,45	1.480.523,45	4.473.654,01	259.923,11	4.213.730,90	1.019.494,70	3.194.236,20
22	ΕΣΟΔΑ Π.Ο.Ε. ΕΚΤΑΚΤΑ	298.100,00	212.000,00	510.100,00	2.497.995,74	13.190,00	2.484.805,74	134.777,28	2.350.028,46
ΣΥΝΟΛΑ Κ.Α. : 2		1.092.400,00	898.223,45	1.990.623,45	6.971.649,75	273.113,11	6.698.536,64	1.154.271,98	5.544.264,66

3 ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ Π.Ο.Ε.

32	ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΑΠΟ ΒΕΒΑΙΩΘΕΝΤΑ ΕΣΟΔΑ ΚΑΤΑ ΤΑ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΑ ΕΤΗ	35.794.511,47	4.802.831,32	40.597.342,79	40.597.608,96	1.436.698,70	39.160.910,26	734.912,87	38.425.997,39
ΣΥΝΟΛΑ Κ.Α. : 3		35.794.511,47	4.802.831,32	40.597.342,79	40.597.608,96	1.436.698,70	39.160.910,26	734.912,87	38.425.997,39

4 ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ

41	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ	7.827.900,00	99.500,00	7.927.400,00	5.399.341,54	432,54	5.398.909,00	5.331.204,94	67.704,06
42	ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ	71.500,00	34.885,87	106.385,87	69.412,92	0,00	69.412,92	69.412,92	0,00
ΣΥΝΟΛΑ Κ.Α. : 4		7.899.400,00	134.385,87	8.033.785,87	5.468.754,46	432,54	5.468.321,92	5.400.617,86	67.704,06

5 ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ

51	ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗΣ ΧΡΗΣΗΣ	11.549.923,60	-322.857,03	11.227.066,57	11.227.066,57	0,00	11.227.066,57	11.227.066,57	0,00
ΣΥΝΟΛΑ Κ.Α. : 5		11.549.923,60	-322.857,03	11.227.066,57	11.227.066,57	0,00	11.227.066,57	11.227.066,57	0,00

ΤΕΛΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ:

98.556.236,40	9.734.676,57	109.290.912,97	104.408.197,81	1.721.275,07	102.686.922,74	58.095.750,69	44.591.172,05
---------------	--------------	----------------	----------------	--------------	----------------	---------------	---------------

ΑΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΑΠΑΝΩΝ ΟΙΚΟΝ. ΕΤΟΥΣ 2014

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ ΚΙΝΗΣΕΩΝ ΑΠΟ 01/01/2014 - 31/12/2014

Κ.Α. ΠΡΟΫΠ.	ΤΙΤΛΟΣ ΕΣΟΔΩΝ	ΑΡΧΙΚΑ ΠΡΟΫΠΣΘΕΝΤΑ	ΑΝΑΜΟΡ- ΦΩΣΕΙΣ	ΤΕΛ. ΔΙΑΜΟΡ- ΦΩΘΕΝΤΑ	ΑΡΧΙΚΑ ΕΝΤΑΛΘΕΝΤΑ	ΕΚΠΕΣΜΟΙ /ΑΚΥΡΩΣΕΙΣ	ΤΕΛΙΚΑ ΕΝΤΑΛΘΕΝΤΑ	ΠΛΗΡΩΘΕΝΤΑ	ΠΛΗΡΩΤΕΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ	ΑΔΙΑΘΕΤΕΣ ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ
ΠΙΝΑΚΑΣ 1										
6	Έξοδα	34.757.407,13	6.423.700,01	41.181.107,14	31.150.050,67	340.199,01	30.809.851,66	30.809.851,66	0,00	10.371.255,48
60	Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	16.519.520,84	-1.113.798,48	15.405.722,36	13.001.873,76	4.880,08	12.996.993,68	12.996.993,68	0,00	2.408.728,68
61	Αμοιβές αρετών και τρίτων	1.595.120,94	763.541,72	2.358.662,66	970.416,83	0,00	970.416,83	970.416,83	0,00	1.388.245,83
62	Παροχές τρίτων	3.773.939,51	1.298.926,18	5.072.865,69	2.727.066,12	19.206,79	2.707.859,33	2.707.859,33	0,00	2.365.006,36
63	Φόροι τέλη	194.600,00	30.000,00	224.600,00	20.541,73	0,00	20.541,73	20.541,73	0,00	204.058,27
64	Λοιπά Γενικά έξοδα	232.025,00	603.263,98	835.288,98	444.748,95	35.239,49	409.509,46	409.509,46	0,00	425.779,52
65	Πληρωμές για την εξυπηρέτηση δημόσιας πίστωσης	4.863.069,12	-69.837,08	4.793.232,04	5.007.648,14	240.006,93	4.767.641,21	4.767.641,21	0,00	25.590,83
66	Δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων	2.748.006,69	201.005,16	2.949.011,85	680.687,32	0,00	680.687,32	680.687,32	0,00	2.268.324,53
67	Πληρωμές Μεταβιβάσεις σε τρίτους	4.780.125,03	4.427.598,53	9.207.723,56	8.201.536,17	0,00	8.201.536,17	8.201.536,17	0,00	1.006.187,39
68	Λοιπά έξοδα	51.000,00	283.000,00	334.000,00	95.531,65	40.865,72	54.665,93	54.665,93	0,00	279.334,07
7	Επενδύσεις	17.777.381,00	-2.303.617,45	15.473.763,55	4.223.288,03	183.764,45	4.039.523,58	4.039.523,58	0,00	11.434.239,97
71	Αγορές κτιρίων τεχνικών έργων και πρόμηθειας παγίων	5.050.496,32	-1.052.396,88	3.998.099,44	405.694,92	163.485,45	242.209,47	242.209,47	0,00	3.755.889,97
73	Έργα	11.365.906,15	-2.599.396,41	8.766.509,74	1.746.552,12	2,00	1.746.550,12	1.746.550,12	0,00	7.019.959,62
74	Μελέτες Έρευνες παραματικές εργασίες και ειδικές δαπάνες	1.360.978,53	1.348.175,84	2.709.154,37	2.071.040,99	20.277,00	2.050.763,99	2.050.763,99	0,00	658.390,38
75	Τίτλοι πάγιας επένδυσης (συμμετοχές σε επιχειρήσεις)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
8	Πληρωμές Π.Ο.Ε. Αποδόσεις και προβλέψεις	46.737.468,52	5.539.073,74	52.276.542,26	8.375.766,22	151.866,89	8.223.899,33	8.223.899,33	0,00	44.052.642,93
81	Πληρωμές Π.Ο.Ε.	4.050.119,12	-1.825.322,86	2.224.796,26	715.645,14	102.938,56	612.706,58	612.706,58	0,00	1.612.089,68
82	Αποδόσεις	7.871.900,00	256.500,00	8.128.400,00	5.460.533,10	48.928,33	5.411.604,77	5.411.604,77	0,00	2.716.795,23
83	Επιχορηγούμενες Πληρωμές Υποχρεώσεων Π.Ο.Ε.	0,00	2.199.587,98	2.199.587,98	2.199.587,98	0,00	2.199.587,98	2.199.587,98	0,00	0,00
85	Προβλέψεις μη ελπιζόμενης	34.815.449,40	4.908.308,62	39.723.758,02	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	39.723.758,02
9	Αποθεματικό	283.979,75	75.520,27	359.500,02	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	359.500,02
ΣΥΝΟΛΑ:		99.556.236,40	9.734.676,57	109.290.912,97	43.749.104,92	675.830,35	43.073.274,57	43.073.274,57	0,00	66.217.638,40

ΑΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΑΠΑΝΩΝ ΟΙΚΟΝ. ΕΤΟΥΣ 2014

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ ΚΙΝΗΣΕΩΝ ΑΠΟ 01/01/2014 - 31/12/2014

Κ.Α. ΠΡΟΥΠ.	ΤΙΤΛΟΣ ΕΣΟΔΩΝ	ΑΡΧΙΚΑ ΠΡΟΫΠΣΘΕΝΤΑ	ΑΝΑΜΟΡ- ΦΩΣΕΙΣ	ΤΕΛ. ΔΙΑΜΟΡ- ΦΘΕΝΤΑ	ΑΡΧΙΚΑ ΕΝΤΑΛΛΑΓΕΝΤΑ	ΕΚΠΙΣΜΟΙ /ΑΚΥΡΩΣΕΙΣ	ΤΕΛΙΚΑ ΕΝΤΑΛΛΑΓΕΝΑ	ΠΑΗΡΩΘΕΝΤΑ	ΠΑΗΡΩΤΕΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ	ΑΔΙΑΘΕΤΕΣ ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ
00	ΓΕΝΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	12.572.519,26	5.688.644,60	18.261.163,86	16.252.023,73	317.848,44	15.934.175,29	15.934.175,29	0,00	2.326.988,57
10	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	6.027.239,67	-888.069,07	5.139.170,60	3.862.848,55	16.908,97	3.845.939,58	3.845.939,58	0,00	1.293.231,02
15	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ	744.578,55	687.674,88	1.432.253,43	517.659,81	1.500,00	516.159,81	516.159,81	0,00	916.093,62
20	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΦΩΤΙΣΜΟΥ	20.143.766,75	-469.016,48	19.674.750,27	8.631.243,69	1.991,60	8.629.252,09	8.629.252,09	0,00	11.045.498,18
25	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΑΡΔΡΕΥΣΗΣ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ	726.104,44	381.505,36	1.107.609,80	487.928,04	0,00	487.928,04	487.928,04	0,00	619.681,76
30	ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ	8.604.845,13	-3.062.519,35	5.542.325,78	1.801.044,45	2,00	1.801.042,45	1.801.042,45	0,00	3.741.283,33
35	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ	1.158.943,27	472.702,22	1.631.645,49	1.118.772,70	165.435,45	953.337,25	953.337,25	0,00	678.308,24
40	ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ	2.047.608,60	1.241.711,30	3.289.319,90	2.328.419,29	20.277,00	2.308.142,29	2.308.142,29	0,00	981.177,61
45	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΩΝ	41.082,46	-2.222,48	38.859,98	22.018,95	0,00	22.018,95	22.018,95	0,00	16.841,03
50	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ	280.600,00	69.671,58	350.271,58	217.208,33	0,00	217.208,33	217.208,33	0,00	133.063,25
70	ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	187.500,00	0,00	187.500,00	134.171,16	0,00	134.171,16	134.171,16	0,00	53.328,84
ΣΥΝΟΛΑ:		52.534.788,13	4.120.082,56	56.654.870,69	35.373.338,70	523.963,46	34.849.375,24	34.849.375,24	0,00	21.805.495,45

ΑΝΑΚΕΦ/ΣΗ ΑΠΟΛΟΓ. ΠΙΝΑΚΑ ΕΣΟΔΩΝ ΟΙΚΟΝ. ΕΤΟΥΣ 2015

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ ΚΙΝΗΣΕΩΝ ΑΠΟ ...01/01/2015 - 31/12/2015

Κ.Α. ΠΡΟΥΠ.	ΤΙΤΛΟΣ ΕΣΟΔΩΝ	ΑΡΧΙΚΑ ΠΡΟΫΠΙΣΘΕΝΤΑ	ΑΝΑΜΟΡ.-ΦΩΣΕΙΣ	ΤΕΛΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΙΣΜΟΣ	ΒΕΒΑΙΩΘΕΝΤΑ	ΔΙΑΓΡΑΦΕΝΤΑ	ΤΕΛΙΚΑ ΒΕΒΑΙΩΘΕΝΤΑ	ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝΤΑ	ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ
0	ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ								
01	ΠΡΟΣΟΔΟΙ ΑΠΟ ΑΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	136.336,08	48.500,00	184.836,08	249.378,70	6.695,38	242.683,32	141.676,98	101.006,34
02	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	250.000,00	50.000,00	300.000,00	352.633,09	0,00	352.633,09	352.633,09	0,00
03	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΑ ΤΕΛΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ	20.268.849,40	-3.943.876,38	16.324.973,02	16.432.857,65	0,00	16.432.857,65	16.415.774,01	17.083,64
04	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΛΟΙΠΑ ΤΕΛΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	4.009.400,00	-81.400,00	3.928.000,00	3.359.727,59	3.642,25	3.356.085,34	3.239.474,33	116.611,01
05	ΦΟΡΟΙ ΚΑΙ ΕΙΣΦΟΡΕΣ	3.183.680,00	-553.999,00	2.629.681,00	2.937.602,48	0,00	2.937.602,48	2.723.253,99	214.348,49
06	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΠΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	8.845.885,46	80.000,00	8.925.885,46	8.498.162,35	0,00	8.498.162,35	8.498.162,35	0,00
07	ΛΟΙΠΑ ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	227.692,40	4.000,00	231.692,40	175.096,74	0,00	175.096,74	175.096,74	0,00
	ΣΥΝΟΛΑ Κ.Α. : 0	36.921.843,34	-4.396.775,38	32.525.067,96	32.005.458,60	10.337,63	31.995.120,97	31.546.071,49	449.049,48
1	ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ								
11	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΚΠΟΙΗΣΗ ΚΙΝΗΤΗΣ ΚΑΙ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	60.000,00	0,00	60.000,00	82.787,83	0,00	82.787,83	64.099,82	18.688,01
12	ΕΚΤΑΚΤΕΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΠΑ ΚΑΛΥΨΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ	0,00	60.702,00	60.702,00	75.222,00	0,00	75.222,00	75.222,00	0,00
13	ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΠΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	10.568.358,93	-156.454,85	10.401.904,08	3.501.200,06	0,00	3.501.200,06	3.501.200,06	0,00
14	ΔΩΡΕΕΣ - ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΕΣ - ΚΛΗΡΟΔΟΣΙΕΣ	0,00	3.215,02	3.215,02	3.165,02	0,00	3.165,02	3.165,02	0,00
15	ΠΡΟΣΑΥΞΗΣΕΙΣ - ΠΡΟΣΤΙΜΑ - ΠΑΡΑΒΟΛΑ	849.600,00	117.500,00	967.100,00	1.074.143,78	73.042,96	1.001.100,82	635.344,22	365.756,60
16	ΛΟΙΠΑ ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ	42.500,00	106.844,95	149.344,95	131.439,61	0,00	131.439,61	119.092,52	12.347,09
	ΣΥΝΟΛΑ Κ.Α. : 1	11.510.458,93	131.807,12	11.642.266,05	4.867.958,30	73.042,96	4.794.915,34	4.398.123,64	396.791,70

2 ΕΣΟΔΑ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΤΩΝ (Π.Ο.Ε.) ΠΟΥ ΒΕΒΑΙΩΝΟΝΤΑΙ ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ

ΑΝΑΚΕΦ/ΣΗ ΑΠΟΛΟΓ. ΠΙΝΑΚΑ ΕΣΟΔΩΝ ΟΙΚΟΝ. ΕΤΟΥΣ 2015

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ ΚΙΝΗΣΕΩΝ ΑΠΟ ...01/01/2015 - 31/12/2015

Κ.Α. ΠΡΟΥΠ.	ΤΙΤΛΟΣ ΕΣΟΔΩΝ	ΑΡΧΙΚΑ ΠΡΟΫΠ/ΣΘΕΝΤΑ	ΑΝΑΜΟΡ-ΦΩΣΕΙΣ	ΤΕΛΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠ/ΣΜΟΣ	ΒΕΒΑΙΩΘΕΝΤΑ	ΔΙΑΓΡΑΦΕΝΤΑ	ΤΕΛΙΚΑ ΒΕΒΑΙΩΘΕΝΤΑ	ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝΤΑ	ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ
21	ΕΣΟΔΑ ΠΟΣ ΤΑΚΤΙΚΑ	920.300,00	5.408.019,22	6.328.319,22	7.154.395,07	65.930,36	7.088.464,71	5.762.361,77	1.326.102,94
22	ΕΣΟΔΑ Π.Ο.Ε. ΕΚΤΑΚΤΑ	255.300,00	10.000,00	265.300,00	389.335,06	15.230,00	374.105,06	60.780,36	313.324,70
ΣΥΝΟΛΑ Κ.Α. : 2		1.175.600,00	5.418.019,22	6.593.619,22	7.543.730,13	81.160,36	7.462.569,77	5.823.142,13	1.639.427,64
3	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ Π.Ο.Ε.								
32	ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΑΠΟ ΒΕΒΑΙΩΘΕΝΤΑ ΕΣΟΔΑ ΚΑΤΑ ΤΑ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΑ ΕΤΗ	38.948.722,50	5.571.485,99	44.520.208,49	44.520.208,49	827.784,18	43.692.424,31	753.240,47	42.939.183,84
ΣΥΝΟΛΑ Κ.Α. : 3		38.948.722,50	5.571.485,99	44.520.208,49	44.520.208,49	827.784,18	43.692.424,31	753.240,47	42.939.183,84
4	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ								
41	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ	6.603.020,00	389.199,25	6.992.219,25	5.229.402,87	1.122,13	5.228.280,74	5.161.147,66	67.133,08
42	ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ	68.000,00	735.349,83	803.349,83	1.049.149,70	0,00	1.049.149,70	241.241,67	807.908,03
ΣΥΝΟΛΑ Κ.Α. : 4		6.671.020,00	1.124.549,08	7.795.569,08	6.278.552,57	1.122,13	6.277.430,44	5.402.389,33	875.041,11
5	ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ								
51	ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗΣ ΧΡΗΣΗΣ	15.363.659,99	-341.183,87	15.022.476,12	15.022.476,12	0,00	15.022.476,12	15.022.476,12	0,00
ΣΥΝΟΛΑ Κ.Α. : 5		15.363.659,99	-341.183,87	15.022.476,12	15.022.476,12	0,00	15.022.476,12	15.022.476,12	0,00
ΤΕΛΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ:		110.591.304,76	7.507.902,16	118.099.206,92	110.238.384,21	993.447,26	109.244.936,95	62.945.443,18	46.299.493,77

ΑΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΑΠΑΝΩΝ ΟΙΚΟΝ. ΕΤΟΥΣ 2015

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑΣ ΚΙΝΗΣΕΩΝ ΑΠΟ 01/01/2015 - 31/12/2015

Κ.Α. ΠΡΟΫΠ.	ΤΙΤΛΟΣ ΕΞΟΔΩΝ	ΑΡΧΙΚΑ ΠΡΟΫΠΣΘΕΝΤΑ	ΑΝΑΜΟΡ-ΦΩΣΕΙΣ	ΤΕΛ. ΔΙΑΜΟΡ-ΦΩΘΕΝΤΑ	ΑΡΧΙΚΑ ΕΝΤΑΛΛΕΝΤΑ	ΕΚΠΕΣΜΟΙ /ΑΚΥΡΩΣΕΙΣ	ΤΕΛΙΚΑ ΕΝΤΑΛΛΕΝΤΑ	ΠΛΗΡΩΘΕΝΤΑ	ΠΛΗΡΩΤΕΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ	ΑΔΙΑΘΕΤΕΣ ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ
ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ										
6	Έξοδα	40.572.463,49	3.684.448,28	44.256.911,77	30.982.615,83	265.314,98	30.717.300,85	30.717.300,85	0,00	13.539.610,92
60	Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	14.882.743,53	750.375,49	15.633.119,02	12.782.385,01	2.157,43	12.780.227,58	12.780.227,58	0,00	2.852.891,44
61	Αμοιβές αρετών και τρίτων	1.789.989,84	616.517,98	2.406.507,82	1.281.140,40	211.043,23	1.070.097,17	1.070.097,17	0,00	1.336.410,65
62	Παροχές τρίτων	4.445.495,23	2.128.992,90	6.574.488,13	3.378.573,54	6.388,95	3.372.184,59	3.372.184,59	0,00	3.202.303,54
63	Φόροι-τέλη	86.000,00	11.000,00	97.000,00	12.231,30	0,00	12.231,30	12.231,30	0,00	84.768,70
64	Λοιπά Γενικά Έξοδα	1.281.575,00	545.722,00	1.827.297,00	1.295.262,10	31.876,15	1.263.385,95	1.263.385,95	0,00	563.911,05
65	Πληρωμές για την εξυπηρέτηση δημόσιων πιστώσεων	5.440.339,12	-755.765,34	4.684.573,78	4.666.666,76	10,00	4.666.656,76	4.666.656,76	0,00	17.917,02
66	Δαπάνες προμήθευσης αναλωσίμων	3.383.843,06	-594.965,55	2.788.877,51	746.740,75	1.718,93	745.021,82	745.021,82	0,00	2.043.855,69
67	Πληρωμές Μεταβιβάσεις σε τρίτους	6.864.759,78	647.570,80	7.512.330,58	5.954.873,09	0,00	5.954.873,09	5.954.873,09	0,00	1.557.457,49
68	Λοιπά έξοδα	2.397.717,93	335.000,00	2.732.717,93	864.742,88	12.120,29	852.622,59	852.622,59	0,00	1.880.095,34
7	Επενδύσεις	21.849.297,65	-2.215.539,48	19.633.758,17	4.394.082,65	858.015,43	3.536.067,22	3.536.067,22	0,00	16.097.690,95
71	Αγορές κτιρίων τεχνικών έργων και προμήθευσης παγίων	3.232.346,08	180.071,21	3.412.417,29	559.062,13	0,00	559.062,13	559.062,13	0,00	2.853.355,16
73	Έργα	14.987.002,58	-2.514.896,44	12.472.106,14	3.234.374,99	827.240,23	2.407.134,76	2.407.134,76	0,00	10.064.971,38
74	Μελέτες Έρευνες, περιβατικές εργασίες και ειδικές δαπάνες	3.629.948,99	69.285,75	3.699.234,74	550.645,53	30.775,20	519.870,33	519.870,33	0,00	3.179.364,41
75	Τίτλοι πόντος επένδυσης (συμμετοχές σε επιχειρήσεις)	0,00	50.000,00	50.000,00	50.000,00	0,00	50.000,00	50.000,00	0,00	0,00
8	Πληρωμές Π.Ο.Ε. Αποδόσεις και Προβλέψεις	46.372.320,69	7.633.297,69	54.005.618,38	6.076.690,36	12.804,34	6.063.886,02	6.063.886,02	0,00	47.941.732,36
81	Πληρωμές Π.Ο.Ε.	1.626.162,96	1.572.612,45	3.198.775,41	936.828,93	11.247,11	925.581,82	925.581,82	0,00	2.273.193,59
82	Αποδόσεις	6.671.020,00	489.199,25	7.160.219,25	5.139.861,43	1.557,23	5.138.304,20	5.138.304,20	0,00	2.021.915,05
83	Επιχορηγούμενες Πληρωμές Υποχρεώσεων Π.Ο.Ε.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
85	Προβλέψεις μη είσπραξης	38.075.137,73	5.571.485,99	43.646.623,72	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	43.646.623,72
9	Αποθεματικό	1.797.222,93	-1.594.304,33	202.918,60	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	202.918,60
ΣΥΝΟΛΑ:		110.591.304,76	7.507.902,16	118.099.206,92	41.453.388,84	1.136.134,75	40.317.254,09	40.317.254,09	0,00	77.781.952,83

ΑΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΑΠΑΝΩΝ ΟΙΚΟΝ. ΕΤΟΥΣ 2015

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ ΚΙΝΗΣΕΩΝ ΑΠΟ 01/01/2015 - 31/12/2015

Κ.Α. ΠΡΟΥΠ.	ΤΙΤΛΟΣ ΕΞΟΔΩΝ	ΑΡΧΙΚΑ ΠΡΟΫΠ/ΣΘΕΝΤΑ	ΑΝΑΜΟΡ- ΦΩΣΕΙΣ	ΤΕΛ. ΔΙΑΜΟΡ- ΦΩΘΕΝΤΑ	ΑΡΧΙΚΑ ΕΝΤΑΛΛΑΓΕΝΤΑ	ΕΚΠΙΣΜΟΙ /ΑΚΥΡΩΣΕΙΣ	ΤΕΛΙΚΑ ΕΝΤΑΛΛΑΓΕΝΤΑ	ΠΛΗΡΩΘΕΝΤΑ	ΠΛΗΡΩΤΕΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ	ΑΔΙΑΘΕΤΕΣ ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ
00	ΓΕΝΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	18.742.499,82	997.561,22	19.740.061,04	15.447.243,97	252.314,03	15.194.929,94	15.194.929,94	0,00	4.545.131,10
10	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	5.141.175,04	129.533,56	5.270.708,60	3.874.728,14	2.690,74	3.872.037,40	3.872.037,40	0,00	1.398.671,20
15	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ	962.537,53	1.912.863,80	2.875.401,33	1.190.003,85	7.846,60	1.182.157,25	1.182.157,25	0,00	1.693.244,08
20	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΦΩΤΙΣΜΟΥ	18.509.231,86	-922.994,84	17.586.237,02	9.470.589,35	43.947,66	9.426.641,69	9.426.641,69	0,00	8.159.595,33
25	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΑΡΑΡΕΥΣΗΣ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ	3.503.945,12	118.828,76	3.622.773,88	299.276,03	0,00	299.276,03	299.276,03	0,00	3.323.497,85
30	ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ	9.334.189,08	-1.575.012,07	7.759.177,01	3.214.988,22	785.374,68	2.429.613,54	2.429.613,54	0,00	5.329.563,47
35	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ	1.339.562,89	299.651,41	1.639.214,30	624.379,41	0,00	624.379,41	624.379,41	0,00	1.014.834,89
40	ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ	4.227.419,80	302.476,96	4.529.896,76	888.866,41	31.156,70	857.709,71	857.709,71	0,00	3.672.187,05
45	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΩΝ	439.000,00	9.000,00	448.000,00	22.309,21	0,00	22.309,21	22.309,21	0,00	425.690,79
50	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ	15.000,00	2.000,00	17.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	17.000,00
70	ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	207.200,00	195.000,00	402.200,00	344.313,89	0,00	344.313,89	344.313,89	0,00	57.886,11
ΣΥΝΟΛΑ:		62.421.761,14	1.468.908,80	63.890.669,94	35.376.698,48	1.123.330,41	34.253.368,07	34.253.368,07	0,00	29.637.301,87

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΟΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΔΗΜΟΣ ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2014
1ης ΧΡΗΣΗΣ (1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ - 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2014)

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014			Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013			ΠΑΘΗΤΙΚΟ	Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		
	Αξία κτήσεως	Αποσβέσεις	Αναπόσβεστη	Αξία κτήσεως	Αποσβέσεις	Αναπόσβεστη		Αξία κτήσεως	Αποσβέσεις	Αναπόσβεστη	Αξία κτήσεως	Αποσβέσεις
Β. ΕΞΟΔΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ	28.938.818,02	16.812.858,69	10.323.859,33	24.875.848,07	15.147.885,50	9.728.080,57	Α. ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	114.121.119,68			112.341.609,65	
Α. Λοιπά έσοδα εγκαταστάσεων	28.938.818,02	16.812.858,69	10.323.859,33	24.875.848,07	15.147.885,50	9.728.080,57	Ι. Κεφάλαια	114.121.119,68			112.341.609,65	
Γ. ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ							ΙΙ. Διαφορές αναπροσαρμογής και επιχορηγήσεις επενδύσεων - διαρκές παγίων				167.428,98	167.428,98
Β. Ενσώφιστες ακινήτα							2. Διαφορές από αναπροσαρμογή αξίας λοιπών περιουσιακών στοιχείων				1.163.343,81	891.112,86
1. Γήπεδο - Οικόπεδο	69.418.103,77	0,00	69.418.103,77	69.418.103,77	0,00	69.418.103,77	3. Λοιπές διαρκείς παγίων				14.819.711,80	16.858.353,00
2. Πλατείες-Πάρκοι-Παράνομα κοινής χρήσεως	44.098.982,98	42.208.567,61	1.791.894,05	44.098.982,98	42.172.085,11	1.926.467,45	4. Επιχορηγήσεις επενδύσεων				18.140.484,89	16.786.895,31
3. Οδοι-Οδοστρώματα κοινής χρήσεως	22.293.793,42	12.281.453,39	10.132.050,03	20.851.048,86	11.809.383,22	9.321.865,54	IV. Αποθεματικά κεφάλαια				4.280.650,94	4.280.650,94
4. Εξοπλισμός κοινής χρήσεως	8.826.982,39	3.216.354,80	5.610.627,08	8.826.982,39	3.023.315,00	5.803.667,08	3. Ειδικά αποθεματικά				4.280.650,94	4.280.650,94
5. Κτίρια και τεχνικά έργα	64.189.427,54	24.424.363,38	39.765.064,16	63.721.440,15	21.934.843,29	41.786.596,88	V. Αποταμίευση εις νέο					
6. Εγκαταστάσεις ηλεκτροπαραγωγής κοινής χρήσεως	3.143.847,48	2.271.616,40	872.232,08	3.143.847,48	2.170.328,62	973.620,98	Υπόλοιπα έλλειμμα χρήσεων εις νέο				-15.140.393,10	-3.414.102,32
7. Λοιπές εγκαταστάσεις κοινής χρήσεως	26.402.176,24	24.389.979,09	2.003.197,15	26.402.176,24	24.088.914,84	2.316.261,30	Υπόλοιπα ελλειμμάτων προηγούμενων χρήσεων				-82.088.615,95	-78.654.513,63
8. Μηχανήματα-Τεχνικά εργατ. και λοιπές μηχανολογικά	68.015,21	8.222,26	47.797,95	6.809,17	8.836,14	0,03					-97.209.609,05	-82.088.615,95
9. Μεταφορικά μέσα	1.421.223,78	1.420.394,39	829,39	1.421.223,78	1.419.620,39	1.703,32						
10. Επενδυτικά και λοιπά εξοπλιστικά	3.434.811,20	2.548.616,44	886.194,76	3.043.136,29	2.481.883,82	561.252,33						
11. Αναρτήσεις υπό εκτίμηση και προκαταβολές	2.871.949,92	0,00	2.871.949,92	2.780.807,19	0,00	2.780.807,19						
Σύνολο ενεργητικού (Γ+ΓΙ+ΓΙΙ)	232.296.793,61	112.658.774,76	119.938.018,75	229.762.853,67	108.793.709,63	120.919.144,64	Σύνολο ιδίων κεφαλαίων (Α+Β+Γ+Δ+Ε+Ζ)	37.312.646,23			51.320.435,85	
Β. Συμμετοχές & μακρο. απαιτήσεις	288.193.411,83	128.471.733,46	128.721.678,08				Β. ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΚΙΝΗΛΥΤΟΥΣ & ΕΞΟΔΑ				6.035.824,00	32.035.824,00
1. Τίτλοι πάσης ενδυνάμειας		16.086.913,51			16.086.913,51		2. Λοιπές προβλέψεις				6.035.824,00	32.035.824,00
2. Μετοχές Προβλεψ. για υπομνηστές		16.087.383,29	8.930,28		16.086.401,26	11.512,25	Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ					
3. Λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις			22.134.038,78			22.322.734,39	1. Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις					
Σύνολο πασίου ενεργητικού (Γ+ΓΙ+ΓΙΙ)			22.134.038,78			22.322.734,39	2. Δάνεια τραπεζών				40.282.424,98	41.458.271,44
Α. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ							3. Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις				86.131.393,34	0,00
1. Αποθέματα							4. Επιδόματα				86.393.616,32	41.458.271,44
2. Αναλόγημα υλικού			319.349,71			222.591,79	5. Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις					
Β. Απαιτήσεις							6. Προμηθευτές				1.884.341,08	9.871.900,67
1. Απαιτήσεις από πώληση αγαθών και υπηρεσιών			44.591.172,05			40.662.119,86	7. Υποχρεώσεις από φόρους & ήλη				308.258,48	29.407,85
2. Μετοχές Προβλεψ.			29.953.916,42			25.879.272,86	8. Ασφαλιστικά οργανισμοί				348.473,47	1.811,08
3. Χρεώσεις τρίτων			243.649,81			2.081.890,04	9. Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις πληρωτέες στην επομένη χρήση				32.778.887,50	32.728.056,28
4. Λοιπές απαιτήσεις προεκλήτων & πιστώσεων			65.237,61			57.975,69	10. Πιστωτικές διφορούς				1.635.114,80	1.520.841,90
Σύνολο πασίου ενεργητικού (Γ+ΓΙ+ΓΙΙ)			14.938.140,88			16.912.711,33	Σύνολο υποχρεώσεων (Γ+ΓΙ+ΓΙΙ)				123.048.893,42	85.400.991,00
IV. Αποθέματα												
1. Τσιμεντό			8.141,46			3.883,44						
2. Καταθέσεις όψεως και προθεσμίας			15.620.728,27			11.313.356,73						
Σύνολο κυκλοφορούν ενεργητικού (Α+Β+Γ+Δ+Ε+Ζ)			15.633.869,72			11.317.240,17						
Ε. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΙΣΜΟΙ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ							Α. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΙΣΜΟΙ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ					
1. Έσοδα επομένων χρήσεων			344.993,91			344.993,91	1. Έσοδα επομένων χρήσεων				12.647.252,87	12.264.644,73
2. Έσοδα χρήσεων εισπραχθέντων			8.975.292,56			4.596.716,25	2. Έσοδα χρήσεων διωλεμένων				2.930.277,48	5.213.923,89
Σύνολο Ε. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΙΣΜΟΙ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ			9.320.286,47			4.941.710,16	Σύνολο Α. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΙΣΜΟΙ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ				15.577.530,35	17.478.568,61
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (Β+Γ+Δ+Ε)			191.974.893,98			188.235.519,26	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ (Α+Γ+Δ)				191.974.893,98	188.235.519,26
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΧΡΕΔΕΥΤΙΚΟΥ							ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ					
1. Χρεωστικοί λογαριασμοί Προβλεπόμενων			109.290.912,97			119.288.428,88	2. Πιστωτικοί λογαριασμοί Προβλεπόμενων				109.290.912,97	119.288.428,88
Σύνολο ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΧΡΕΔΕΥΤΙΚΟΥ			109.290.912,97			119.288.428,88	Σύνολο ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ				109.290.912,97	119.288.428,88

1. 31η χρήση 2014 έγινε πλήρης του κεφαλαίου από ποσό € 1.278.814,13 που προβλέπει επιχορήγηση από το Υπουργείο Εσωτερικών		119.288.428,86	2. Πιστωτικοί λογαριασμοί Γεωτεχνολογίας	109.290.912,97	119.288.428,86
2. Ορισμένα καθόλου της προηγούμενης χρήσεως 2013 αναπροσαρμόζονται για να γίνουν αναρίθμητα με την κλεισμένη χρήση 2014.					
Επιδιώξεις:					
31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2014 (1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ - 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2014)					
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013		Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014	Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013
Ποσά κλεισμένων χρήσεων 2014		Ποσά προηγούμενων χρήσεων 2013			

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΟΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΔΗΜΟΣ ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2015
17η ΧΡΗΣΗ (1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ - 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2015)

ΕΠΕΡΙΓΗΤΙΚΟ	Ποσά κλειόμενης χρήσεως 2015			Ποσά κλειόμενης χρήσεως 2014			ΠΑΘΗΤΙΚΟ	Ποσά κλειόμενης χρήσεως 2015	Ποσά κλειόμενης χρήσεως 2014
	Αξία κτήσεως	Αποσβέσεις	Αναπόσβ. αξία	Αξία κτήσεως	Αποσβέσεις	Αναπόσβ. αξία			
Β. ΕΞΟΔΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ							Α. ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ		
4. Λοιπά εξόδα εγκαταστάσεων	27.832.343,86	18.276.671,47	9.555.672,39	26.936.618,02	16.612.958,69	10.323.659,33	1. Κεφάλαιο	114.121.119,68	114.121.119,68
	27.832.343,86	18.276.671,47	9.555.672,39	26.936.618,02	16.612.958,69	10.323.659,33		114.121.119,68	114.121.119,68
Γ. ΠΛΗΓΙΟ ΕΠΕΡΙΓΗΤΙΚΟ							II. Διαφορές αναπροσαρμογής και επιχορηγήσεις επενδύσεων - διαρκές παγίων		
II. Ενδομίσθια ακινητοποιήσεις							2. Διαφορά από αναπροσαρμογή αξίας λοιπών περιουσιακών στοιχείων	167.428,95	167.428,95
1. Γήριδα - Οικόπεδα	59.575.848,44	0,00	59.575.848,44	59.418.103,77	0,00	59.418.103,77	3. Λοιπές διαρκές παγίων	991.105,19	1.153.343,81
1α. Πλατεία-Πάρκα-Παδότομοι κοινής χρήσεως	44.098.552,56	42.441.050,11	1.657.502,45	44.098.552,56	42.306.567,61	1.791.984,95	4. Επιχορηγήσεις επενδύσεων	18.554.295,52	14.819.711,90
1β. Οδο-Οδοστρώματα κοινής χρήσεως	22.717.924,67	12.902.664,51	9.815.260,16	22.393.703,42	12.261.653,39	10.132.050,03		19.712.829,66	16.140.484,66
1γ. Πεζοδρόμια κοινής χρήσεως	4.825.982,39	3.385.095,96	1.440.886,43	4.825.982,39	3.216.354,80	1.609.627,59	IV. Αποθεματικά κεφάλαια		
3. Κτίρια και τεχνικά έργα	64.368.162,52	26.659.229,20	37.708.933,32	64.189.427,54	24.424.363,38	39.765.064,16	3. Ειδικά αποθεματικά	4.260.650,94	4.260.650,94
3α. Εγκαταστάσεις Ηλεκτροπαραγωγής κοινής χρήσεως	3.447.094,72	2.360.191,18	1.086.903,54	3.143.847,48	2.271.615,40	872.232,08		4.260.650,94	4.260.650,94
3β. Λοιπές εγκαταστάσεις κοινής χρήσεως	26.486.379,65	24.715.262,00	1.771.117,65	26.403.176,24	24.399.979,09	2.003.197,15	V. Αποτελέσματα εις νέο		
4. Μηχανήματα-Τεχνικές εγκατ. και λοιπές μηχανολογ.εξοπ.	60.873,61	13.411,10	47.462,51	56.015,21	8.227,26	47.787,95	Υπόλοιπο έλλειμμα χρήσεως εις νέο	-7.154.322,75	-15.140.993,10
5. Μεταφορικά μέσα	1.365.841,34	1.348.204,51	17.636,83	1.421.223,78	1.420.396,39	825,39	Υπόλοιπο ελλειμμάτων προηγούμενων χρήσεων	-97.209.609,05	-82.068.615,95
6. Επίπλη και λοιπές εξοπλιστικές	3.594.576,75	2.651.890,07	942.686,68	3.434.811,20	2.549.615,44	885.195,76		-104.363.931,80	-97.209.609,05
7. Ακίνητοι πάσης υπό εκτέλεση και προκαταβολές	3.760.305,44	0,00	3.760.305,44	2.871.949,92	0,00	2.871.949,92			
Σύνολο ακινητοποιήσεων (ΓII)	234.301.542,09	116.476.998,64	117.824.543,45	232.256.793,51	112.858.774,76	119.398.018,75	Σύνολο ιδίων κεφαλαίων (ΑI+ΑII+ΑIV+ΑV)	33.730.668,48	37.312.646,23
III. Συμμετοχές & μακρ. απαιτήσεις							Β. ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΠΑ ΚΙΝΗΤΩΝ & ΕΞΟΔΑ		
1. Τίτλοι πάσης επένδυσης	5.312.842,01			16.096.913,51			2. Λοιπές προβλέψεις	9.035.824,00	6.035.824,00
Μισον. Προβλέψεις για υποτίμηση	5.253.311,75	59.530,26		16.087.383,25	9.530,26			9.035.824,00	6.035.824,00
7. Λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις		22.116.194,07			22.134.038,79		Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ		
		22.175.724,33			22.143.569,05		I. Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις		
Σύνολο πάσης ενεργητικού (ΓII+ΓIII)		149.555.940,17			151.865.247,13		1. Δάνεια τραπεζών	38.641.497,46	40.262.424,98
Δ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΠΕΡΙΓΗΤΙΚΟ							2. Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	58.152.414,39	56.131.393,34
I. Αποθέματα								96.793.911,85	96.393.818,32
1. Εμπορεύματα		0,00			0,00		II. Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις		
2. Αναλώσιμα υλικά		265.621,25			219.349,71		1. Προμηθευτές	2.015.300,13	1.584.341,05
3. Υλικά κατασκευής & εποκ. Τεχνικών έργων		6.998,94			0,00		5. Υποχρεώσεις από φόρους τέλη	684.412,85	309.258,48
		272.620,19			219.349,71		6. Ασφαλιστικοί οργανισμοί	253.063,17	346.473,47
II. Απαιτήσεις							7. Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις πληρωτέες στην επόμενη χρήση	33.189.805,35	32.779.870,59
1. Απαιτήσεις από πώληση αγαθών και υπηρεσιών	46.299.493,77			44.591.172,05			11. Ποσότητες διάφοροι	1.510.031,16	1.635.114,60
Μισον. Προβλέψεις	35.221.488,72	11.078.005,05		29.953.918,42	14.637.253,63			37.652.612,66	36.655.075,10
11. Χρεώτες τρίτοι		280.632,92			243.648,81		Σύνολο υποχρεώσεων (ΓI+ΓII)	133.446.524,51	133.048.893,42
12. Λογισμ. διαχειρίσεως πρακτών & πιστώσεων		256.601,98			55.237,51				
		11.615.239,95			14.936.140,95		Δ. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓ/ΣΜΟΙ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ		
IV. Δοθέντα							1. Έσοδα επομένονων χρήσεων	12.184.328,80	12.647.252,87
1. Ταμείο		11.106,53			5.141,45		2. Έξοδα χρήσεως δουλειών	889.252,41	2.930.277,46
3. Καταθέσεις όψεως και προθεσμίας		22.568.043,79			15.628.728,27			13.073.581,21	15.577.530,33
Σύνολο κυκλοφορούντων ενεργητικού (ΔI+ΔII+ΔIII)		22.579.150,32			15.633.869,72		Ε. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓ/ΣΜΟΙ ΕΠΕΡΙΓΗΤΙΚΟΥ		
		34.467.010,46			30.789.360,38		1. Έσοδα επομένονων χρήσεων		
Ε. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓ/ΣΜΟΙ ΕΠΕΡΙΓΗΤΙΚΟΥ							2. Έσοδα χρήσεως απεργειών		
1. Έσοδα επομένονων χρήσεων		344.993,91			344.993,91				
2. Έσοδα χρήσεως απεργειών		5.918.653,66			8.975.292,56				
		6.263.647,57			9.320.286,47		ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ (ΑI+ΓI+ΔI+Ε)	190.286.596,20	191.974.893,96
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΕΡΙΓΗΤΙΚΟΥ (ΒI+ΓI+ΔI+Ε)							ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ		
		190.286.596,20			191.974.893,96		2. Πιστωτικοί λογαριασμοί Προϊπολογισμού	55.153.763,74	51.195.162,28
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΥ							3. Πιστωτικοί λογαριασμοί Εγγυήσεων	545.457,52	
1. Χρεωστικοί λογαριασμοί Προϊπολογισμού		55.153.763,74			51.195.162,28				
2. Χρεωστικοί λογαριασμοί Εγγυήσεων		545.457,52							
Σημειώσεις:									

1. Ορισμένα κονδύλια της προηγούμενης χρήσεως 2014 αναγράφονται για να γίνουν αναγνώριμα με την κλειόμενη χρήση 2015.

31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2015 (1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ - 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2015)				Ποσά προηγούμενης χρήσεως 2014		Ποσά κλειόμενης χρήσεως 2015	Ποσά προηγούμενης χρήσεως 2014
Ποσά κλειόμενης χρήσεως 2015							
I. Αποθέλεσμα εκμεταλλεύσεως				Καθορά αποτελέσματα (έλλειμμα) χρήσεως			
1. Έσοδα από πώληση αγαθών και υπηρεσιών		23.909.484,99		24.587.377,44		-6.986.972,03	-15.018.473,03
2. Έσοδα από φόρους-εσοφές-πρότιμη-προαυξήσεις		4.641.355,43		4.368.256,10		-97.209.609,05	-82.068.615,95
3. Τακτικές επιχορηγήσεις από Κρατικό Προϋπολογισμό		8.731.144,47		8.655.279,31		-104.196.581,08	-97.087.088,98
		37.281.984,89		37.610.912,85			
Μισόν: Κόστος κύριος δραστηριότητας		25.372.019,37		24.393.946,17		-167.350,72	-122.520,07
Μικτά αποτελέσματα (πλεόνασμα) εκμεταλλεύσεως		11.909.965,52		13.216.966,68		-104.363.931,80	-97.209.609,05
Πλεόν: Άλλα έσοδα εκμεταλλεύσεως		105.648,08		37.062,06			
Σύνολο		12.015.613,60		13.254.028,74			
Μισόν: 1. Έξοδα διοικητικής λειτουργίας	5.439.438,60		5.520.350,45				
3. Έξοδα λειτουργίας δημοσίων σχέσεων	0,00	5.439.438,60	0,00	5.520.350,45			
Μερικά αποτελέσματα (πλεόνασμα-έλλειμμα) εκμεταλλεύσεως		6.576.175,00		7.733.678,29			
Πλεόν: 2. Έσοδα τίτλων παγίων επένδυσης και χρημαφώνων	0,00		0,00				
4. Πιστωτικοί τόκοι και συναφή έσοδα	417.298,04	417.298,04	359.694,96	359.694,96			
Μισόν: 2. Προβλέψεις υποτίμησης τίτλων & χρημαφώνων	0,00		1.981,99				
3. Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έσοδα	3.813.361,52	3.813.361,52	-3.396.063,48	3.702.814,31	3.704.796,30	-3.345.101,34	
Ολικά αποτελέσματα (έλλειμμα) εκμεταλλεύσεως		3.180.111,52		4.388.576,95			
II. ΠΛΕΟΝ: Έκτακτα αποτελέσματα							
2. Έκτακτα και ανόργανα έσοδα	1.472.825,50		1.661.495,36				
3. Έσοδα προηγούμενων χρήσεων	1.844.493,97		14.055.636,26				
4. Έσοδα από προβλέψεις προηγ. χρήσεων	276.309,76	3.593.629,23	1.017.471,80	16.734.803,42			
ΜΒΟΝ: 1. Έκτακτα και ανόργανα έσοδα	0,00		13.388,45				
2. Έκτακτες ζημιές	588.148,20		0,00				
3. Έξοδα προηγούμενων χρήσεων	4.607.421,34		28.801.314,69				
4. Προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους	8.565.143,24	13.760.712,78	-10.167.083,55	7.327.150,26	36.141.853,40	-19.407.049,98	
Οργανικά και έκτακτα αποτελέσματα (έλλειμμα)			-6.986.972,03			-15.018.473,03	
Μισόν: Σύνολο αποσβέσεων παγίων στοιχείων	5.607.166,44		5.540.458,92				
Μισόν: Oι από αυτές ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος	5.607.166,44		5.540.458,92				
ΚΑΘΑΡΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ (ΕΛΛΕΙΜΜΑ) ΧΡΗΣΕΩΣ		-6.986.972,03		-15.018.473,03			

Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ		Ο ΑΝΤΙΔΗΜΑΡΧΟΣ		Ο ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΔΕΥΤΕΡΩΝ		Ο ΠΡΟΪΠΟΛΟΓΙΣΤΗΣ		Η ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΑ	
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΤΟΥΛΗΣ Α.Δ.Τ. ΑΚ 79378		ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ Α.Δ.Τ. ΑΕ 14572		ΣΩΤΗΡΙΟΣ ΦΙΛΙΠΠΟΠΟΥΛΟΣ Α.Δ.Τ. ΑΗ 06915		ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΡΙΜΠΟΣ Α.Δ.Τ. Μ 28176		ΕΥΔΟΣΙΑ ΤΖΙΒΕΛΗΚΗ ΑΡ ΑΒΒΑΤ 19086 Α ΤΑΞΗΣ	

Έκθεση επί των Οικονομικών Καταστάσεων
Ελέγξαμε τις συνήθεις οικονομικές καταστάσεις του Δήμου Αμαρούσιου από τον ισολογισμό της 31ης Δεκεμβρίου 2015, την κατάσταση αποτελεσμάτων και τον πίνακα διαφοράς αποτελεσμάτων της χρήσεως που έλεγε την ημερομηνία αυτή, καθώς και το σχετικό πρόσρρισμα.
Ειρήνη της Διαχείρισης για τις Οικονομικές Καταστάσεις
Η διαφορά έχει την αξία για την κατάσταση και είναι παραρτήσιμη, αφού των οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με το Π.Δ. 315/1999 "Κλαδικό Λογιστικό Σύστημα Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης", όπως και για άλλες τις εσωτερικές διατάξεις που η διαφορά καθαρώς ως παραρτήσιμη ώστε να καθίσταται δυνατή η κατάρτιση οικονομικών καταστάσεων επαληθεύμενων από αυτούς στοιχεία που ορίζεται από το νόμο.
Ειρήνη της Διαχείρισης
Η διαφ. μακ. αξιών είναι να εκφράζεται γνώμη επί αυτών των οικονομικών καταστάσεων με βάση τον ελεγμένο μισον. Διενεργήσαμε τον έλεγχο μισον. σύμφωνα με το διαδ. Πρότυπο Ελέγχου. Επίσης λάβαμε υπόψη μας και τις σχετικές διατάξεις του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα (ν. 3463/2006 όπως ισχύει). Τα πρότυπα αυτά απαιτούν να συμμορφωνόμαστε με άλλες διατάξεις, καθώς και να σταθίσουμε τον έλεγχο με σκοπό την απόκτηση εύλογης διαβεβαίωσης για το εάν οι οικονομικές καταστάσεις είναι αποδοτικές από αυτούς στοιχεία.
Ειρήνη της Διαχείρισης
Η διαφ. μακ. αξιών είναι να εκφράζεται γνώμη επί αυτών των οικονομικών καταστάσεων με βάση τον ελεγμένο μισον. Διενεργήσαμε τον έλεγχο μισον. σύμφωνα με το διαδ. Πρότυπο Ελέγχου. Επίσης λάβαμε υπόψη μας και τις σχετικές διατάξεις του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα (ν. 3463/2006 όπως ισχύει). Τα πρότυπα αυτά απαιτούν να συμμορφωνόμαστε με άλλες διατάξεις, καθώς και να σταθίσουμε τον έλεγχο με σκοπό την απόκτηση εύλογης διαβεβαίωσης για το εάν οι οικονομικές καταστάσεις είναι αποδοτικές από αυτούς στοιχεία.
Ειρήνη της Διαχείρισης
Η διαφ. μακ. αξιών είναι να εκφράζεται γνώμη επί αυτών των οικονομικών καταστάσεων με βάση τον ελεγμένο μισον. Διενεργήσαμε τον έλεγχο μισον. σύμφωνα με το διαδ. Πρότυπο Ελέγχου. Επίσης λάβαμε υπόψη μας και τις σχετικές διατάξεις του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα (ν. 3463/2006 όπως ισχύει). Τα πρότυπα αυτά απαιτούν να συμμορφωνόμαστε με άλλες διατάξεις, καθώς και να σταθίσουμε τον έλεγχο με σκοπό την απόκτηση εύλογης διαβεβαίωσης για το εάν οι οικονομικές καταστάσεις είναι αποδοτικές από αυτούς στοιχεία.
Ειρήνη της Διαχείρισης
Η διαφ. μακ. αξιών είναι να εκφράζεται γνώμη επί αυτών των οικονομικών καταστάσεων με βάση τον ελεγμένο μισον. Διενεργήσαμε τον έλεγχο μισον. σύμφωνα με το διαδ. Πρότυπο Ελέγχου. Επίσης λάβαμε υπόψη μας και τις σχετικές διατάξεις του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα (ν. 3463/2006 όπως ισχύει). Τα πρότυπα αυτά απαιτούν να συμμορφωνόμαστε με άλλες διατάξεις, καθώς και να σταθίσουμε τον έλεγχο με σκοπό την απόκτηση εύλογης διαβεβαίωσης για το εάν οι οικονομικές καταστάσεις είναι αποδοτικές από αυτούς στοιχεία.
Ειρήνη της Διαχείρισης
Η διαφ. μακ. αξιών είναι να εκφράζεται γνώμη επί αυτών των οικονομικών καταστάσεων με βάση τον ελεγμένο μισον. Διενεργήσαμε τον έλεγχο μισον. σύμφωνα με το διαδ. Πρότυπο Ελέγχου. Επίσης λάβαμε υπόψη μας και τις σχετικές διατάξεις του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα (ν. 3463/2006 όπως ισχύει). Τα πρότυπα αυτά απαιτούν να συμμορφωνόμαστε με άλλες διατάξεις, καθώς και να σταθίσουμε τον έλεγχο με σκοπό την απόκτηση εύλογης διαβεβαίωσης για το εάν οι οικονομικές καταστάσεις είναι αποδοτικές από αυτούς στοιχεία.
Ειρήνη της Διαχείρισης
Η διαφ. μακ. αξιών είναι να εκφράζεται γνώμη επί αυτών των οικονομικών καταστάσεων με βάση τον ελεγμένο μισον. Διενεργήσαμε τον έλεγχο μισον. σύμφωνα με το διαδ. Πρότυπο Ελέγχου. Επίσης λάβαμε υπόψη μας και τις σχετικές διατάξεις του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα (ν. 3463/2006 όπως ισχύει). Τα πρότυπα αυτά απαιτούν να συμμορφωνόμαστε με άλλες διατάξεις, καθώς και να σταθίσουμε τον έλεγχο με σκοπό την απόκτηση εύλογης διαβεβαίωσης για το εάν οι οικονομικές καταστάσεις είναι αποδοτικές από αυτούς στοιχεία.
Ειρήνη της Διαχείρισης
Η διαφ. μακ. αξιών είναι να εκφράζεται γνώμη επί αυτών των οικονομικών καταστάσεων με βάση τον ελεγμένο μισον. Διενεργήσαμε τον έλεγχο μισον. σύμφωνα με το διαδ. Πρότυπο Ελέγχου. Επίσης λάβαμε υπόψη μας και τις σχετικές διατάξεις του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα (ν. 3463/2006 όπως ισχύει). Τα πρότυπα αυτά απαιτούν να συμμορφωνόμαστε με άλλες διατάξεις, καθώς και να σταθίσουμε τον έλεγχο με σκοπό την απόκτηση εύλογης διαβεβαίωσης για το εάν οι οικονομικές καταστάσεις είναι αποδοτικές από αυτούς στοιχεία.
Ειρήνη της Διαχείρισης
Η διαφ. μακ. αξιών είναι να εκφράζεται γνώμη επί αυτών των οικονομικών καταστάσεων με βάση τον ελεγμένο μισον. Διενεργήσαμε τον έλεγχο μισον. σύμφωνα με το διαδ. Πρότυπο Ελέγχου. Επίσης λάβαμε υπόψη μας και τις σχετικές διατάξεις του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα (ν. 3463/2006 όπως ισχύει). Τα πρότυπα αυτά απαιτούν να συμμορφωνόμαστε με άλλες διατάξεις, καθώς και να σταθίσουμε τον έλεγχο με σκοπό την απόκτηση εύλογης διαβεβαίωσης για το εάν οι οικονομικές καταστάσεις είναι αποδοτικές από αυτούς στοιχεία.
Ειρήνη της Διαχείρισης
Η διαφ. μακ. αξιών είναι να εκφράζεται γνώμη επί αυτών των οικονομικών καταστάσεων με βάση τον ελεγμένο μισον. Διενεργήσαμε τον έλεγχο μισον. σύμφωνα με το διαδ. Πρότυπο Ελέγχου. Επίσης λάβαμε υπόψη μας και τις σχετικές διατάξεις του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα (ν. 3463/2006 όπως ισχύει). Τα πρότυπα αυτά απαιτούν να συμμορφωνόμαστε με άλλες διατάξεις, καθώς και να σταθίσουμε τον έλεγχο με σκοπό την απόκτηση εύλογης διαβεβαίωσης για το εάν οι οικονομικές καταστάσεις είναι αποδοτικές από αυτούς στοιχεία.
Ειρήνη της Διαχείρισης
Η διαφ. μακ. αξιών είναι να εκφράζεται γνώμη επί αυτών των οικονομικών καταστάσεων με βάση τον ελεγμένο μισον. Διενεργήσαμε τον έλεγχο μισον. σύμφωνα με το διαδ. Πρότυπο Ελέγχου. Επίσης λάβαμε υπόψη μας και τις σχετικές διατάξεις του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα (ν. 3463/2006 όπως ισχύει). Τα πρότυπα αυτά απαιτούν να συμμορφωνόμαστε με άλλες διατάξεις, καθώς και να σταθίσουμε τον έλεγχο με σκοπό την απόκτηση εύλογης διαβεβαίωσης για το εάν οι οικονομικές καταστάσεις